

Michaelce

Růžence.

ke cti a chvále nejsvětější Trojice tento kříž postavili Martin a Eufrosina Tjaských... Léta Páně 1830.

Babinka, kdykoliv šla z kostela, četla si ten nápis. Políbila kříž a bylo jí, jakoby se setkávala se svými prarodiči, kteří je j dali sem postavit. Neměla v paměti jejich obraz, neboť dědoušek padl v pruské válce a babička... ne pamatuje si ani, jak vypadala. Ví jen, že byla hrozně milá. Jak už to bývá, s dětské hlavy se je jí podoba stratila. Uměla totiž, než Markétce bylo pět let. Skoro sedmáset let je tomu a přece jsou si nějak blízké. Blížeji jak s matkou.

Lyotle se babinka chopila růžence a jedním desátkem zahmala myšlenku, ba jen chut, vyčítat své matce v duchu, že ji neměla ráda a že nebyla tak zbožná jako babička. Byla příliš krásná a zakládala si na tom. Snad proto jsem jí byla protivná. Neměla jsem krásu po ní. Stále bolesti v páteři mou tvář vybilily a ble-

došlo byla matos vždy sáminkou, aby mi vy-
čítala, že chodím stále jen po kostelích,
takže nemohu mít ani zářavou barvu. A na-
konec byla ráda. Chlubit se mou krásou ne-
mohla a tak soustředila veškerý svůj zá-
jem na bratry a já mohla chodit do koste-
la, aniž bych musela poslouchat nějaké vy-
čitky. Byla krásná, ještě když ležela
v poslední nemoci. Až tehdy mi řekla, že
jsem byla hodná, že však ona celý život
hleděla víc na krásu. To bylo jediné vy-
světlení.

Odpočinutí lehké... dej jí, pane, zakon-
čilo bábinčiny úvahy na její krátké cestě
od kostela k jejímu domku.

Vytahuje klíč, ale je na něm zapletený
i bílý růženec. Opatrně jej odmotává, je
to přece památka po babičce Eufrosině a
ta jej přinesla z Vamberka.

Ze dveří jsou vhozeny dvě pohlednice.
Kdojak si na mne vzpomněl? Musela si
kleknout, aby je svedla se zemí. Kdyby
měla dobrý smek, přečetla by si to hned
v síni, takhle však hledání brýlí jen na-

pínalo je jí zvědavost.

Pozdrav s Mariánských lázní Vám posílá --
Liba. A dole připsáno: Mám se nádherně.
Je tu mnoho cizinců. Jezdíme auty ven.
Byla jsem i v K.Varech. L.

Milá babičko, zajela jsem si k Matičce
Svatohostýnské a je mi tu tak dobře. Mod-
lila jsem se za Tebe hodně, uvidíš, že
nebeská Matička naplní Tveou samotu útě-
chou. Prosila jsem ji o to. Až budu někdy
soci přijet za Tebou, všechno, všecinko
Ti vypovím. Tvá Rozárka.

Dcera a vnučka. Liba a Rozárka. Je jí Li-
buška. A film celého jejího mládí, probí-
hal její myslí. Jak byla šťastna, že se
ráda modlila, do kostela ji nemusela na-
tit. Tolik se za ni modlila. Čím více
rostla její krása, čím častěji se ukazo-
valy rysy podobné její krásné matce, tím
úpěnlivěji prosila nebe o slitování. A
pak - nemohla se opřít manželovu rozhod-
nutí, že Liba půjde do města na obchodní
školu. Jen modlitbami sledovala je jí drá-
hu. Vždy první dny o prázdninách, či
svátcích se směřovala vyčíst, zda se při-

liš neodcizila víře a přibývalo krásivých
šlehů. Liba ve víře zvládněla. To její
zbožné duši nemohlo ujít. Hned po studiích
se vdala. A výsledek? - Nevýčítala Bohu,
že její modlitby nevyslyšel, jenom bolest
nosila hloubě jí ukrytu.

Dobrotivý jí to vynahradil na Rosárce.
Když se narodila, byla bábinka právě na
pouti. Obětovala jí za ni. A tam jí poprvé
napadlo, že Bůh střídá v jejich rodině
krásu těla s krásou duše. Jediný okanžik
seřadil všechny podrobnosti, vězíci dosud
v přítai nejistoty a drala se jí na rty
otázka: Je to požehnání nebo prokletí? -
Ale tu před oltářem Matky Milosrdenství
nebylo lee připustit prokletí. Tedy pože-
hnutí! Já musím nést tíhu Libiny lehkomy-
slinosti a Rosárka? Snad mi pomůže. Pože-
hnutí a bolest. Naučila se u Kříže chá-
pat, že bolest je požehnáním pro ty, kteří
milují.

Bábinka se těšivala na prázdniny víc jako
školní děti, Rosárka přijela. Celé dva mě-
síce spolu chodily do kostela, modlíva-
ly se růženec, četly si, nebo bábinka jí

něco vyprávěla a Rozérka dovedla poslouchat třeba celou odpolední procházku.

Když jí babínka slíbila, že bude vyprávět, nechala doma i panenku. Stejně by si s ní nehrala.

Ale teď přijede jen na pár dnů na návštěvu. Je to již slečna. Devatenáct let a stále víc myslí na lásku k Bohu než na tu lidskou. I trochu se bojím jí dotknout. Jakoby to byl jen ztělesněný sen, který by se mohl dotykem rozplynout. Bože, Bože, ta bude muset bolestivě platit, že mohla své mládí prožít jako ve snu.

Ne jí, ne jí, máš Milosrdný přidej utrpení, je to ještě dítě! Jakoby její anděl odpovídal, ozvalo se v bábinčině duši: nebude-li trpět, nebude její duše dost silná, aby vytrvala.

Přijela. Edo by nahlédl do bábinčina nitra, nepotkal by nic jiného, než radost z Rozérčin příjezdu. Na chvíli položila růžence na "kosta" k sošce sv. Marie, vytahuje slavnostní ubrus, ba i vázičku s třemi bílými růžičkami, co měla u sošky sv. Marie, dává na stůl.

"Matičko vid, že se nebudeš hněvat na mne pro tu vázičku, viš, má holubička přijela a já nemám jinou. Zas ti ji pak vrátím."

Bábinka v záplavě radosti přehlédla, že dnes je Rozárka nějak bledší než obvykle. Že se jí derou slova nějak těžce na rty. Snad proto přehlédla, že sbírá, chuděra, nač jen přijde: jablka, brušky, už vůbí zrak svou zralou barvou, polévané perníčky ba i kousek čokolády měla někde uschováno pro svého miláčka - Rozárku.

"Bábinko, přijela jsem Ti říci, že se budu vdávat!"

"Opravdu, děťátko?"

Pak už jen mlčky seděly, každá v údolí svých myšlenek. Bábina úzkost před utrpením, které se tak nesadržitelně blíží k jejímu miláčkovi, se změnila v modlitbu: Dobrotivý, svou milost a lásku jí dej a buď silná dost.

A Rozárka musela všechny své síly posílat k obraně duše, aby zdržela slzy. To by Bábinku příliš zranilo. Musí honem něco říci, nebo....

"Budeme mít svatbu na sv. Hostýně, neboj se bábinko, Matička Boží mne neopustí."

Edyž Rozárka odjela, bábinka si uvědomila, že se ani neseptala, koho si bere, jaký je, je-li dobrý katolík - nic.

Chtěla se modlit růženec, úzkost jí nutila. Který? Bolestný? Třeba je to jen pro mne bolesti, třeba můj sen, vidět ji v řádovém hábitu, nebyl podle vůle Boží a proto mne jeho zmaření bolí. - Nebo slavný? Ne, sláva tohoto světa, kterou věšívají na tenhle okamžik, nemá nic společného se slávou nebe. Radostný? Ano radostný - neboť je v něm tolik tiché bolesti Mariina matejského aruce - Ježíšovo narození v nejtrpěči chudobě, obětování v chrámě, spojené s předpovědí nekrvavého mučednictví, agonie ztráty. Ano, radostný - neboť takhle radost je pravá. Vyrůstá z utrpení. Rozárko, Rozárko, anám již dnes tvou budoucí cestu.

--- --

Každý den utírala bábinka prach na soškách na "kostnu" a její oči se stále vracely

oknem na ulici, neje-li listonoš k ní. Čekala dopis. Před týdnem dostala telegram že se Rozárce narodilo děvčátko. A víc nic děvčátko. Bodlo ji u srdce. Ach, bolest bude mít zase jedno srdce, které bude moci mučit. Další v řadě žen našeho rodu... Vín, bude krásná. Bože, není možné odvrátit ten zákon? Což krása těla musí se vždy platit službou světu? Ne, neustanu prosit, ne ta - chtěla jsem říci va své odváse nesmí - prosím Jan, abys, dobrý nedepustil aby je jí tělesná krása zborila most lásky k Tobě.

Přišel dopis. Bábinka nemohla číst souvisle a pozala. Všechno v nitru se upínalo k jeřínému, jaká je. Líba hned na začátku dopisu po vyřizení pozdravů a některých podrobností kolos narození děvčátka se pochlubila: Všichni říkají, že takovou krásnou holčičku již dávno neviděli. - A to bábinka věděla, že oči žen dovedou již v novorozenci odkrýt budoucí krásné ryay, které nejsou očím mužů tak sjevné. Michaela! ... To jméno si vynutila Rozárka

braň nás v boji proti zlobě a úkladům
dávlovým.... zavvanulo v paměti. Kníže
nebeských vojsk a krása tělesná, mocný
spojuje moc Nesmiřitelného. Nemohu stát
v tomto souboji stranou, mlčky jen sda-
leka přihlížet. Sv. Michaeli, ve sni i
mou lásku a oběti do boje o tuto Rozár-
činu doerušku.

Rozárce jsem věnovala každý den jeden
radostný růženec. A této - Michaelce -
bolestný. Krví a utrpením Kristovým byla
vykoupena, Krví a utrpením Kristovým bude
zachráněna, ne, takovou moc nemá svět ani
Kníže temnot. Nečič, dobrý Bože, tento
můj nápad nějakým proroctvím. Jen o te
prosím, volej jí k Sobě svou drahocennou
Krví, ukaž jí svou strýzněnou Tvář a vy-
šlehně v její duši neuhasitelná láska
k Tobě. Dobrý Ježíši, nedovol, aby svět
svými emizary poskvnil Tvůj chrám, který
jsi vystavěl v její duši. Já budu volat
za ni, abys jí brzy probudil pro sebe.
Den mého života již kleká v pološeru a
stíny sarti sahají k mému prahu, však dej
mi, aby slabosti, útrapy a nesoci mého

stáří mohly ještě nějaký čas prosit za ni.
Zdravas Marie..... Ježíš, který se pro
nás krví potil.

Sošky na kostce jsou zaprášené. Bábinka
ulehla. Mnozí se s ní již rozloučili a
dočkala se i příjezdu Rozárky, ano i Mi-
chaelky.

Její unavený smek pookřál, když ji salil
Michaelčin nádherný úsměv. Ona jím mluvi-
la, odpovídala i prosila. Bábince nešlo
do hlavy, jak jí mohlo napadnout, že by
tenhle usměvavý andílek měl mít ve znaku
kapky krve. Když byla sama, nemohla se té
myšlenky zbavit. Avšak Michaelka přibíha-
la často ze dvorku, kde si hrála a pohla-
dila bábince ruku. Pak zase odběhla. Blí-
kost toho dítěte jí dávala klid a zbarove-
la obavy. Jen se vytratila a už tu byla
zase myšlenka: Nebude muset pro svou krá-
su bloudit a krví platit návrat k Tobě,
Milosrdný?

Ještě několik zastavení na pouti tajem-
stvími růžence a .....

Kterého jsi v Betlémě porodila .....

přišel na zem pro ni.

Kterého jsi v chrámě obětovala .....
mrákoty ..... agonie.
Kterého jsi v chrámě našla .....
Ježíše a Jeho - - - - Michaelku.
Našla. Našla Ježí!

In festo sancti Raphaeli archangeli
1957.

C r t y.

Na sluníčku. - Nebeský topič slunce přilóžil pořádně do výhně a země zlenivěla vtíravým teplem. Lidem vutil na čela, na spánky i na hrdla falešné perly potu. Maminky se neobávaly svěřovat na chvíli své malé miláčky té hřejivé chůvě, co se skláněla nad semí vysoko v nebeské klenbě. Na chvílku. Jen na chvílku. Děti na sluníčko. Pohled tety Stáni padl na pobledlou Michaelčinu tvář, ani její Hanka není na tom lépe. Vědyť svítí krásně slunce. Musí jít na zahrádku. "Hanko, Miško, půjdete si hrát ven. Jen vám sundám šatečky, abyste se trochu opálily!"
Mladý sval na malé rance se blásl neklidným pohybem. I se trochu zaškaredila, když jí maminka přetahovala šatečky přes hlavu. a pak ... frrr ... jen modravé kalhotky probleskovaly na oestičce mezi klovín. "No pojd, Miško, na ohvilku ti také sundám šatečky..."
Malá dívka se poslušně přiblížila k tetě. Ta si nevšimla, jak je zaráčená.

Unikla jí i jakási dětsky hrozná úzkost v očích, nevěděla ani, že dvě nahnědlé oči by jí rády zadržely a poprosily. Odešla s oběma šatečkama do domu. Pokračovala ve vaření.....

Ať již vzburčené myšlenka nebo mateřská starostlivost nebo něco jiného jí přimělo podívat se za pár minut na děti. Hanka je divoká a Michaelka si od ní dá všechno líbit.

Vyjde na terasu.....

"Petínko, už je to chvílka, mohu se obléct?" Michaelka stála doposud na téže místě a odvážila se poprosit o šatečky. Sotva je dostala, vyběhla i ona za Hankou na zahrádku.

---

10 sv. přijímání. - Byl to nečekaný důrek. Michaelka přijela zase do Lukova. Matka představená se zase mohla s úžasem sklánět nad tu čistou tvářičku a marně počítat ty nesčetné dojmy, marně otvírat paměť, aby zachytila ty nryndy myšlenek, které se rojíly v blízkosti té plavevlasé dívky. Když vstoupila na práh této duše, unášela, ale každý krok dále budil nový

a vědy větší údiv... byla již u sv. přijímání a je jí necelých pět let... Ale, opravdu bělostný trůn pro Krále čistých srdcí. Vlny něhy někdy nedonutí mluvit ruce, ale tentokrát ji donutily. Matka představená stiskla Michaelku do náruče. "Michaelko, co říkáš Kristu Pánu, když přijde do tvé duše?" "Přijď zítra zas, Pane Ježíši!" dodala bez rozmyšlení maličká. Ti, co to slyšeli, modlí se také tak.

- - -

Maliny. - Na křovinách nad Lukovem u-
srály krvavé krupěje léta. Maliny. Mi-
chaelčina maminka se s dětmi blížila
k lesu. Vítal je táhlou dýmku svého ču-
mění a špalírem vůní. V očkách všech dě-
tí to sajiskřilo. Maliny a jsou již zralé.
Trní a škrábance, houští jak krásná hlu-
bina pro ty drobné postavičky - nic však
nezabrání, aby netrhali a možlivě nene-
chávali rozplynout heboučká srnečka na
jazyku.

Michaelce nemusela maminka připomínat,
aby jedla opatrně s ohledem na nedávný

katar žaludeční.

Malická sbírala. Horlivě se natahuje pro ty velké, k prasknutí téměř rudé, až je jich plná sklenice a ještě a ještě. Pojednou odbíhá.

Utrhává dlouhá stébla trávy a napichuje jednu malinu za druhou.

Na spátoční cestě ji maminka posadila na kočárek, pro její zeslábnost po nemoci. Na klíně si Michaelka srovnala několik stébel s navlečenými malinami a to nejdě-
lá s největšími malinami....

"Tohle bude pro sestřičku Aquilu, že je maminko nejdělá a že má nejkrásnější ma-
liny."

Maminka proto zvolila cestu kolem klášte-
ra. Snad některá sestra bude v zahradě,
aby jí to mohla Michaelka dát pro ostatní
sestry. Už znala její rozjásanou radost,
když mohla mluvit se sestřičkami. Dojždě-
ly již k plotu klášterní zahrady. Maminka
objevila v plotě škvíru a v ní zahlédla
mihnout se černý hábit.

"Sestřičko! ..." Nevěděla, kterou volá.

Lehký krok prozrazoval jen skřípající písek na stázičce.

"Ach, Aquilo, Vy. Právě na Vás se Michaelka těšila. Bese Vám maliny."

Tou škvírou v plotě podává Michaelka sestřičce Aquile stébla s malinami. Nejprve tu nejkrásnější pro ni.

Kolik malin, tolik vět, kolik zrníček, tolik vzdechů a oavěn na vině lůsky, slétajících se k jedinému jménu Aquila. Měly a mají se hrozně rády, protože stejně milovaly Ježíše a chtěly víc.

- - -

Káva. - Bolesti hlavy se již nedají utajit. Michaelka si již musí občas rukama stisknout hlavu, ano i po chvíli lehnout. Na Michaelčině tváři je sakreslen soucit hluboko až k srdci. Stojí u maminky. Hladí ji, šeptá jí všechno, čím by jí ulevila. Práček nepomáhá. Bese mnoha, téměř neslyšnými vzdechy, vyklouzne: "Budu si muset udělat zrnkovou kávu... a hlava malátně se pohne, jakoby chtěla vstát.

"Ne maminko, lež, já ti ji udělám." Mi-

chaella odběhla a za malou chvíli se vrací s šálkem černé kávy. Ta rychlost byla unošněna tím, že nevařila vodu, jen na senletou kávu natočila z kohoutku vodu. I na oslazení ve spěchu zapomněla.

"Na maminko, napij se, přestane tě bolet hlava." Co zapomněla vložit do šálku, vložila do hlasy. Bolest nepřestala, nebyla menší, ale síla nést ji, rozkvétala pod krůpějí její utěčujících slov.

- - -

Kořich. - Tetinka Stáňa se strýcem doktorem přijeli zase do Brna. Děti nechali u babičce a tak mohli jít do divadla. Radostné vzrušení, jakoby se odráželo i na šatech. Měly jakýsi podivně slavnostní lesk. Ka dá vlnka údesu se poslušně řadila do pňvbaého špalíru kolem tetinčiny mile drobné tváře. Lehká červeň se trochu odráží v stříbrně lesklé broži, jak leknán tiše ležící na černé hladině šatů. Hlubce lesklá přítalnost kořichu vábí k pohlasení, štíhlá ruka v elegantních rukavičkách sahá po silonové kabelce.

Ještě pohled do zrcadla, mírně je nutno
povyčkatout hedvábný šátek na krku a ...
s Bohem děti, s Bohem Michaelko... pá.

V bělostném rámu dveří dostala její krása
nenadále velkou přitažlivost. I malá Mi-
chaelčina očka zaplála. Sotva zaklopaly
dveře, padá její hlavinka mamince na prsa
a pláče.

Matka se ptá proč... babička se ptá proč...
chvilku to trvá. Jen tichý pláč.

"Když ty maniško, nemáš tak hezký kožík
a takové pěkné dotičky a kabelku..."

V babiččině zrušené hlavě se rodil nápad.

"Ale Miško, vždyť maminka má kožík. Víš,
přece ten černý. A ten je dražší. Za ten
by si maminka mohla koupit dva takové, co
má teta Otáha."

Babička se v nitru styděla za tu malou
lest, Michaelka však přestala plakat.

- - -

V sobotu před první sv. přijímáním. -
Vrátily se s maminkou od sv. spovědi a Mi-
chaelka nemluvila. Její úsměv oblékl ka-

jší sat hluboké vášnosti. První vyznání jejích chybiček a malých hříchů ovládalo ozvěnu citu, svonilo každé myšlenice na cestu, takže se musela vracet a měřit velikost odpuštění. Božský Rybář sáhl do hlubin její duše a očišťoval perly od každého nánosu.

"Michaelko, půjdem naproti k R. a mladý pán tě vyfotografuje." Dala se obléci do bílých dirkovaných šatiček, věneček do vlasů, kččkované rukavice, bělostnou, širokou stuhu vzadu kolem pasu zavázanou, ano i ozdobenou svíčku.

Všechny přípravy plynou kolem Michaelky jako vůně a reje barev rozkvetlých sáhomů a keřů. Jen plynou kolem, omývají oči, do duše nevstupují. Vybírají místo, vhodný postoj i sochu Božského Srdce donesou. Tak a teď již jen...

"No, usmívej se Michaelko!"

"Usněj se Miško, no probuď se. Přece se nechceš na fotce mračit!" Kdyby tisíckrát naléhali, stejně se mnohokrát pokoušeli, dnes se nemohla snít. Ta ruka, která má

odpustila, to srdce, které mae miluje,
muselo mnoho trpět a být probodeno pro
mne. Nemohu se smít.... tak ně jak mluví
její mlčení s té svatvečerní fotografie.

- - -

Od mířky k lavici. - Chrám není je-
viště a je divadlem. Ne, tam se nesmí
hrát pro lidi, kde Bůh je sám v hledišti
a jeho andělé. Kolikrát se mrzela Micha-
elčina maminka sama na sebe, že dovolila
svému oku povstat od modlitby a prole-
tět kostelem, ať už hledala svatostánek,
ať už potřebovala se ujistit, že Micha-
elka je blízko, ať již proto, že bylo
nutno vrátit se v myšlenkách do skuteč-
nosti této země a myslet na návrat domů.
Jak dlouho se musela bít o klid v duši,
potímal-li její pohled zbožnost, ověře-
nou pokorou vypůjčenou, nevonnou, které
nevyrůstá na ní. Prosila za ně a trpěla.
Michaelka jde od své přijímání. Lidé
klebí porúsku před lavicemi. Boční ol-
tář, roh lavic, kufr tam té paní. Všeob-
no úzkostně vnímá mateřské oko a Micha-
elka si jde s úplně zavřenými očima.

Hlavu má skloněnou nad sepjaté ruce, ani jediný takt je jiho kroku nenese znamenko spěchu. Konečně kleká vedle! Znovu se chce ponořit do meditace, ale to bouřlivé, to sčazené cosi nedovoluje. Musím jí to vytknout. A místo myšlenky, vracející se k nohám Božského Mistra, defilují před jejím duševním zrakem všechny tváře a podoby duší, ovčšených pokorou vypůjčenou.

"Michaelko, nesmíš chodit od sv. přijímání se zavřenými očima. Jakpak, kdybys o něco zakopla a spadla. Ta obava mne hrozně trápí."

Neodlétající úsměvný jas v její tvářince téměř hlasitě říkal, že nerozumí nebo neslyší, takže i nasupená myšlenka se prodrala ramence do vědomí.

"Mamičko, když já tak vidím Pána Ježíše lépe."

Ke tetínce. - Evlhlé schody, čmouhy po stěnách, utrousený popel, písek a hlína z brambor, tísnivé přítní sklepa, doléhalo na obě - na babičku i na malou Michaelku.

Šly zatápnět pod kotel.

"To je ale líný chlap. On to jen vyhrnc před rošt na sen a jde si a já nemocná osoba, abych se s tím nosila ven. A ještě tam nocí celé kusy černého uhlí. To je má ale....." rozhorlený babiččin hlas se vlněl se všech koutů nevelikého sklepa k Michaelce. Pustila se babiččiny ruky a stála chvíli jako provinilec. Mledala usilovně řešení. V tom bábince přetrhla lamontace.....

"Babičko, nehňevej se na tatínka, já to všechno vyberu a vynesu...." a již byla na kolenu v tom popelu a svým ručkama vybírala černé uhlíky.

X X X X X X X X X

Ono může jen mledět, ústa jen mluvit, myšlenka nocí nesmírnou vesmírem proníkat, však jedinou duší zapovát jí dáno není. Vy, kdo chcete být dobří, přidlište se k Ježíšovi a na té cestě s některého pahorku je dobře vidět, jaká byla a je Michaelka.

Sacratissimi Cordis Jesu 1958.

... a slabá věc Boží je mocnější
než lidé.

Po polední rekreaci se vrátila matka představená do svého pokoje. Ještě jí sní v uších štěbetavá připomínka tak dětsky prosebně vyslovená: "Valebná matko, nesa-
pomeňte, že jdeme odpoledne na ministrant-
skou besídku!" - Nemůže se hněvat na ta
veliká děvčátka /tak říkávala v duchu sla-
dým sestrami pro jejich hravost a beselat-
nost/, ale co ony vědí, jaké starosti jí
trápí. A sotvaže otevřela vzpomínkou tyto
dveře, již se to na ni zase sype. Nejhorší
je, že budoucnost se stala nocí a ona má
udělat krok, ne jeden, víc a závisí na
nich osud celé řeholní rodiny.

Jsou to starosti o to, z čeho budou ži-
vy. Jejich živitel nezapomíná. Ale ta blíz-
kosti odevšad dere se parát knižete nená-
vistí a bere vládu nad sestrami do svých
rukou a jeho jedinou snahou je oslabit věr-
nost zvláště u mladých sester. Bože, Bože,
co mám dělat? Modlím se, ale to je volání
rozpukanych rtů v rachotu běsnících živlů.

Trpím, ale to je kapka krve, rozdupávané kopyty ďáblových vojáků. Padám vysílením, avšak Dobrý zkouší mou lásku tím, že mne ještě mrazí nevěřivostí.

Blandina... Když mi dali to řeholní jméno, netušila jsem, že je téměř proroctvím. Tehdy se shodovalo jen jediné, že jsem též "útlého těla" jak jsem četla v jejím životopise. Ale na svědectví krve jsem tehdy nemyslela vážně. V našich klidných dobách! Teď vím, že se dá krev prolévat, aniž by se otevřela na těle jediná rána. Stokrát raději bych viděla téct vlastní krev, ale oni se lísají a boří, ůrtí, ničí to nejdražší, pro co žijí. Království Kristovo v duších.

Sestra Blandina představenou. Snad mi některé sávicily ten úřad, ale někdo mi záviděl předurčení k mučednictví. Byla jsem opravdu útlá a slabá. Nikdy před tím jsem nereklazovala. Hrozně jasná představa odpovědnosti mne dusila, bránila jsem se, avšak nebylo možno odporovat moudrosti, kterou mi připomněl můj zpovědník:... a co je podle světa slabé - to si vyvolil

Bůh, aby tím zahanbil silné.

Na cestě za vysokou klášterní stěnou se oavřel dětský výskot. Matka představená si uvědomuje, že je nutno jít na desídku. Chtěla by být sama tu na klekátku nebo v kapli, ale musí jít k vůli sestrám. Slíbila jim to. Tolikrát již se musela tvářit přívětivě a v nitru se dít pálit bolestí a obavami, ale dnes se jí to zdá obzvláště těžké. Kéž by se jí to jenom zdálo a nebylo.

"Sestřičky!" dýchlo na ně radostně z dětských hrdélek, jak vstoupily do sálu. Matka Blandina si pojednou uvědomila, že takové pohlasení má v sobě propastnou sílu útěchy. Úsměv to ještě nebyl, co se jí ukázalo na tváři, ale první štěrbinou pootvřeného duše se tam vedral paprsek jejich čisté radosti. Jistota, že ještě taková radost žije, osvětlovala její důvěru.

Posadily je hned za děti. Matka představená vnímala šumot zpívavých hlásek, ale slova nechápala. Chtěla naslouchat radosti jejich duše, proto jí nezajímalo, o čem si vypráví. Její pohled se zavěsil na jakousi mlhavou stěnu, za kterou misí všechny ty roa-

verné tvářičky. Zná je všechny, ale je jich duše, ne ty nesná všechny. Jsou krásné. Chtěla by tu krásu vnímat. Snad vidí i světlo a stín, které jí vytvářejí, tuší nezemské barvy, tuší víc než země může zrodit, slyší tajemný krok, kroky - krás, které zrcadlo těl a země neukazuje. Děti, děti, vy se smějete, bavíte se ... to můžete jen proto, že nevidíte krasnou globu nesmiřitelného.

Zmizelo jeviště s herci-ministranty. Každá duše je jevištěm a hlavním hercem. I ty malé, i ty velké. Musela dojít sem na besídku, aby uviděla ty tragedie, vítězství a porážky, sarteiná zranění znovu zahojená. Musela dojít až sem, aby v té vřavě bitvy o každou vteřinu milosti byla svržena nalomyslnost do rozvodněné řeky Maděje. Ti malí se bijí, je jich andělé jsou tak mocní. Ne, Dobrotivý bdí, i když mlčí.

Ach, kdybych mohla zavřít oči. Nemůže jim pokazit radost, jistě by si toho někdo všimnul. A tak se derou do její duše podobu dětí, je jich neklid; co sbytečných myšledek jí vnutil ten špatně nalepaný vous

malého herce a jak trapnou úzkost musela prožít s tím děvčátkem, co zapomnělo druhou půlku své věty ve hře. Vrací se ke svému obrazu, i když jen trhaně. Musí se vracet. Co jenom ... co zvláštního tu je, že ji to tísní jako tajemství.

Děti - bitevní pole, na nichž se rozhodují bitvy na mnoho let, na celé životy. Je to ta tajemná úzkost ... Ne. To není úzkost. Něco lehčího než vůně a něco mocnějšího než vůně.

Jejich radost křišťálově zářivá, tak silně kontrastující s bolestí mé důvěry? ... Snad. avšak napětí ve mně zdupává všechno kromě jediného, že anděl síly stojí blízko.

Nebo snad můj nedokonalý zrak, pronikající jen dohadem za masku jejich drobounkých tvářiček? ... mohlo by to být, ale slabost nutí na kolena nebo kosi slay - ale tu "to nevypověditelné" mne přitahuje, zvedá.

Ano, vzpomíná si. Tak nějak jí to sálalo do duše — kdy? Anička! Ano, Anička! Tehdy si byla jista, že andělé se tak nějak usmívají, když viděla je jí úsměv odlé-

tat z bledoučké tváře. Každý byl poslem a hned vypučel nový. - - - Jakési teplo se roslilo v nitru Veliké matky Blandiny, takže klidně pozoruje výstupy malých herců. Vzpomínka na Aničku, poupě v plamelech utrpení vyžíhané a s vůní lásky, pronikající k nám lidem i přes mříže sarti, sašehla svíci klidu v duši Matky představené, avšak v jejím světle se objevilo další - proč? Není tu snad podobná duše?

Její oči bloudí po jásajícím hejnu dětí jako paprsek, který hledá kapku rosy, aby se do ní ponořil a vyšel v královském hůvu všech čistých barev. Marně... S lítostí si přiznává, že to byla jen tak morná vzpomínka na Aničku.

Nový výbuch smíchu přivábí její zrak znovu k jevišti. Ale cestou zahlédne sajínavou tvářičku děčka. Vratí se k němu pohledem. Co to! Sedí ztrnule, jako přivázaná. Očka napjatá, že by mohla vypadnout s důlečků a na čele vidět krůpěje potu. Sedí kousek stranou. Vidí ji s profila. Klemté čilko se vznášá na vlnách kučeravých, světlých vlásků a nosík se zrodá hrdě ja-

ko stožár velitelské lodi. Ale Bože, jak je bleďá. Shýbne se k holčičce, která sedí před ní:

"Kde tam ta holčička nemocná, že sedí tak bos hnutí?" ptá se Velebná matka.

Děvčátko hodí jen pohledem v tu stranu, kam ukazuje ruka Velebné matky a s jistotou odpovídá.

"Ne, to je Michaelka, ona je vědycky taková hodná!" a již zase hledí na jeviště.

Matka Blantina nechce sástat před něčím nevysvětlitelným, ale než si může spořádat myšlenky, ohlašují přestávku. Děti se hrou před židle, lidé vycházejí, i některé sestry jdou se projít.

Michaelka sedí na svém místě a Velebná matka je jí samyšlení říká, že se snad teprve probouzí. Hluboké sklonění hlavičky nahrnulo nad její očka zlatý mrak světlých vlásků. Kení jí vidět do tváře. Michaelka jistě netuší, že všechny myšlenky Matky představené se točí kolem ní. Občasný pohled Velebné matky donáší stále stejné zprávy: hluboký sklon hlavy a po-

chyby, zda je to živý tvor nebo nesmrtelné dílo z carrarského mramoru.

Přestávku končí zvonení. Šus, hrkání židlení, světla hasnou, opona se otvírá. V sále je dobře vidět, reflektory a jeviště vrhají hodně světla do hlediště. Opozilci se derou do řad. — "Poseďte se!" — je slyšet od postranních židlí.

Michaelka posedává. Už je na dlouhé lavici uprostřed. Ještě několikrát zavrážení a Michaelka sedí téměř před Matkou představenou.

Matka Blandina nemůže hledět na hrajeící děti. Neustále jí padá zrak na tu malou postavíčku před ní. Michaelka — opakuje si to jméno, aby si připomněla, zda je někdy slyšela. Neslyšela.

Každý okamžik nutí jí myšlenku, jaké je to svlačitní dítě. Musí si přiznat, že hned, na první pohled si získalo její srdce. Ale co na ní nebo co v ní? Vždyť viděla tolik krásných dětí, ale víc než obdiv si nezískaly. Tato však hned srdce. Znala a měla i tiché dcerušky a synůčky,

ale ničí mlčení jí nadměřovalo tak sympatií jako u této - Michaelky. Vždy její zkažené oko zachytlo pleval nedokonalostí, ale tu jakoby strácelo svou prozíravost pod útokem divného oslnění. Michaelko, jsi taková Boží kouzelnice nebo je to jen slabá chvíle mého citu?

Napjatý pohled a hojné krůpěje potu udělily na poplašný zvon v srdci Matky představené. Vytahuje kapsanek, sklání se k Michaelce a šeptá: "Michaelko..." nedo-mluvila dál. Děvčátko pomalu otáčí hlavinku, zvedá očka, sklání se. Kledí Matce Blandině do laskavých, soucitných očí. Ohýnky údivu se zažehly v Michaelčiných kukačlech. Švad ztratila rovnováhu nebo údiv, že se nad ní sklání sestřička, jí pomohl - prostě a mile se položila Matce představené do klína. Matka Blandina se jí chtěla septat, není-li jí slabo, utřít jí pot s čela, ale neodtrhává pohled od Michaelčiných tůněk, aby v nich vyčetla je jich tajemství. Její ruce přitáhly si Michaelku na klín, setřela jí s číška pot, ale jaksi neobratně. To proto, že i ma-

ličká se připoutala obdivem k branám její duše - dívá se upřeně do jejích očí.

Ano, ona je příčinou té tajemné tísně, toho světlého mraku nejistoty, kterou již prozaňuje milost. Ona je tou převosnicí mé nedůvěry a kramení malomyslnosti ke bře-
hům naděje, ošlehanéblesky útoků, však marných. Otče dobrý, vím, že mezi tvými maršály lásky a usmíření jsou maličci těmi vítěznými. Posíláš mi jednoho takového. Nesavrnuješ mne pro mé pochybování a hned v zápětí staviš pobořené, saceluješ trhlily; můj dík je Ti jedinou ubohou odměnou, kéž Ti za mne Tví milovaní děkují.

až se vrátí k Tobě a vím, že to bude brzy; učíš ji almušnicí své všesoci i pro mne. V jejím tepu sní chorál oběti. I nám bude platit její díl? Její ardéčko o tom mluví. Neklamu se!

Paradox lásky Boží mi spočívá v náručí. Z této drobné bytůstky si vytvořil katedrálu sám Věčný. Před jejím zkrvaveným portálem pokleknou hrůzy, po jejím scho-

děti budou stoupat slabí, bez bázně,
vždyť i ona byla slabá. A ti, co projdou
přisvitem skrvaveného portálu, nebudou
moci jen douhat, jen popel sypat do svých
stop, neboť vidí oba, který vyskouší dílo
jednoho každého.

Co bylo mezi tím okamžikem, kdy matka
Blandina vzala Michaelku do náruče a své-
něním večerního "Anděl Páně", zapadlo
v myslí Velebné matky. To však ví, že to
dítě je poslem. Radost i strach se střída-
jí, že se vrátí. Vrátí se k milovanému,
ale od nich odejde.

Stojí to napsáno v knize Života?

9. září 1957.

Tam za jabloní .

V jediném stisku ruky se mohou znovu
potkávat
ta bolestná setkání naposled
i polehnutí rukou světlem prochvělých
co se smrtí sousedí.

Zapomene slovo úzkostí zařehnuté
a začne si o zlém snu povídat
však ruka v srákotách tápající
však stín, který se z temnot vynořil
vyrůstá ze dna minulosti
vysoko přes okraj každého Nyní.

Říkal už někdo o Tvé ruce -
Hledání
a nazval její vřelý stisk -
Brána dokořán?

Četl již někdo na nich:
Tajenství Božích cest -
věčnosti v tak krátkém čase?

Bylo si lito státé naděje
jež v tisících a milionech k zemi
naklání se

Bylo mi líto státé naděje
že mučedníků není
že moc Ducha svatého
jen v síťích slov je zachycena
však síla slabých
jež nad ohní ční zpřima
jež nemůže být probodena
zároveň se srdcem
že nemůže se znovuzrodit.

Ó, Bože, otče věků tolika
i naše slabá víra nazývá Tě Věčným
přijdou
či přicházejí, co mohou brát
z Tvých pramenů, jež vědycky vyvěraly
co nikdy nepřestanou
by mírnili vyprahlost rtů
času rozpukaného.

Přijdou
či přicházejí?

II.

Bledá je dceruška
pít musí vlni šumících lesí
slunce si s mraky pohrává
páždene rychle
než obleče si černý šat
i s hvězdičkami.

Sestřička už čeká!
Raneček větru na pozdrav rozevlál
i její černý hábit
zatím co úsměv stojí ve slavobráně
k uvítání Michaelky.

Ten papírový most
posledních deseti kroků
co od sebe je dělil a zároveň spojoval
sňořel v okamžiku
srdcem, jež mlčet nechtělo, sežehnut.

Vteřiny, kroky, tep
nikdo již počítat nestačí
co si ty dvě spolu tak horlivě
povídají
slovy

jichž jedinou strunou je
srdce Bohem zajaté.

I jejich mlčení má tolik vět
že svět ve své bezmoci
zval by je nezměrné
A jejich setkání se výhni podobá.

Vědyť všechny cesty
se prachem přikrývají
však tato dnes je jistě
zimomřivá
v prachu je zachumlaná
že vidět není
byla-li krásná, či
zda jí Bůh zlořečil.

Tam za tou jabloní
Michaelko, víš -
stezička po mezi vede
lístičky trávy
a kaličky sta květů
z tvých nohou
prach budou stírat.

Děvenko, maličká

teď na chvíli se budem muset
od sebe odloučit
ale hned, opravdu brzy
tam za tou jabloní
setkáme se zas.

Studánky, v kterých jsme vidali
klanění čistoty
léčivost úsměvu
svit, který země nezažihá
naplnil děs.
Čeho se bojíš, maličká?

A bylo třeba stavět most z kroků
přes příkop k sestřičce
na stezce za jabloní
A bylo třeba padat do její náruče
s Michaelkou
jíž stačil ten chomáček vteřin
k úzkosti, strachu
k symbolu
k novému uvítání.

III.

I Daniel prorokoval na místě
které se mnohým zdá příliš kamenité
Kde Jeremiáš plakal nad Jerusalemem
tam všichni ostatní se ani nezastaví.

Bolesti, ty, podle nezhojené rány
poznáš místo svaté
kde Bůh je blízko.
Pomníku, jenž jsi stál na úsvitě
proroctví našich dnů:
že jen nakrátko se rozejdeme
a hned tam pod jabloní
tam za stromem poznání dobrého i zlého
tam za stromem tvrdým jako kříž
jež v branách smrti jediné slyšel
první tepy Vykoupení
že tam se zakrátko sejdeme

Michaelko, čekáš?
My už se blížíme
všichni.

S. Antonii E. 1958.

Píseň v kapli.

Orlům je dovoleno létat slunci vstříc
neb tíži země nechávají nabodnutou
na skalnaté štíty
a cesty noci vyznačené od stálic
jsou pro ně schůdné
na úsvitě.

Orlům je písní azurové nebe
při korunovací rána
sluncem
a s výšin padají větry bledé
s křišťály světél
co s prameny o skály se tříští.

Orlům je dopřáno znát obě hranice
kde končí smrt světa
kde věčnost má svůj portál
těm, co se prokláli znamením
Svaté Trojice
už není dovoleno
vrátit se.

Tak jako v bajce o králi ptáků
maličký zpěváček vzlétá ještě výš
zpod orlího křídla
aby tam někde na oblaku
rozechvělá velepíseň Tvůrci
poklekla.

Kdo z orlů směl ji vzít do náruče
Michaelku
vědyť ruce k výšinám jsou připoutány
vylištělá láska platila ten účet
bolestí i krví
která i vteřinami útěch prosakuje.

Královské srdce ji uneslo domů
k svatostánku
bělostný zpěváčku, začni svou píseň
tak toužím slyšet zpověď tvých tónů
jež zrodily se v duši
za propastmi slova.

Zavřete, sestřičko, zavřete dvěře....
zůstaly v kapli na kolenou
samy
lodička modlitby se rozlétla po jezeře
ticha
v písni Mariině.

A bylo třeba otvírat duši, srdce,
svatý Stan
protože jiskra se v nitru proměnila
na požár
neuhasí jej ani sarr
rozdmýchán
Michaelkou.

Orlům je dovoleno létat výš
že k návratům dolů není síly
po rozloučení.
Snad píseň - tenkrát - tu Mariinu
v svém pláči uslyšíš
zatepat.

Orlům je dopřeno spěchat víc
kam kdysi doletěla
Mariina píseň

Orlům je dopřeno vítat třpyt večernic
tak jako tehdy
Michaelka.

In Apparitione S. Michaeli Arch.
1958.

Hoc signo vincis!

Odevčad vane starobylost. Sloupy, zdi, ba i stíny se zpovídají hlasem uplynulých věků. Blouhák klášterní chodba snad neuznává hranice staletí, vždyť je možné se tu setkávat s mocí a krásou těch, jejichž ozvěnu smí vzbudit jen modlitba. Velká klenutá okna se opírají proudy světla o protější zeď, ale ta neuhybá ani času. Její tvrdost, neústupnost prosakuje do atmosféry chodby. A když se po ní roztančí živé siluety krácejících sester, podobá se spíš zamrzlému jezeru.

Je teplý letní den a sestra Alexandra cítí chlad. Nevymizí ani u dveří její cely. I ty v ní budí mrazivý odpor. Stará, ohmataná klika, ba i to vrznutí sevre ledové zrychlený dech..

Její cela! Byly doby, kdy byla pro ni vytouženým místem, ale dnes! Ztratila pro ni útulnost a příliš ostře je cítit hrany její chudoby. Klekátko, knihy, skříň, postel, kanna, umyvadlo.... bleďost skryté hrůzy se klade na všechny věci a ona sama se boří do vysílující

vědnosti. Kříž! ..... Nic. - Vidí, že je zaprášený. Měla by jej utřít, ale nezvyklá slabost ani ne tak tělesná, bere otěže její vřle.

"Bože můj, jak dlouho...?" šeptaný vzdech sleduje Alexandřiny kroky ke klekátku. Její anděl musí též pouští. Nemůže přinést vody, jen naději chránit. Není to málo?

..... od věčnosti byly tyto chvíle žhavy, aby hořely právě teď.....

Bledá tvář sestřičky se zvedá z dlaní. Hořký neúspěšný pohled již zadržet nemohly. Byla určitě noc a mrtvolné ticho pod klenbami duše. Upřenému pohledu by neušlo, že spodní ret se jí občas zachvívá a že asi za oponou sklopených očí se ujímá žezla malomyslnost.

Nic naplat, musí se dát do vyšívání. Mechanicky odřikává dobrý úmysl - nemá síl jinak. Vroucnost a cit jsou ve vyhnanství.. Kdo je vyhnal? Vždyť po nich toužím! S utrápeným srdcem mám vyšívat kouzelné květy?

Dost! K čemu to stálé bičování otázkami? - Bere jehlu, velký kus hedvábí a vyšívá. Každé píchnutí ji vrací o měsíce a roky zpět.

Tehdy ji nazývali Irenou. Obdiv kama-
rádek a spolužáků padal do jejího dne
tak samozřejmě jako slunce do jejích
dlouhých, hnědavých vlasů. To byly dny,
kdy sršela úsměvy, šibalstvím, nápady.
Nikdy se jí neukazovala vzpomínka na
studentská léta v tak vábivém světle
jako dnes. Jasně slyší měkký, zraněný
hlas Jindrův - třída mu říkala: samotář
nebo náčelník Velký sen... pro jeho pla-
chost, nebo páže mus, protože maloval,
hrál na housle, psal verše i na prknech
sklízal potlesk. On jediný to vytušil
nebo vypátral. Na maturitním večírku jí
překvapil otázkou: "Irenko, je to pravda,
že jdete do klátera?"

Kdykoliv zazní ozvena tehdejšího odmíta-
vého: "No a...?" - bodne jí to. Jindra
také nedovedl zakrýt zklamání, nemohl si
v hlavě srovnat, jak je to možné, aby se
takové nadání a krása daly za živa pohřbit

v klášteře. Tehdy se vysmála těmto jeho počitelným slovům. Nemohla však vědět, kolikrát se bude její cit vracet na trosky těch chvil. Dnes opět. Vždyť je to již patnáct let, ale bolí to jako po probuzení z narkosy.

Alexandra prolétá dny, měsíce, roky svého řeholního života. Říkala pravdu, když psávala rodičům, že by nikdy neménila, že je šťastna - pro sebe si přiznávala - jak může být šťasten vyhnanec v údolí slz. Přicházely však soumraky, ba noci v duši a tu bolest krutě dupala po jejím citlivém srdci. Hrůzu jí naháněly chvíle, v nichž před ní stálo, že nemá dosti sil být stále obětí. Jakási necitelnost zaplavovala její nitro. Nic se nemohlo pohnout, nic rozhořet. Země byla tvrdá pro každé slovo. Ani blesky Božích pravd jakoby neměly sílu rozlomit skály a vyvést duši ze zajetí. Ohlédala se po dříve: její sotva znatelná stopa je sledována úzkostným vzdechem. Lásku hledá: nesvítlí a oči již jakoby tme přivykly. Pomyslí na velikost malých - na pokoru -

ale hořkost tohoto každodenního chleba žene její touhu na zpěněné vlny. Zlomené stožáry a rozervané plachty jsou jediným úspěchem, který odevzdává Dobrotivému v přístavu času, odkud noc právě příplouvá.

Padá mlha....? Je přece slunečný den....! Nevidí jednotlivé nitě... jen jakousi duhu ... Kuce se resignovaně kladou na hedvábi. Měkce lísavá hebkost hedvábi prosakuje celým tělem a rukám se nechce odtrhnout. - Nit takové šaty! ... Alexandra se zhrozí. Odhodí vyšívání na postel a rychlým krokem odstoupí k oknu: "Bože, Bože, co se to se mnou děje?"

Známé vrznutí zahradních vrátek přivábilo její oči na cestu vedoucí malým parčíkem ke klášteru. Celestina - mladička, uplakaná, rozesmátá - nese květiny do kaple. Jde s hlavou sklopenou, ale jak přichází na hlavní cestu, kam ústí druhá od prádelny, neopomene se ohlédnout. Živý posunek hlavy chce k někomu promluvit. Je doba mlčení. Jak tedy a ke komu?

Alexandra nemůže zjistit ze svého okna,

kdo vychází z prádelny... Však se dočká!
Celestina se pojednou shýbá a malým klacíčkem píše na zemi. Sotva dopíše, hned dováděivě cupitá pryč. Jen ještě u brány se rozverně otočí.

Adopak to jen bude číst?

Mansueta? - - - Úsměv? - - - Ta bolest, chodící v závojích smutku se umí usmát? - - - i krok zrychluje - - - co jen to může být?

+ + +

Zvoní k polednímu zpytování svědomí. Je nutno odložit všechny dohady. Povinnost se bije s rozevlátou fantasií. Jen stěží vybojuje, aby nebyla roztržita.

První pohled v refektáři padl na Mansuetu. Nezvykle milý svit sálá z jejího výrazu. Celestina? Ta se jen šelmovsky usmívá. Co si z toho vybrat? I matka představená dnes jaksi spěchá.

Modlitba díky. Sestry vycházejí do parčíku. Hlasité - Deo gratias! - zahajuje rekreaci.

Matka představená nejde do zahrady, odbočuje k hovornám. Alexandra směřuje nejdříve k místu, kde psala Celestina své tajemství.

"M. je tu!" To je rebus! Co to má znamenat? M. je tu - a obě září.

Od sester, sedících na kruhové lavičce pod šeříky, k ní doletělo radostné: "Michaelko!" .... á to je to M. - blesklo Alexandře hlavou. Teď již chápu. Mansuetin Miláček přijel, proto dokázala odložit svůj smutek.

Nejraději bych tam nešla. Všechno se bude točit kolem té malé krasavice a ... a ... nepřidá mi štěstí její matky ještě více obtíží, ještě více zbytečných bojů? Jen ona může říkat tomu motýlku - můj... moje. Alexandra přivřela oči, víčka se jí chvějí. - - - Ano? - Ne? - Ano. Jde. V příboji radosti nikdo nezpozoroval, že sestra Alexandra se opozdila. Sedá si na samém konci lavičky.

Michaelka stojí před Velebnou Matkou a vypráví jí něco. Její maminka dodává něco na vysvětlenou. Alexandra nevnímá, co

si povídají, jen zraken krouží nad tím obrazem.

Červené šatečky, prostince ušité, jsou příkrým kontrastem bohatosti vlácných se vlásků. Jak ráda by je pohladila! Ale to zas bude pořád jen u Mansuety a .... to že je tvář šťastné maminky?! Všimla si bledého obličejě mladé ženy, sedící vedle matky představené. Ne - to je mosai-ka úzkosti...lásky...obavy...důvěry... strachu i jistoty. Do těch rysů musela bolest často bít svým ostřím. Což je třeba každou krásu vykupovat bolestí a každý záblesk dobroty utrpením?

Do nitra se jí tlačí myšlenka - jak je jí blízká. Také trpí. Jí pomáhá láska, mateřská láska, ale má? ... Alexandřina víčka těžce klesají. Láska... neodvažuje se to slovo vydechnout. Měla by to být, avšak jenom cosi o mrazu, ledu či skále se může zrodit mezi jejími pojmy.

"Michaelko, chtěla bys mi udělat radost?" naklání se Velebná Matka nad děvčátko.

"Ráda" - zazvoní do Alexandřina ucha. Zve-

dá oči tam k tomu světlému obláčku.

"Udělej mi křížek na čelo!" .... sniž čeká na odpověď, již klečí před ní. Hlavinka dívenky se chce bránit, ale než se snaží na odpor, i ostatní sestry poklekají a Michaelka přistupuje k Velebné Matce. Hlavinka mírně nakloněná kupředu, dětský úsměv se proměnil v soustředěný výraz a malá ručka dělá znamení kříže bez nejmenších rozpaků. I zábavná chvíle rekreace musela obléci důstojný háv, neboť všechno umlká.

Matka představená již opět sedí a její do daleka zahleděný zrak se jen mihne kolem Alexandřina čela. Ta jediná ještě neklečí. Má? - - - Co to bude platné! - Michaelka se již blíží. Vidí sice dětskou tvářinku, ale nedětsky vážnou. Pojednou jasně cítí, že to není hra nebo podivínský nápad Velebné Matky. To je ... to je ... bezmocnost najít příležitý výraz bloudí v její mysli, zatím co pokleká.

Těch pár vteřin, než přišla Michaelka k ní, nebyla schopna jediné myšlenky. Už! Lehounký dotek a teplý prstík vdechuje

na čelo znamení kříže. Jejich oči se potkaly. Na té křižovatce si řekly, jakou silou pro duši je milovat Ježíše a za tu lásku, že není na zemi žádná hodnota dost velká.....

I když pak byla Alexandra sama - Michaelka se vrátila k Mansuetě - dokončila tu rozmluvu: i můj cit, který bičuje tolik mých dnů vzpomínkami a fantasie. Poslal jí ji, aby mi to připomněla, děkuji Ti Dobrý. Za malý křížek díky, to je klíč, otevírající mou noc. Za sílu k pokleknutí před dítětem díky, to byl padací most mezi duší a pokorou.

Klidné oko sestry Alexandry sbírá vlně chvíli, aby neuvadly. Nejvíc jich odnáší od těch dvou do sebe zahleděných: Mansuety a Michaelky. Neujde jí, že i Velebná Matka v hovoru s maminkou dívčinky zabloudí občas na toho motýlka, visícího na černém hábitu Mansuetině. Michaelčiny malé ruce se zasouvají pod naškrobený límec Mansuety a rády by ji objaly.

Zvon. Sestry jen pomalu se vracejí k bráně. Alexandra zavádí hábitem o růžový

keřík. Jedno poupě je nalomené. Utrhne si je. V cele jí rozkvete.

Deo gratias! . . . a přívod sester níží v mlčení křížové chodby. Změnila se? Nechladí! V kapli - modlitba díky již dlouho nebyla tak vroucí, jako dnes. A cela? Kdo si jí proměnil!

Michaelko, ty? . . . . Poupátko na klekátku pod křížem, ukazuje první rudé lístky a slibuje vylít všechnu svou vůni.

V září 1957.

N O N S E N S.

Kolikrát mi připomínala děvčátko, rozběhnuté od nádraží dolů, k vznešené siluetě knížecího chrámu. Ani ten starý šat věkovitě ale je jí nedovedl učinit starší. Tak mne vítávala, když jsem přijížděl do Valtic za švagrem.

Silnice! V jejím prachu by měly být Michaelčiny stopy, kdyby je neslyl déšť nebo pláč. Kdo by plakal? Co? Já? Já že mám duši plnou slz, které prosit neuzěly a nechtějí se naučit? Vy, svědkové tolika životů jdoucích kolem, což zelená klenba vašich sepjatých rukou nezachytila ani ozvěnu jejího hlásku? Kdybyste mi mohly vrátit aspoň šeptající ozvěnu jejího hlásku, věřte, že silnice - dnes děvčátko v smuteční sukničce - by mne nezraňovalo jistotou, že jí neuvidím, že jí už nestisknu do náručí, že mi již nepohládí ručkou vlasy a tvář, že se již nebudu moci zahledět do hnědavého tajemství jejích očí, že má radost, která přicházela

jako sestřička jejího zářivého úsměvu,
se nevrací.

Většina lidí z vlaku jej předešla. Nevěděli, že každý jeho krok je těžký vzpomínkami. Mladý muž se smutkem ve tváři? - - - Není jediný! ... a upachtěnost jejich myšlenek je žene dál. Chtělo se mu volat. - Ztratil kdo z vás Michaelku? Víte vy vůbec, co to znamená ztratit život? . . . . Marně by jim to říkal. Přidali by svou lhostejností ještě jednu nezhojitelnou ránu.

S jakýmsi stařeckým jennocitem vítal Michaelčina otce starobylý klášter Milosrdných bratří. Věž jejich kostela pozvedla aspoň na okamžik jeho hlavu a to už byl téměř u švagra. Jenom zašel za roh; vrát-
ný hlásil zasvěceně: Pan doktor čeká! Hned ráno mi říkal, abych vás poslal do jeho ordinace, až přijdete!"

Po schodech nahoru si nahonem vzpomínal, co má vyřídit od manželky, od babičky, které jej prosily, aby se tam stavil, pojedel-li přes Valtice. Ale opravdu jen na

skok! - uvažoval si - odpoledním vlakem jedu na Brno.

Bílé dveře se švagrovou visítkou nedovedly zadržet zvuky rázných kroků. Zaklepal. Kroky ztichly, ke dveřím zaznělo temné: "Dál!"

"Jindro, dobře, že jsi přišel! Jinak bych někomu rozbil lebku!" - chrlí ze sebe mladý doktor.

"Představ si, byl tu před chvílí Dr. Bolenický, kolega, chirurg, vykládá mi o Michaelu. On je katolík, já ne! Vydržel poslouchat jen deset minut. Pak mi vskočil do řeči: "Promiň kolego, ale to je nonsens! Čtyři a půl roku dítě, aby pochopilo takové věci? Přece nebudeš předpokládat, že tomu uvěřím." - To byl úder mezi oči. Volal jej telefon. Ještě že vypadl, to bylo jeho štěstí. Jinak bych ho vyhodil, tak to ve mně vřelo. Já nekato-
lík bych to byl ochoten uznat a on ten zabeďněnec si dává ještě klapky na svou krátkozrakost.

Nonsens! Nesmysl! Michaela a nonsens!

Pro takové zabeďněnce bude vždycky ne-
smyslen. A víš, co pitomého předeslal?
Jako nějaké universitní nedochůdce boho-
rovně utrousil: "Dívám-li se na to stříz-
livým rozumem a jako vědec, pak je to
nonsens...."

Nezažil jsem polární noc, ale vím, že jí
může mít někdo ve svém mozku.

Nonsens! Člověče, řekni něco nebo se zal-
knu. Braň jí, je to tvá dcerka. Tys jí
viděl vyrůstat, zakusils její každodenní
blízkost. Tys cítil její odliěnost. Nebo
je ti to jedno?"

Na chvíli se tento příboj kroků, vzruše-
ných slov, vzdorných pohledů, zastavil
u okna. Jen jedině šlehnutí ticha a - - -:
"Nonsens! - a ty mlčíš?"

"Milane, nezlob se, ale pro mne Michaela
nebyla žádný zázrak." odvážil se konečně
promluvit.

"Kdo mluví o zázraku? Co myslíš, že já
věřím na nějaké ty zlaté obroučky kolem
hlavy? Zavolej však její jméno! Třeba jen
v myšlenkách. Objeví se ti ve vzpomínce

její tvářička, duše mluvící úchvatným úsměvem, pak moc, kouzlo, oheň - nazývej to i jak všechny její obdivovatelky - svatost - mně to nakonec nevadí. Nic se však v tobě nehnulo? Nic se nehne? Všechno odplavalo v povodni slz kolem jejího odchodu? To není možné! Nebo pak tě neznám! Pak ti nerozumím! Pak nerozumím lidem, pak ... pak ... "

Krátký plášt ticha nemohl přikrýt napětí, které hrozilo přetéci dalšími větami.

"Ale nonsens! To je urážka! I tvá! Jindro, člověče, necítíš bouři ve svém nitru. Nepálí tě to krutě? Nezvedá se v tobě vzdor? - Jestli tebe nepálí, mne ano! Já si ji obhájím. Rozdrtím, rozbiji na prach ten nonsens - "

"Tady není nic na rozvýšlení" - vybuchl doktor - "Buď je ti to jasné anebo... tvůj velký smutek tě omlouvá. Až utišíš svůj rozbolavělý cit, dáš mi za pravdu. Ale já nemohu tak dlouho čekat!"

"Pane doktore, přivezli vám akutní případ," vykoukl mezi dveřmi bílý čepček

sestřičky. Dr. Milan se ihned zvedl.

"Jindro, zajdi ještě za Staňkou! Doufám, že tě ještě zastihnu u nás." Poslední slova jen stěží proklouzla přivírajícími se dveřmi, které tak tak, že nezachytily vlající doktorův plášť.

Ještě navštívil švagrovou, vyřídil jí manželčiny a babiččiny vzkazy pro Milana, s vysvětlením, že mu to nemohl říci, protože jej zavolali k případu a - odejel.

Paní Stáňa, manželka doktora Milana, byla zvyklá, že nepřicházel pravidelně domů. Nepřekvapilo ji, že se dnes vrací z nemocnice až večer. Jen postihla, že prudce otvírá dveře, aktovku hází na stolek a sotva došustělo svlékání, již bere za kliku.

"Staňko, víš, co je to nonsens? Nepochybuj, že to víš. Ale dovedeš změřit, jak to slovo bodá? Michaela a nonsens! Já ho tady mít, toho zabeďněnce, já bych mu to vytrískal. Vědec! Katolík?! On v té své nafoukanosti jí nesahá ani po kotníky i s tím titulem, anebo právě pro ten titul:"

"A tys takhle spustil na Jindra, vid! Proto byl takový zamklý!"

Paní Stáňa si lehce dokreslila situaci podle těch několika střípků vět a správně usoudila: výbuchy Milanovy vznětlivé povahy musel snést právě Jindra, smutek, šlehaný bezradností a bezradnost, vyvěrající ze smutku. Jak by mu ráda ulehčila, ale uzavře se. Snad se ani neumí svěřit. Snad hrdost, snad obavy, že by na smrtelnou ránu mohli přiložit frázi podle nějakého přezbožného receptu, snad malomyslnost, že jeho sluníčko zapadlo a ke svítání jeho víra nemá odvahu a sílu dobelhat se. Což vím?

"Musel jsem mu to říci" - přerušil její myšlenky - "a to by ses podivila, kdybys z jeho úst slyšela přiznání, že by byl ochoten souhlasit i s tím... s tím.." - jen to, že zachytil výčitku stát na prahu Stánina zraku, uvrhlo nějaký silný výraz do příkopu zámky.

"Michaela a nonsens! Michaela je bajkou, legendou důvěřivých ženských... Nnsn!!!" zahrčelo vztekle v jeho hrdle. "Já ji

chtěl naučit ránu splácet ránou, křivdu bolestí, já ji chtěl naučit nečekat, až se pomstí Bůh. Držel jsem její malou ruku a nutil ji, aby udeřila naši Hanku, která ji bila jen tak ze zlomyslnosti. Ta malá ruka ztuhla. Kámen bych spíše donutil se pohnout, než tu malou pěstičku. I když jsem jí tehdy vyčítal, že je zbabělá, imponovala mi právě svou rozhodností."

"No, tak se napij! Mícháš tou kávou už jak dlouho, vystydne ti!"

"Káva?" - připadal jí, jakoby vnímal skutečnost jen napolo - "já vím, ale kdybys mohla vidět, jak mi stojí jasně v paměti scéna, víš tenkrát! Naše Hanka prokousla Michaele prst. To byly jediné slzy, které jsem u Michaele viděl. Tehdy jste možná mysleli, že jednáme ze vzteku. To nebyl vztek. Právě ten tichý pláč vyburcoval ve mně mstitele, vyzbrojeného neomylnou jistotou spravedlnosti. Ani nevíš, Staňko, že to nebylo snadné, říci jí tenkrát: Kousni jí také! Co já vím proč? Samému se mně to hnusilo, ale jen proto, že se na mne díval její orosený pohled. A ten

hnědý zázrak hloubky byl popsán bolestí. Byla to naše Hanka, cítil jsem se také vinen. Ten kontrast, ten kontrast, zraňující otcovskou hrdost. To se nesmí více stát! - To, že jsem jí prokousl prst sám, když se Michaela nedala donutit, bych si zdůvodnil: Aby věděla, jakou bolestí je prokousnutý prst. Vím však, že mně to měla Michaela za zlé. Nejvíc mne hryzlo, že je na straně té naší divošky a ani trochu na mé, ač jsem jí hájil, ač jsem jí chtěl uchránit zbytečných bolestí. Bude se ti to zdát divné, ale dnes vím, že jsem již tehdy stál o to, abych byl aspoň chvíli hrdinou v jejích očích."

"Milane, to slyším poprvé z tvých úst. Už jsem nad tebou lámala hřil, že tě ta nešťastná doktorina obrala o všechny cit, úctu k duši, o pokoru a zatím...?"

"Máš pravdu, snad jsem mlčel, ale to bylo jen ústy. Nesměl jsem si zavřít dveře, zatarasit cestu povrchním nebo lhostejným konstatováním: Zvláštní dítě. Opravdu nesměl. Každá její návštěva, každé setkání znamenalo, že tenhle rozkaz sílí... Co je

na ní zvláštní?

Číslo. Kostí, svaly, nervy, cévy - to byl pro mne člověk - - - král slabosti, lo-
kaj zloby, Poslední ze všech bezmocných.
Avšak jen do chvíle, kdy jsem ji viděl
umírat. Spěchal jsem, jako spěchávám
k ostatním akutním případům, ale tohle
nebylo pro mne nemocné dítě, to byl m ů j
P ř í p a d." Všechno důraz padl na po-
slední dvě slova.

Jen tikání kyvadla velkých stojacích ho-
din ve vedlejší pokoji svědčilo, že mi-
nulost shrabuje stále nové a nové okamžič-
ky do svých hlubin. Paní Stáňa počítá
spíše svůj tep, než očka krajkové dečky,
kterou háčkuje. Všechny možnosti otázek,
které se jí mihly hlavou, zavrhla. Jediná
zůstává a tou je - - - Mlčet!

"To byl den, kdy jsem spíše umíral já a
ne nemocná, kterou jsem se snažil peni-
cillinem vrátit životu. Den zmatku, es-
sencí naplněné chvíle, vítězné zklamání,
táhnoucí alejemi snů a tužeb, den prázdný,
kdy snad i ozvěna mého tepu vytukávala:
den jsi ztratil, dny, měsíc, rok, roky,

snad celý život jsi ztratil.....

Mramorově chladné nožky, ruce, modravý stín, postupující od konečků prstů. Bílá! Klidově bílá! To je moře ta modrá..... a útes ta bílá. Tehdy jsem se chvěl jistotou, že tam tento život nesáhá. - Úzkost! Proklínal jsem ji. Brala mi klid. Víření zmatků jsem jí přičítal. A jen dvojí se střídalo. Smrt! - Život! - Život, podepsaný smrtí - To jsem já. Smrt, podepsaná Životem - a to byla Michaela. Musel jsem se tvářit sebejistě a zatím klenba nitra se řítíla. Musel jsem těšit, vlévat naději a sám jsem tonul v beznaději. Musel jsem přivítat příchod vlastní agonie, vrávorat nejistotami a bodalo mne vědomí, že ostatní nesmí nic poznat. Vysvětlovali by si to, že je s Michaelou zle. Ne, s ní to nebylo zlé, nýbrž se mnou. Ale to by nikdy nepochopili.

S tím zmatkem lehst, do jeho smrtelné agonie vstávat, nemoci vyjít ze stínu nebo jen ozvěny toho chladu a hrozit se, jak chvíle těch bolestí slábnou a mizí. Ano, hrozil jsem se, neboť jsem nezvratně tušil,

že to je jediná cesta, kde budu moci říci, že jsem poznal a objevil. V Michaelu to mělo sílu vzdorovat smrti, nehasnout v jejím mrazivém dechu, ba vítězit. Já to cítil. A pozvolna to mizelo. Stopa mizela. Zas bloudění. Zas někdy to děsivé probuzení.

A nebude pozdě?

Pak přišel den, kdy má lethargie byla štata guillotinou zmatků. Ta nevolnost za volantem po cestě z Lukova. To vteřina, potřísněná její krví, padla i do mé duše. Či anděl mi sáhl naposled po srdci, když ona již nemohla.

Zabíta! Kamenná krása jejího posledního snu rve klid každé mé myšlence. Její smrt - - - stopa znovu nalezená."

Paní Stáňa již neplete. Ruce i s přízí a háčkem, zaťaté v údivu: Že by to byla první rozmluva s Nepochopitelným?

"Staňko, je to podle vaší víry milost - - prožít umírání?"

Die Ss. Angelorum Custodum.

Poslední popelec.

Sychravý únor má ruce omrzlé.
Žaluzie ložnic už dávno upálily
svatý klid.
Semena ze země² ohňové¹ berou -
drogy omamně.

A z každé krásy strhali šat
aby ji mohli bičovat
pohledem.
A každé kráse lichotí
kameny
na cestách Klopýtnutí.

Ještě je řízeň bezedná
i nasazují masky
vždyť uzdy je páli přespráliš...
i nasazují masky
aby si generálku udělali
na peklo.

Tady je marné volát krasavici:
Ty, na smrt pamatuj!
Voňavé krajky tisknou k lícím
a popel nevinnosti
Memento mori!

Sotva ses narodila, Michaelko,
Memento mori!

Sotva ti ve tváři přečetli
že se ti mohou klanět
a zvolit tě za královnu karnevalu
kterým se opíjí celý svět
bez přestání
Memento mori!

Sotvaže psi jejich tušení
spatřili červánky tvé moci čarovné
o které Věčný psal kolea tvých očí
jež v kruzích se šíří
přes hranici srdce -
Memento mori!

Budou i jinovatku vidět na tvém vzdechu
a vůní jim bude mlčení tvých úst
peří a květy budou sypat na cestu
jež není úzká.

Průvody potlesku, jež rodí masopust
drolivě zaduní v přítmi tvé smoty.

Už jsou jich tisíce
jež byly stopou Boží
jako ty.

Už tisíců tisíce jich jsou
jež dobyl Zlý
stále tak.

Memento mori!

Tvá krása je požárem
co zažehuje troudu okamžiků
však hrozí žni, jež zralá je
pro věčné Sýpky.....

Snad nerozumíš slovu
mé úzkosti svou zpověď šeptat nebudou.

Snad nerozumíš slovu
jež popel na čela nám píše
Memento mori!

Voňavým mýdlem snyli již popelec
a na Memento nezbyla v nitru
žádná lampička
by mohli radost svou
z cisteren napájet

z cisteren plných trhlín...
ne tak maličká.

Den Páně první
s popelcem na kajícím erbu
je třeba křížů
na čelech bělostných, jak duše bývá
i na svědomí vrásčitém až strach.
Memento mori!

Ten, který touhu dává
přivádí ji.
Nakapal do duše slzy těch
co plakat času nemají,
Michaelce.
Temnotou oddělil svůj krok
od velepisně srdce
jež muselo být samo
aspoň na chvíli.
Sám pak psal zatměním v hodině třetí
Memento mori
Michaelko!

Vy, kteří klečíte
je možné spatřit

že popel má sílu obřad
Jež ve vás dosud nehořely.

Vy, kteří mlčíte
je možné slyšet
že popel má sílu trub
zartvýchvstání.

Vy, kteří jste dosud jen pochyby
kupovali

tu perlu kupte
za vše, co máte
tu perlu, co koupila
Michaelka.

M e m e n t o   m o r i !

S. Catharinae Senensis
1958.

Rukou té maličké...

Varhaník dnes nemusí spěchat na konser-
vatoř. Je první květen. Dnes mají volno.
Rozehrál královský nástroj postludiem a
burácivou fugou. Je svátek sv. Josefa -
dělníka. Začíná měsíc naší nebeské Matky
a právě skončila nejsvětější obět. To
všechno vdechovala a vydechovala láska
těch tam dole pod kůrem. A byl jich plný
kostel. Ještě ven před portál si nesou
ozvěnu svých rozmluv s Věčným a jejich kro-
ky jsou tak nesmělé a udivené, jako když
se vrací oči přes hranice snu do jitra,
smáčeného ještě nocí. Už zase je nutno
myslit na vaření, shledat po kapsách drob-
né na elektriku, odpovědět vyhýbavě na
zvědavou otázku, nasadit dětem baretky,
oprášit kolena, holčičkám upravit vlásky
aspoň rukou a zapnout i spodní knoflík ka-
bátu, vzít děti za ruku a myslet na jedou-
cí auta, na studený vítr, dívat se na lidi,
v nichž je tak nesnadno vidět Boha. To ne-
ní již jako před chvílí tam před svatostán-
kem.

Všichni mhouří oči. Vycházejí do bujné sluneční lázně, kde jen sloupy průčelí uhájily koridory stínů. A kousek dál před dlouhou frontou školních budov hlučí sá-
stup dětí a dospělých. Prapory, papírové pentle, svazečky papírových stužek, bílé kartonové holubičky, na lepence tištěné barevné kytice, bílá, červená, modrá, na šátcích, na košilích i na papírových oz-
dobách.

"Kam půjdou ti lidé, maminko?"

"Na májový průvod!"

"A proč nešli do kostela?"

"Ti se, Michaelko, starají o Pána Ježíše příliš málo. Oslavují Svátek práce a pro samou práci na Pána Boha nemají čas."

"A ani se nemodlí?"

"Myslím, že často zapominají, vzpomenu-li si vůbec."

"A proč mají, maminko, jen samé papírové, tištěné květy a kytice?"

"Květy ze zahrad patří Panně Marii a jim stačí tyhle."

Zahnuly za roh. Kupa lidí, chystajících se na májový průvod, jim zmizela z dohledu a

jejich oboustranné mlčení se splétalo s mnoha prosbami a úvahami....

Jaký má ta Michaelka postřeh. Ano, papírová sláva. Lidé pochodují před lidmi. Jaký to má smysl? Křiklavé barvy, hulákavý zpěv, ochraptělé skandování kdekoliv a jakkoliv sestavených hesel, vlnobití pochodujících řad, úsměvy, rezivějící na naličených tvářích, to všechno bylo tak nesmířitelně cizí architektonické kráse nitra té mladé meminky. A Michaelka....?

"Matičko Boží, nauč je modlit se a ať chodí často do kostela. Ať začnou hned dnes a ať přijdou na první májovou." Než došly k blízkému domovu, opakovala si tu právě vytvořenou modlitbu několikrát.

A pak celý den přípravy na večerní pobožnost. Michaelka se vytáhla. Šaty, ty bílé, je nutno popustit, nažehlít řasenou sukničku, širokou mašli, kterou má mít uvázanou kolem pasu vzadu, připravit věneček do vlasů, umýt dcerušku, načesat, nastrojít..... aby už byl večer! I ta nedočkavost je podivně krásná a radosti má

hodně. Hbité prsty se pustily do páření, šití, obšívání.

"Michaelko, běž do zahrádky nebo aspoň na balkon na sluníčko, hrej si, já tě potom zavolám, až si to budu chtít přeměřit."

Ze vzdáleného amplionu městského rozhlasu bylo slyšet dunění motorů, volání davu a místy bylo i rozeznat úryvky nějaké hudby dechové. Neměla chuť jim vyčítat ale odvracela se od toho všeho. Nemůže to pochopit. Že nechápu Boha, že nevěří, to je jí jasné. Víra je milost. Neuměli nebo nechtěli s ní spolupracovat. Že však nechápu to jemné, to ušlechtilé, to dobré, toužící po vyšším, co je jisté v každé duši, to je krutá skutečnost pro její citlivé srdce. Že nechtějí rozumět šeptaným slovům čisté, neposkvrněné krásy, to je smutek, který vidí na jejich tvářích; oni však o něm nevědí. Vidí večer tohoto provolávání slávy, celé té papírové nádhery a je jí smutek a pocit narnosti. Ta svědomí byla jen ohlušena, nebyla obdareována klidem. Nepokoj je bude stále hnát kupře-

du. A nepřijdou ani na chvíli k Potěšení zarmoucených, ke Královně vyhnanců v údolí slz.

Michaelčinu židličku si přisunula ke gramofonu a pustila si Verdiho skladby: Pláč Hebreů, Traviatu, Rigoletto, arii krále Filipa z Dona Carlose. Zpěvné kantilény uplétají stále hustší a neproniknutelnější mříž mezi ní a světem hned tam za okny a dál pod kopcem. Neušlo jí, že hned po několika taktech hudby z Nabucca, Michaelka se tichounce vrátila z balkonu, usedla na gauč a bez hnutí naslouchala. Sotva dohrála deska, zašep-tala mamince do ucha:

"Maminko, to je od toho pána, co měl tak rád Pána Ježíše?"

Maminčino přitakání bylo dostatečnou odpovědí a pětiletá dívenka naslouchala všem hraným Verdiho skladbám s neochabující pozorností. V této sféře si byly maminka s dceruškou tak podobné, že otázky i chvála by jen rušily. Hudba byla jediným tlumočnickem jejich mlčení. I konibání

Michaelčiných nožek se zastavilo, hlavinka se mírně naklonila a snad i očka pouštěla čím dál tím méně paprsků dovnitř, protože tato krása je plachá, nesmí být rušena, je křehká jako vánek a mohla by odletět.

- - - - -

"Důstojný pane, bude lepší, když půjdete zpovídat. Já půjdu k oltáři sám." Bělovlasý pan farář se snažil dát svému kaplanovi rozkaz spíše jako radu nebo závěr kratinké úvahy. U oltáře dva kněží - bylo by to slavnostnější, ale dvě, tři či hrstka očištěných duší, to budou nové hvězdičky v koruně Královny vesmíru.

A ..... sám P. Josef byl vděčný ..... i májové večery mají své horečky, zjitřené rány, bledosti bičované úzkosti. Je třeba Lékaře. Jeho mocí se dotýkat ran a uzdravovat je. Uzdravovat, ne jenom zpívat o uzdravení.

Černý talár stál osmocen proti naježeným řadám nejružnějších ostrých i tlumených barev. Lidé, zvláště ta jejich krásnější část, odpovídají strhujícímu gestu

dirigenta Jara - májí - bujným rozehrá-
ním barevné palety i na svých šatech.
Mírně skloněná hlava byla vyčítavým kon-
trastem tolika hrdě vztyčeným. P. Josef
došel do zповědnice. Po cestě chrámovou
lodí cítily jeho sklopené oči řady sou-
středěných pohledů, které poslala svěda-
vost nebo touha upozornit na sebe. Tu
v tvrzi uzdravení mu jen přitaf pokukuje
zvědavě do tváře.

Duše, jimž život rozbil mnohou číši, při-
klekají se svou sesláblou moudrostí.
Chtějí být uzdravení. Blížkost druhého
břehu je tou nedefinovatelnou silou, kte-
rá je přivádí k práhu slitování. Ani ne
tak strach jako touha, že dosud nenalezli
a ví, že musí najít. Nechtějí i zbývají-
cí dny a roky prožít za nejistou měnu
světa.

Zeleň zalesněných hor, které našim očím
vězní obzor, signalisuje nám z mrsků jako
zelenavý průsvitný závoj na jejich obry-
sech, voda z pramene vzdorujícího žhavému
moří pouště, posílá svou vůni daleko do
cest, vystlaných jen a jen zažloutlou ble-

dostí písku. Věčnost ta hranice neuznává,
I kdyby byly neproniknutečné jako žula
nevěry, překročí je. I kdyby byly dusivé
jak zlořečící odboj těla, projde jimi.
I kdyby byly vysoké jak velehorý pýchy,
upsané potlesku světa, bude vanout přes
ně do všech údolí, kde musí zoufalství
nazývat radostí. Boletné - běda těm,
kteří se probudí až k soudu, protože se
nechtěli probudit k milosrdenství ....
vynořuje se za každým - Ego te absolvo...
Platí těm, kteří nepřicházejí, kteří ne-
přiklekají, aby uslyšeli slovo odpuštění.
Čtyři, pět stařenek vyzpovídal a nebylo
již nikoho, kdo by chtěl šeptem říci své
kající vyznání. Ruka, jež před chvílí
dnes naposled přenášela milost znamení
kříže, sahá po breviáři. Oko s důstojnou
uzavřeností se projde téměř naplněným
chrámem, aby pokleklo zároveň s duší před
svatostánkem a noří se do známých vod žal-
mi. Ty, které potkávalo, nemuselo pátravě
mapovat. Sami říkali o sobě víc, než jaká
by pro to našli slova. Potkávalo napětí...
vladí. Síla daná zemi, aby byla velechrám

Boha. Oheň daný zemi, nad kterou noc nemě-
la mít moci. Moc daná zemi, jejíž rajským
květem měla být láska.... Zpívají. Na kú-
ru i v lodi vytasili sváteční podobu svých
hlasů. Zpívají pro dojetí, pro duhu citů,
ale nemodlí se. Je hrozné, že nevědí ....
nevědí, že jejich rozaluva s Krásou, je-
jíž záblesky ve hmotě tak zbožňují, musí
být krví jejich touhy, jejich zpěvu, je-
jich života, má-li se vůbec mluvit o krá-
se a nespokojovat se jen se sladkou, šáli-
vou lží.

Potkalo i víru, oblečenou do pohanských
šatů. Maria, Matko všech cest k Ježíšovi,
jak mohou pro tvůj oltář přehlížet vězení
lásky tvého Syna? Jak mohou před svatostá-
nek stavět mříže své lhostejnosti a na ko-
lenou přísahat tobě čistou lásku? Jak mo-
hou zapominat, že jediným přáním tvého
Srdce je, aby v nich žil a kraloval On -
Ježíš? Satan ti nemůže uškodit a svůj
strach mstí - obléká jejich víru do pohan-
ských šatů.

Miserere mei Deus ..... smiluj se nade
mnou Bože, že nejsem ohněm, který by za-

žehoval požáry živé víry, že nejsem světlem, které by neodolatelné vábilo. Samaritána dělám, který se ujímá na své pouti oloupených a zraněných. Lupiči se mi vysmívají a zdraví mi dávají na srozuměnou, že se obejdou i beze mne .... secundum magnam misericordiam suam.

Prorokovy obrazy vidění vlastní viny a Božího milosrdenství vystupují s naléhavou silou před jeho duchovní zrak.

Hájová pobožnost končí.

Naznačená pokleknutí a konvenční úklony jsou tíživými dissonancemi toho večera. Ježíš ze svatozátku hledí aspoň na ty, co nespěchají hned po posledním zasvěcení. Za posledním slovem žalmy, vyjde opět sváhajícím snad, vážný pohled P. Josefa. Ne, spěchají z kostela ven. Kajičnost nezabíká dnes v žádném přitlumeném vzdechu nebo slze. Ještě antifonu a půjdu.

Dvě družičky! O sklopený pohled P. Josefa zacinkala bílá barva jejich šatů, pak roztomilost jejich věnečků a sureola načechraných vlásků u té menší. Michaelka, ano

Michaelka s Magdou. Že by šly ke sv. zpovědi? Zavřel breviář a opřel se o zadní stěnu zpovědnice. Tenký, zpěvavý hlásek Michaelky jej však přitáhl blíž...

"Důstojný pane, dal byste nám své kněžské požehnání?"

Nečekaly na odpověď. Jejich pokleknutí a vážně ekloněné hlavy byly zdůrazněním prosby, které se nedá odporovat. Rozdávat a být sám obdarováván. Zmnohonásobené se nám vrací naše malé dary z čistých duší. Z jejich vodopádů velké lásky k Bohu přičnázeti zpět. Ve velkém kříži, kterým žehnal té bělosti tam na kolenou před zpovědnicí, bylo rozpětí jeho touhy a přání - aspoň ty dvě, dobrý Bože, ať jsou tvojí slávou. Aspoň ty dvě.

"Pán Bůh zaplať" - snad šeptla Michaelka, snad to zazpívala její jiskřivá očka, snad to bylo napsáno v aureole jejích vlásků. Neví již přesně, ale když zapadla dřevěná dvířka zpovědnice, znělo to jako ano. Fukou té malíčké mi poslal Pán pramínek útěchy.

Quam mirabilia sunt opera Domini.

In inventione S. Crucis 1958.

Tři legendy o Michaelce.

I. Legenda.

Pokolení, rody, celé voje lidských věků míjejí kolem kamenného snu o svatosti a kráse svatého Jana. Na paprácích věčnosti se zastavil jeho tvůrce a v paprscích věčného "Nyní" vidí svou bolest, jak v tom kameni tepe. A její tlukot je výmluvnější než v čase, kdy jej nazývali mistrem a kdy v jejich očích viděl údiv, že stojí před nimi člověk, který se odvažuje oživovat kámen. Viděl i vděčnost, že jim vyrval z hlubin zapomenutí svatozář krásy "doktora Johánka" a odtud vidí pochodně, které se tam zažihaly. Ty se propalují rží jeho pozemské slávy až sem. Když větry, pozvány mocí modlitby k chvá-
lám a dobrořečení Velebnému, chtějí se přidat slovy svého vlnění a pohybu, tu přicházejí sem. A tu, na vlnách kamenného snu poklekají a nesou vysoko svou prosbu a díky, tak jak jí slyšely ve sloupoví symbolů barokní sochy svatého Jana. A deště, když kladou své vlhké vlasy na

jeho tvář, se chvějí pod tíží hymnů, jež neustále slyší. Jen s velkou bázní snávají každíčký prach.

Jen panovník paprsků chce odvážně stavět katedrálu světla. Mosaiku luk a klenbu stromů ze zlatem vyloží a všechny barvy zašlých věků prý proteplí, až všechno zazáří.

Tak veliký je svatý Jan v kamenném snu tam na pokraji lesa.

A je to úpatí věčnosti - pohoří, do kterého jen málokterý kolemjdoucí zajde. Necítí vůni těch krajů, není raněn vánky jisker, co se zvonků milostí odlétají. Jsou dobrovolníky slepoty této země a vydali jí klíče za omamné krůpěje. Vlekou se dál a pohoří mizí s jejich horizontů.

Což nikdo nerozumí? Je to snad výkřičník bez jediné věty? Což všichni tlumočníci čistoty jsou již povraždění nebo uvěznění, že nesní sem? Což všechna bolest se ztrácí v řekách resignace nebo proklínání? Což ve vichřicích hněvu nevykrystalisovaly křemeny, které by dopadly sem na útes

věčnosti, aby křísila jiskra pro usychající. Milostí pro ně jsou ohně, v nich znovu mohou ožít.

Jeň hrstka dětí si hrá ve stínu sochy. Věnečky pletou. Pro koho? Tajemně si šeptají, jejich očka jak mrštní krahulíci se nedají chytit. Spěchají s vítím. Už... už... už... a tři věnečky leží na trávě.

"Pro koho jste je vily?" - ptá se zpěvačce Michaelka.

"Já jej dám tobě!"

"Já také!"

"Já také!"

Všechny tři radostně kývají hlavičkami, že Michaelka si musí dát na hlavu jejich věnečky.

"Ne, ne, ne.... to nejde, já přece nejsem žádná svatá", brání se děvčátko, "ale víte co...? Já tedy ty věnečky přijmu, ale tu pro svatého Jana." Neodporují. Klečí v trávě, spíš sedí a malická Michaelka jde obřadně zavěsit věnečky k nohám milovaného světce.

To nejsou dětské krůčky... to duní údery,
pod nimi se mosty smyslů boří, propada-
jí - - -

Svatý Jan u lesa přemohl kámen. Michael-
činy rozšířené zorničky nestačí pojmut
tu změnu. Její milovaný svatý Jan tu pro-
stě stojí živý. Mohla by něco mluvit o
svěžích barvách, o divné záři, kterou
dřív tušila a nyní vidí. Mohla by vyprávět
o povodni v srdci, pro které jsou
slova - láska, úcta - žebračkami, pošpi-
něnými ústy tohoto světa. Mohla by líčit
zrození touhy, o které ví, že vyprahlé
zemí dává zazelenat se. Zná přesně rysy
přání, nemuset jít zpět k dětem, nemuset
se vracet..., bojí se vyslovit - vůbec -
a přece žhavě cítí, že není nic přiroze-
nějšího. Ne - jen očím poručí pokleknout
u světcových nohou. Uvidí, kam až On může
dohlédnout? Tolik by si to přála!

Do duše jí padá déšť útěchy, v němž tepr-
ve odvážná přání pomalu zrají.

Sotva zavěsila na hák u jeho nohou tři vě-
nečky, již jejich obraz vypálilo její utkvě

ní na věnečku hvězd, jíž Všemocný rozkázal korunovat Nepatrného. Zázrakem vesmíru korunoval zemi... jedině údolí v království Jednorozeného a trsem či krápní své nekonečné nádhery - gloriolou hvězd, přijímá Mlčenlivého mezi své vyvolence.

Svatý Jan má hvězdičky kolem hlavy a jak se lesknou! Ach, jak se lesknou! ... Dívá se na mne! Tak milý pohled nemá ani maminka ani sestřička Mansueta...myšlenky se křížují v Michaelčině mysli.

Holčičkám je sice nápadné, proč Michaelka ztrnule stojí, proč má ruce sepjaty a hlavíčku zvednutou vzhůru k soše.

"To je celá Michaelka" - myslí si všechny, "již zase se modlí." A hrají si dál s panenkami.

Pojednou sklopí hlavinku, odstupuje od sochy a sedá si opodál. Nehrá si s ostatními. Nemůže. Zamyšlený pohled stojí na hradbách a děvčátka znají, že je škoda ji vyrušit.

I druhý den se vykoupal v rosách milostí.

Michaelka nemůže jít. Jsou zase u sochy svatého Jana....Věnečky! - Všechny tři - - - zvadly. Jak oběšenci visí okvětní lístky i celé hrozny droboučkových kvítků, jejich barvy zemlely a vůně se smísily s prachem. Zbyla jen zsinalost. A ta má pět hymnů svatému Janu?

Sizičky? Lítost? ... To skály pukají v hlubinách srdce a vody neprýští. Chtěla by dát víc a nemůže.

"Kde najdu, svatý Jene, nevadnoucí? Pro lásku Boží mi to řekni!" - prosí dívka se sklopenýma očima. Tisní ji obava, že uvidí jen kámen. Šedý, hrubě zrnitý kámen. Opravdu! - kámen. Jakási omšelost z něho vane.

"Pochybovala jsem, sama jsem volala to zklamání. Můj svatý Michaeli, pomoz mi, nenechej svou dívku v úzkosti!"

"Vstaň a pojď!" - Michaelka se neptá, nepátrá, komu patří ten hlas, jde. V zemi, kam přichází, nezná ani keřík, ani jediný koutek, na stezkách by jistě zabloudila, kdyby neměla průvodce. Co zde roste, voní,

co se v barvách vykoupalo, nemá jediného znaménka údolí slz, odkud přichází. Je to tak divné, tak úchvatně vábivé a přece tak hrozně divné.

"Kam mne vedeš, svatý Michaeli?" - vůbec jí nenapadlo pochybovat, že by to mohl být někdo jiný.

"To svatý Jan mne prosil, abych ti ukázal květy, které nevadnou. Slyšel tvou prosbu, protože jí nesla slza a bolestí byla žhavá, víš!"

Zakývání hlavičkou bylo výmluvnější odpovědí, než sebehorlivější přesvědčování. I pro archanděla to stačilo.

Jak myšlenka rychle jsou tam....

Kamenitý pahorek. Na holých skalách květou, až temně hoří jejich krvavé kalichy. Jen několik míst na temeni pahorku je jimi pokryto a přece má Michaelka jistotu, že je jich dost. Pro celý svět a všechna pokolení.

"Co je to za květy, můj svatý Michaeli?"

"To jsou krůpěje Krve našeho Pána. Jeho

lásky k vám jim nedala uschnout, kvetou toutéž mocí, jako v plnosti času. Vidíš, jak mnozí trhají a nemohou vytrhat. Ti, co je trhají jsou mučedníci, neboť jen ruce těch je smí trhat. Ovšem všichni mučedníci - i nekrvaví. Natrhané pak posílají duším. Andělé je pak roznášejí každému, kdo o ně prosí. I tys k nim voněla, vzpomínáš? A pro tebe je trhal svatý Jan. Proto tě tvůj anděl vodil k němu, proto tě vábil kamenný sen o jeho svatosti a kráse - pro ztvrdlá srdce již omšlý."

Tak divná nevidanost krásy květů, moc jejich vůně a síla, líjící se z jejich živě tekoucí červeně, tesají do duše jediný silný rozkaz: Trhat! Trhat! Trhat!

"Ale smí jen mučedníci," vynoří se nedůvěřivá ozvěna.

Mocná zář knížete nebeských vojáků se lije do okének Michaelčiny duše. Nikdo nehlesl a přece ví, že krůpěje drahocenné Krve jsou semena. Z nich rostou mučedníci.

"Tys to byl, můj milý archanděle, kdo mne vábil k těm nevadnoucím květům," obrací

se Michaelka přímo na svého patrona, "a i touhu trhat je jsi mi vyprosil. Proč ještě nemohu?"

Kníže jakoby čekal na tuto otázku. Jeho zrak, ponořený neustále do Boží Lásky se snesl na maličkou.... Je to víc než matčino objetí, je to silnější než tisícera vyznání lásky. Je to moc drtivé líbezná, uchvacující, neodolatelná.

"Tak na mne ještě nikdo nepohleděl, myslí si zalita úsvitem opojného blaha. To slůvko "nikdo" ji zaráží. Má čmouhy, jaké čistá pravda nemívá. Honem listuje, stránky zašlých dní jen šustí. Tu - ano tu - den prvního sv. přijímání. Tehdy cítila to-těž.

Tučila... děkovala... byla šťastna... až klesala pod přemírou darů, milostí ... radost plnila kdejaký koutek jejího nitra a nechtěla ji pouštět ven. Odkud měla tu jistotu, že by se nevrátila? ...

"Svatý Michaeli, ty na mne hledíš jako Pán Ježíš," sděluje svůj objev svému ochránci.

"Máš pravdu maličká. Jen On se na tebe dívá i z mého pohledu. Jeho láska mne posílala s trsy drahocenných Krupějí, abys přivoněla. Nechtěl připustit jedinou porážku. Vůní těch nevadnoucích Krupějí naplňoval tvou duši, proto jsi Její tak záhy poznávala a jen tak se mohlo tvé srdce stát brzy jeho trůnem. Síla tvé duše byla z Jeho Krve. Každá myšlenka, modlitbička, oběť, každý tvůj krok, vzdech, ba tep tvého srdéčka jen proto nezabloudil, že kráčel po cestě, vyznačené Jeho Krví.

Michaelko, má bělostná dívenko, budeš trhat nevadnoucí květy! Budeš mezi těmi, kterým šat zbělel Jeho Krví, že rádi vlastní vylévají. Budeš je moci přinést svatému Janu, ne jenom tam u lesa. Bude tě čekat zde. Přijdeš?"

"Kdy už?" - vyletí z pootevřených rtíků děvčátka. Ve zraku knížete archanděla stanul obdiv. Michaelka čte: Brzo... Již Brzo...

A znovu ta propastná radost, jako když měl přijít a pak přišel Pán Ježíš.

Přišel ...

Koně - děti - kláda - krev - pláč - srdce zlomená, klesající - bdění - poslední noční adorace - rozloučení - cesta alejemi mrtvých ... to je jen ozvěna země, kde jsem žila. Teď již mohu trhat nevadnoucí květy. Ach, Spasiteli, Jsi příliš dobrý. Tolik duší přichází za mnou. Ty je vábíš - já ne! Jim mám rozdávat věnečky nevadnoucí, aby z každé krůpěje, co v duších zaseješ, vyrůstaly palmy, které nosí mučedníci tu před Tvým trůnem. Šla jsem po stopách Krve, Tvé Krve a dal jsi mi, abych ji pro Tebe vylila všechnu. Můj dobrý Ježíši, dej i jim všem, které posíláš za mnou, aby byli mučedníky. Mučedníků je třeba.

Mučedníků lásky... Mučedníků čistoty...
Mučedníků věrnosti... Mučedníků odříkání...
Mučedníků tichosti... Mučedníků krve...

Tuto legendu vypráví andělé u sochy svatého Jana v lese, kde Michaelka slavila své setkání s Božským Spasitelem.

Na svátek Jména Panny Marie
1957.

II. legenda.

Slyšel Giuseppe Sarto: "Pojď!" A věděl, že je to Mistrův hlas. Zástupy proseb se slévaly v jediný tok: Pie X., oroduj za nás!

Volání andělských sborů: Svatý, Svatý, Svatý! patřilo Beránkovi. Jako jiskérky od Jeho trůnu padalo na zem. A tam? Vzkvétalo v duších.

Ten květ, ten kalich plný lásky teď přináší Ježíšovi. Avšak padá před Jeho velebností. Nepředstavitelná sláva, svatost, v níž by ohně byly nejtemnějším stínem a dobrota, kterou lidský dík umí pokrýt jen prachem, nedovolují mu povstat. Nemůže uvěřit, že překročil tu propast mezi sebou - krystalkem nicoty a Jím - Světlem světla, Králem králů a Svatým svatých.

Co krásy vytvořila země a její synové slabostí! Měli však jen kámen, tóny, slova, barvy, dobrotu srdce a něžnost. Tu dotvořili, co Duch Boží jim ukázal ve snu, čím je mučil a co jejich bolest a zoufalství

bezmocnosti vytvářelo v pokoře v království Pravdy, Krásky a Dobra.

Laskavý úsměv Piův tu potkává i své dílo: "Omnia Instaurare in Christo!" Dokončeno? Láska nechce končit! Pius ví, že si vzal velký balvan, velký bělostný kvádr - jeho život na něj nestačil. Duše se raduje, že jej bude moci dokončovat, co svět bude světem.

A se země sem zaznívá: "Svatý Pie desátý, oroduj za nás!"

"Pojď, Pie, mému Srdci tak drahý. Pojď, milovaný, protože jsi mi přinášel první vůně čistých srdcí - svou všemohoucnost dám jedinému tvému přání. A tím tě chci vyznamenat."

Na zemi nikdy neslyšel Ježíšův hlas tak jasné. Věřil těm, kteří Jej slyšeli, že jim bylo všechno odporné a krásné jen to, co se podobalo Jeho slovům, co neslo nějaký rys, nějaký odstín, ba i nějakou ozvěnu Jeho hlasu. Teď ví, jak trpěl svatý Pavel, když nemohl nalézt výraz pro vidění nebes a musel přiznat ...

ani ucho neslyšelo.

Z Ježíšovy dobrotivé tváře vyčtla Plova pokora odvahu říci:

"Měj Ježíši, ještě je na světě tolik malých dětí a brozí jim bloudění, záhuba, hřích. Dovol mi, abych je i nyní mohl přivádět brzy k Tobě. Ti malí, maličcí mi leží na srdci. A to je mé jediné přání."

"Jdi a budou moji!"

- + - + - + -

Již se vyškrábaly na kopec. Michaelka pomáhá mamince tlačit kočárek s mladším bratříčkem. Jedou do nemocnice na Bílý vrch navštívit stařenku. Nemá, chuderka, nikoho na světě a sestřičky z chudobince mohou za ní jen tak jednou za měsíc. Tých sto kilometrů z hor sem do města je příliš mnoho a tak prosily... a ne nadarmo.

Maminka vyprávěla Michaelce o prosbě sestřiček a věděla, že se v dcerušce nezklamě, jen byla zvědavá, co její děvenka vymyslí. A nemusela dlouho čekat.

"Mamínko, kolik korunek mám v pokladničce?"
Maminčino tušení dýchalo jistotou, že ta-
hle otázka je ovívána touhou navštívit
stařenku v nemocnici.

"Proč to chceš vědět, Michaelo?" ptá se
na oko přísně, jakoby to děvčátko chtělo
na nějaký pamlsek.

"No, mamínko, já jsem si myslela, kdyby
to bylo dost, že bych tě stařence koupi-
la šátek."

Mamince se chvěly ruce radostí, když počí-
tala její ušetřené korunky. Nebylo jich
dost, ale to stojí za to, aby dodala ze
svého a šly hned kupovat.

"Michaelo, jen dovařím, najíme se a odpo-
ledne půjdeme do města, abys mohla vybrat
ten šátek."

Místo odpovědi rozzářil se ve tváři úch-
vatný pláminek radostí, který prohrál i
maminčino nitro. To bylo nejkrásnější od-
měnou.

Michaelka vybírala sama. Matka jen zachy-
tila nechápavý pouled prodavačky.

Kdyby věděla! - Co může vědět o mé radosti.

Vynořila se i slabá obava, zda nevybere nějaký křiklavě barevný, jak to mívají děti rády. Snadno by jí vymluvila její nápad, proto přihlíží s klidem, jak zkoumavě její děvenka probírá šátky.

"Tenhle! Tento maminko koupíme!"

Až doma si jej důkladně prohlédly. Nechala jí vyprávět. Její dětská fantazie se otevřela jedinou matčinou otázkou.

"A proč jsi vybrala právě tento?"

"No víš, maminko, podívej se. Tu uprostřed mi to připomínalo nebe, poseté malými a velkými hvězdičkami a kolem dokola sané monstrance nebo víš, maminko, to, jak jsi mi vysvětlovala v minoritském kostele, tam na oltáři, za svícny."

"Ach, relikviáře mylíš? Co jsou tam ostatky svatých?"

"Ano, maminko a ten rám dokola mi připomínal sloupy a chrámová okna. A všude tolik květů jako v kostele o velkých svátcích."

Musela dát dcerušce za pravdu. Také jí to tak připadalo, až jí vyložila své dojmy.

Druhý den vložila zabalený šátek do Michaelčiny kabelky a šly navštívit stařenku do nemocnice na Bílý vrch.

"Michaelo, počkáš tu u kočárku. Já se podívám nahoru, snad bude moci stařenka sejit, abys jí mohla odevzdat svůj dárek sama. Víš, takové malé děti nesmí k nemocným."

Po cestě k nemocniční budově se pomalu šoural stařeček. Mírně sehnutý a na šatech jakoby měl napsáno, že musí vydržet až do smrti. Zastavil se u brány. Ne, kovaná mříž nebyla zavřená. Zastavil jej milý obrázek.

Před vchodem do budovy malá holčička upravuje peřinku drobečkovi v kočárku. Kučeravé vlásky nemohou ukryt starostlivost a vážnost s jakou se sklání nad něho. Kabelku však z ruky nepustí. "Ach, to je holubička!" - prodere se jeden z milých dojmů mezi stařečkova šeptaná slova. Někdo schází po schodech. Zahlédne sla-

dou ženu, jak podpírá stařenku.

A to shledání!

"Stařenko!" - vylétlo jásavě z dívčích rtíků.

Stařenka se sklonila, objala dítě ve své náruči a nebyla schopna slova. Snad těch pár slziček mluvilo příliš hlasitě o štěstí. Rychle je utřela, aby jí nikdo tu radost nemohl ukrást.

"Stařenko, já jsem vám přinesla šátek," malá, bílá ručka vytahuje z kabelky balíček a nesměle jej podává vzhůru. Teď již nepomohlo utírání. Slzy radosti se řinou přehojně.

"Ach, ty má holubičko, Pán Bůh tě odmění za tvoji dobrotu."

"Stařenko, udělejte jí ještě křížek na čelo, budeme muset nahoru. Slíbila jsem panu doktorovi, že jen na okamžik."

Vrásčitá tvář jen trochu posmutněla, vyli la všechnu laskavost jediným tichým úsměvem ve chvíli, kdy její ruka dělala kříže na bělostném cílku dívenky.

A stařeček u brány viděl, že její duše pokleká před Ukřižovaným. Zná jedinou prosbu: Požehnej té, kterou já žehnám.

Skleněné dveře se zavřely a stařenka stoupá do schodů jen velmi pomalu i když jí Michaelčina maminka podpírá.

Pár šouravých kroků od brány upozornilo Michaelku, že se někdo blíží.

Zvedá svou hlavinku a její oči se potkávají s hřejivým pohledem neznámého stařečka.

Teď již chápal, proč jí ta stařenka tak objímala, proč její samota přetékala radostí a proč se s ní loučila se smutkem. Věděl, že to není její babička, že jí vidí po prvé a přece se nezdáráhala vyjít ze své uzavřenosti a ukázat své milující srdce. Že by dobrota tohoto dítěte byla již tak velká?

"Máš ráda tu babičku?" zazvoní jí první věta od neznámého stařečka.

"Mám!" - "Nebojí se mne" - uvědomuje si neznámý.

"A pročpak?" - ptá se jen proto, aby řekla víc.

"Když ona nikoho nemá a je taková chudá a opuštěná."

Zatím co dívenka mluvila, uviděl její život jako obraz. Sleduje čisté taby její duše a dny a roky dětství jak svazky paprsků, letících k nebi. Avšak - pátý...? Pátý rok je ještě kreslen štětcem země, ale šestý... šestý již ne! To srdéčko je příliš dobré, než aby nemělo poznat Ježíšovu lásku. - - -

stařečkova tvář posmutněla a Michaelku napadlo, že je smutný nad opuštěností té babičky.

"Ale jí tu nebude smutno. My jí budem s maminkou navštěvovat. A často! A u sestřiček jí smutno není. Budu se modlit, aby se uzdravila a mohla se vrátit k nim." Ještě neodletěla chmura s očí milého, neznámého stařečka.

A on vidí, jak v myšlenkách shání, čím by jí zabránila.

"Koupila jsem stařeince šátek: chtěla jsem

jí... pro.... radost." Michaelka nemůže pochopit jeho divný pohled.

"Kdybych tě já poprosil o almužnu, dala bys mi také?"

V dívčí hlavince se honí jeden nápad za druhým: Co by mohla dát? Peníze nemá. Dala všechny za šátek. Ty tři bonbony, co nesnědla jako obětinky, to by bylo málo.

"Vezměte si mou kabelku, stařečku, nic jiného nemám!"

Ach Bože, celé nebe se otevřelo v té jediné dušince. Ani nevěřil, že je na zemi. Ne, ta kabelka ne, ale že umí tolik lásky vložit do jediného skutku.

Michaelčina matka už sestupuje se schodů. Oknem v poschodí spatří dcerušku a u ní nějakého stařečka. Drží její kabelku, pak ji vrací a neustále si při tom hledí do očí. To je divné?

Zrychlila chůzi. Předbíhá některé návštěvníky. Avšak končí doba návštěv a tak se jich hrne hodně po schodech, takže nelze příliš spěchat. Co jen tam Michaela pro-

vádí - stojí před ní. Konečně! Skleněné dvéře a ... Michaelka klidně pohybuje kočárkem. Sama!

"Michaelo, kdo to byl?"

"Já nevím, maminko, nějaký chudý stařeček."

"Tys tu kabelku ztratila, že ti ji podával?"

"Ne maminko, já mu ji chtěla darovat. Prosil mne o almužnu a já neměla nic jiného."

"On si ji nevzal?"

"Nejdříve ano, pak se na mne dlouze díval, hrozně zvěšněl - pořád se předtím mile usmíval, víš - pak ti mně řekl: Na svůj slavný den se ti odměním. A jak vycházeli lidé z nemocnice, odešel s nimi."

"Na svůj slavný den se ti odměním? Co to má znamenat?"

"Nevím, maminko, opravdu nevím. Ale musel to být strašně hodný stařeček. Na ten jeho milý úsměv nezapomenu. I ruku si položil na hlavu, cosi si šeptal, pak mne pohladil

po čele, po tváři, chytil za bradičku, nadzvedl hlavinku, zadíval se mi do očí a odešel. Chtěla jsem zavolat, aby počkal na tebe, ale neměla jsem odvahu."

Ještě při večerní modlitbě si obě vzpomněly na tu záhadnou větu. Vyprávěly o tom Pánu Ježíši a přestala je tížit nevysvětlitelnost té věty. Ježíš jim dá vědět, co znamená, budou-li toho potřebovat - - - s tou důvěrou usínaly.

Stařenka se uzdravila a na rozloučení přišla jen Michaelčina maminka. Stařenčin miláček měl teplotu a tak musel zůstat doma. Všechny řádové sestry v nemocnici již od babičky věděly o Michaelce i o jejím dárku a tak jedna jí poslala po mamince obrázek nedávno svatořečeného Pia X.

"To bude mít Michaela určitě radost. Věste, jejím nejmilejším zaměstnáním jsou svaté obrázky," říká maminka sestřičce.

Doma si ještě neodložila kabát, spěchá do pokoje k dcerušce: "Michaelo, nesu ti obrázek od sestřiček. Je to Pius X. Před rokem byl svatořečen. Podívej se!"

Neměla čas zaznamenat rostoucí údiv. Šla do předsíně sundat si kabát. Když se vrátila... Michaelka ještě hledí upřeně na obrázek. Je jako bez dechu.

"Co je Michaelo, to se ti tak líbí?"

"Maminko, to je on!" vydechne dívenka.

"Kdo - on?"

"Ten stařeček, co jsem mu dávala svou kabelku!"

"Ne, dítě, to nemohl být svatý Pius X. Máš říci, že mu byl velmi podobný."

Michaelka již neodporovala. Maminka však měla jistotu, že jí neuvěřila.

Jednou večer přišla Michaelka za maminkou, že jí bude něco vyprávět. Paní katechetka jí v hodině přípravy na první sv. přijímání vyprávěla o malém Beppovi, jak žádal po panu biskupovi, aby dovolil dětem přistupovat ke stolu Páně a on mu žertovně odpověděl, že až bude Svatým Otcem, že to může povolit. A malý Beppo se jím stal a byl to Pius X.

"Jemu vděčím, že mohu již teď ke sv. přijímání. Ani nevíš, maminko, jak ho mám za to ráda."

Do noci smutku, již procházela Michaelčina maminka po její smrti, přicházely jak paprsky jednotlivé okamžiky dnů s ní - s Michaelkou.

Každá drobná událost, ba každé slůvko bylo kapkou rosy pro její bolesti vyžíhané rty. A Dobrotivý jí posílal světlo, aby objevila všechno, co její holubička sezobala na stránkách oběti, lásky a smíru.

Tak si vzpomněla i na větu: "Na svůj slavný den se ti odměním."

♦ - ♦ - ♦ - ♦

Michaelčino první svaté přijímání bylo ve výroční den svatořečení Pia X.

In festo ss. Simonis et Judae
1957.

III. Legenda.

Quoniam mihi adhaesit liberabo eum...
Protože na mně lpí, vysvobodím ho - se-
stra Desiderata si vzpomněla na ten pa-
prsek, který se blýskl ve slově "adhaesit"
- lpí. Lpí na Ném. Ježíš je jediným stře-
dem jejího myšlení a ten okamžik stačil,
aby zakusila, jakou radostí ji plní vědo-
mí, že může celým srdcem říkat - má duše
lpí. Stále by chtěla opakovat: lpí, lpí
má duše na Tobě, Ježíši. Jak to jinak vy-
jádřit, cítím-li, že slovo láska nestačí.
Včerejší kompletář jí dává mnoho látky do
dnešního rozjímání. Ponořena do jistoty,
že čte a zároveň slyší slova samého Boha,
stojí v úžasu nad závěrem žalmu: Longitu-
dine dierum satiabo eum et ostendam ei
salutem meam. - Dlouhými dny jí nasytím -
překládá si v duchu - a ukáži jí svou spá-
su. Dlouhými dny? Platí to i mně? Vždyť
dusivé bolesti a horečkami oslabované tě-
lo píše můj úmrtní list. Vzpomínka na ča-
sté polehávání přikryla důvěrnou modlitbu

stínem, ale jen na chvílku.

Svitlo! - Dlouhými dny! Ano! Když se Jeho láska blížila ke mně, den ztrácel hranice. Čas v Jeho blízkosti oblékal bernelín věčnosti a mé zkoušené srdce stanulo před štěstím jistoty slov: a ukáží jí svou spásu!

Do brány Desideratina soustředění se opřely zvuky blížících se kroků. Hned za ní se zastavily i ty bázlivě vážné i ty cupitavé. Asi nějaká maminka se svým drobečkem - miblo se jí v myslí. Klekli si do lavice.

Desiderata se snaží znovu navázat na započaté rozjímání. Není to možné! Když nemůže jinak, vypráví aspoň Ježíšovi, že příchod těch dvou ji tak vytrhl, že nesežene ani jedinou kloudnou myšlenku.

A ještě ten šepot! - Poznala přídušený hlásek děvčátka. Pojednou se kolem ní mihl huňatý kabátek a ríšová čepička, marně shánějící do své náruče rozdováděné kučery. Proč jen se jí hned vybavil obraz, jak jej vidávala v Tatrách na léčení: Malé obláčky, proplétající se mezi hrdě vztyčenými vrcholky velehor.

Ale tak běžet ke mřížce!

Že jí to matka dovolí!

Desiderata musela zavřít oči, aby se na to nemusela dívat. Avšak co to? I tak jí vidí! A není sama! Vedle ní klečí a zároveň s ní se klaní bytost jistě nezenská. Takovou čistotu rysů nelze vidět na zemi! I to světlo bez stínu, které nezáleží jen povrch, nýbrž proniká! Svou oslavu Svátostného klade do těch malých sepnutých ruček, slova své chvály ukrývá do jejího žvatlání a plamínek jejího srdéčka rozehavuje svým jasnem. Až ozvěna jeho přítomnosti vyzrazuje, kdo to je. Ve všech jazycích vrací: *Quis ut Deus* - Kdo jako Bůh - **M i c h a e l !**

Michael, vojevídce v nejlítějších bitvách o Boží království a tu? Což nezuří hrozné boje? Což nepadají v tisících duše, zasažené věčnou zánubou? Což se může velitel vzdalovat ve chvílích takového nebezpečí? Nebo...? že by teď, právě teď se nejvíce zápolilo o tuhle dušinku? Vždyť jí nic nehrozí! Je-li tu však svatý Michael, jistě měla být uloupena ze zástupu vyvolených.

Dobrý pastýř ji nechtěl ztratit a tak poslal svého Archanděla.

Zvedněte své ruce ke svatyni a Hospodina oslavujte!,- nese paměť k oltáři jejího srdce.

Desideratě se jen hlouběji sklonila hlava a ruce se začaly jedna do druhé, jakoby nechtěly něco pustit... ztratit.

Cupitání těsně kolem ní ji probudilo jako ze sna. Ještě zachytila pohledem drobnou bílou tvářičku, podobnou jezírku, na jehož březích se roztančily kudrnaté keříky světlých vlásků.

I její maminka se zvedla, poklekají společně vedle lavice a odcházejí. Škoda, že už!

Vracejí se! Asi něco zapoměly. Desiderata cítí, jak se k ní někdo sklání a šeptá jí. Maminka toho děvčátka bázlívě prosí: "Sestřičko, udělejte jí na čelo křížek!"

Vstává. Její oči poděkovaly nesmělé matce za to pohlazení a přikleká před děvčátko, aby je pošechnala. Nevyptávala se na jméno. Ta dušička je příliš krásná. Vždyť i očím

přijčuje svou hloubku a krásu, kterou jen andělům je dovoleno odhalovat.

Z těch hnědavých hlubin se na ni někdo dívá. Takový pohled již na sobě několikrát ucítila. Kdy jen? Kdy jen? Jako spící se její paměť prodírá mrákotami a nemůže najít odpověď.

"Ježíši, pomoz mi, pomoz," vzdechne plna bezradnosti.

Opona v těch očích padá a před jejím zrakem se rozvíjí obraz:

Ježíš a na Jeho klíně si hrají děti. Mnoho dětí. Potměšile se blíží někteří rodičové a jiní lidé a odvádějí některé pryč. Desideratu bodla úzkost: A tahle dívenka? Kde ta je? Usilovně po ní pátrá, zda se jí někdo nesnaží odvést. Našla ji. Stojí opodál, jakoby se neodvažovala přistoupit. Chtěla by jí říci, aby jen šla k ostatním dětem, které si hrají na Ježíšově klíně, ale ať se namáhá sebe víc, nevydá ze sebe ani hlesnutí.

"Jen přihlížet? Dívám se, trnu a nemohu pomoci," dívenka ne, ale Ježíš snad zaslech

Její povzdech. Obrací svou hlavu k ní a zve maličkou pohledem blíž. Děvčátko jde, zůstává stát těsně vedle Něho. Nepřidává se k hrajícím. Jen očima se zpo-
vídá ze své touhy.

Ježíš k ní mile natahuje ruku a cosi jí podává: Vezmi si, děťátko, tohle semínko a zasaď je do svého srdce. Pak přijdu br-
zy za Tebou a ty za mnou."

Desiderata jen vzdychla nad svou bezmoc-
ností vniknout a rozřešit tu tajemnou vě-
tu.

Však hrůza! Teď uviděla, jaké semínko jí podával. - Trn! Bodavý trn! Do úst se jí dere výkřik: "Ježíši, to není semínko, to je přece trn!" - a k děvčátku: "Nebert!"
... ale opona opět spadla a Desiderata se vynořuje z hnědavých hlubin toho pohledu.

Než se ruka zvedla k požehnání, neznámý Umělec nakreslil tento obraz do Desidera-
tiny duše.

Udělalala jí na čítku křížek a celá zmatená rychle odchází. Ještě k ní doletělo vděč-
né: Pán Bůh zaplať! Obrátila se, úsměvem

z dálky odpověděla a zmizela za klášterními dveřmi.

Hnědé oči! Hluboké hnědé oči! A v nich?
Kdo to jen byl?

---   ---   ---

Tři léta zkoušel Dobrotivý lásku Desideraty. Nemocí učinil svými zbrojnoši, kteří vysekávali její duši ze zajetí této země. Její slabost byla olejem pro věčnou lampu její pokory. Divili se mnozí a nejvíce Desiderata sama, jak je to možné, že si jí všichni váží, když stále polehává.

Sotvaže jí bylo dovoleno vstát, nemohla jinak než do kapele. Poděkovat. Za nemoc, za uzdravení, za sílu, za zkoušky a za všechny milosti.

Liliový dech jejich kostelíka kladl své konejšivé ruce na její vysílené tělo. Na hoře, kde je klenba prolomena vzhůru bělostnou kopulí, se rodilo světlo, rozjasňující sněhovou čistotou celý chrám.

Zas v téže lavici. To bylo její místo. Nestalo se, aby jí tam někdo klekl. Koste

lík je prázdný.

"Sama s Tebou, Ježíši!" ... slova díky se roztavila v ohni té myšlenky na mlčení. Oko duše hledělo tam, odkud k ní sálala láska. Blažené teanoty, v nichž duše nevidí a přece jde s jistotou, že se blíží k Srdci. Je možné zadržet slova chvály, když ty jsi blízko, Ježíši? Nemohu Tě spatřit, mé oko není dosti čisté, ale v nitru mi zažhnula Tvá blízkost.

To děvčátko klečí u mřížky. Jak to, že jsem ji neslyšela přijít? A kde má maminku?

"Čekala jsem na tebe, má holubičko, ani nevíš jak!" Klečí. Nehýbá se. "Pojď, já ti udělám křížek na čelo."

Dívěnka to nezohla slyšet, Desideratě se ta věta jen mihla myslí a přece vstává. Každý lehýnký křížek té maličké rozehrává harfu Desideratina citu. Chvěje se. Proč? Vždyť jde jen o křížek na čele?

Ten úsměv, co prosí ve tváři maličké, dva andělé jí nesou. Sotvaže jej položili na její hruď, má sílu povstat.

Znovu její ruka hladí to bělostné čílko a znovu duše prosí o požehnání znamením sv. kříže.

Děvčátko odešlo zase k nřížce. Desiderata prohlíží svou ruku jako ve snu. Má jen čtyři prsty. Vůbec jí netíží pocit, že by něco ztratila, ba naopak. Znovu kleká... sama s Ježíšem.

V údolí slz rezivěly dny a měsíce a Desiderata stále sama s Ježíšem.

Dívěnka přišla podruhé. Jen o křížek prosila. Do klenby bílého kostelíka zalehlo: Sit nomen Domini benedictum - za radost, že mohla zaplatit to požehnání dalším prstem. Zmizel. To po prvé jí někdo zašeptal, že to jsou poslední lana, poutající její loďku, aby nemohla vyplout ke druhému břehu.

O to radostnější bylo třetí a čtvrté setkání. Už jen jediné pouto a ... však dívěnka dlouho nepřichází: Ježíši, snad na mne zapomněla!

Chválily ostatní řeholnice Desideratiny obratné ruce. Nemohla jim vysvětlit, že

na pravé ruce má již jen jeden prst. Ony viděly pět. Těmi čtyřmi její touha nemohla uchopit nic z této země. Ty si vzal Ten, se kterým byla neustále sama.

Dnešní ráno bylo samý pláč a zvony času duněly na poplach. Úzkost hoří v duši Desideraty. Přejde snad? Nebo již nikdy?

Ach, tam je. Klečí u mřížky.

"Pojď děvenko, udělám ti poslední křížek!"

Nevstává. Neslyší? Třikrát musí zavolat. Pak se teprve pomalounku šine k její lavici. Desiderata trne hrizou. Má rány na čítku, v ohbí nosíku se chvěje plamínek krve a daleko větší na bradičce.

"Pojď, ty má holubičko!" Požehnala ji křížem a když ji chtěla obejmout, zmizela.

Neviděla svou ruku. Jen světlo, veliké světlo. Tam vpředu. Blíží se k ní. Bílá, jako ze světla zrozená, něžná, zářivě bílá ruka. Štíhlý ukazováček - spíš bělostný plamen vzhůru vyšlehnutý, ukazuje k nebi, ostatní tři sevřené ve dlani a vztyčený prst objímá ona - její děvečka. Nevidělo její oko,

že by někdo s větší láskou objímal člověka. Celý obraz jen o lásce vyprávěl. Blíží se k Desideratě. Poznává dírkované šatečky, bílý věneček ve vlasech. Kéž by sklopila oči ke mně, abych viděla, jsou-li hnědé.

Ach ano, hnědé a i těch pět mých křížků je vidět. Jsou postaveny na konci cest, které ušla každý rok. Jen plných pět let žila? A tak daleko došla?

"Michaelko...." kdosi jí volá. Ruka s ní mizí. Michaela! Michaelka se jmenovala! Sestra Desiderata až do své smrti nepřestane tvrdit, že to byla Ježíšova ruka.

In festo sancti Caroli Borromaei
1957.

Poslední neděle.

Po cestičkách klášterní zahrady se táhnou vůně, trávníkem protékají potůčky jasných barev - pohledy všech i slova i pohyby a úsměvy se oblékají odleskem živého Memento na Toho, jehož čest a chválu zvěstují.

Utrhnou modravý zvoneček! Ne jeden - dva! Jeden by nestačil zazpívat ten nikde nepsaný sonet o její lásce k Reposkvrněné. Jen dvě budou mlčením naslouchat: Ona - Královna dvanácti hvězd a Sabina - sestra Sabina, která poslala ty dva modravé hlásky zpívat.

A co nese Bernardina? - Ten Červánek, ztracený v černém hábitu? Zároveň s letným pohledem na druhou cestičku, jde i tahle otázka sestry Sabiny, která se kradmo vzdaluje, aby ponechala pár okamžiků Bernardinu před soškou Panny Marie. Všechny sestry se na ni dívaly jako na dítě, neboť byl dosud v živé paměti okamžik, kdy se chuděrka Bernardina upřímně rozplakala, když jí oznámily, že bylo pro ni vybráno řeholní jáno

Bernardina. Matka představená měla na mysli sv. Bernardina Sienského, ten oheň ustavičné myšlenky na Boha a ani jí nenapadlo, že vyvolá v té drobounké krasavici takové zklamání. Nemohla vědět, že to děvče si vzpomene na jejich starého, poloslepeho a líného psa - bernardina. Dodnes prý jí trápí vědomí, že každá sestra při vyslovení jejího jména si připamatovává toho líného psa. - Sabině také tato vzpomínka bleskla hlavou, ale ty tři kopretiny, čouhající zpod škapuliře Bernardinina hábitu, jí zabrnaly. Dva zvonečky budou mísit svůj hlas s žářem tří vonících sluníček. Ach, to bude krása. Ale ani Bernardině nebylo dopřáno zdržet se dlouho. Skřípot písku pod rychlými kroky ji upozornil, že....sestra sakristiánka! Aj, ta si nese i malou vázičku a v ní chomáček fialek. O její úzkostlivé opatrnosti hovoří výmluvně levá ruka, svírající vázičku. A pravá? Hladí ty temné fialové studánky víně, nebo je skrývá před zvědavými zraky jako tajemství?

Se stejnou uctivostí, s níž staví svícny

kolem svatostánku, dává dnes sestra Basilia malou vázičku s chomáčkem fialek k nohám Neposkvrněné.

Jen tři? Ne! To víc! Jen andělé mohou počítat, kolik pohledů se slétá k nohám nebeské Matičky, kolik myšlenek, jen tak mezi dvěma větami vystřelených, začíná a končí jejím jménem. Jen andělé vědí, proč mnohé prosté věty mají orlí křídla nocných modliteb a nesou duše ještě blíž k sobě. Sestry!

Rezavými již pruty pobité dveře z kláštera do zahrady zaskřípěly.

Malokterá hlava zůstala sklopená nad záhony květin a malokterá se dala vést hovorem dál. Kdo to přichází? Nikým nevysloveno a přece tak mocné.

Z potměšilé chodby vyklouzla slzička. Děvčátko sotva šestileté. Hrst jejích kučera- vých vlásků rozhodil větrík na pozdrav, za kterým se rozběhl nenapodobitelný, pohádkový úsměv.

"Michaelka!" - hlasitě, polohlasně i šep- tem vzdechlo nejméně dvanáct úst.

Sestra Dominika musela jenné, ale přece jen vystrčit ze dveří mladou ženu - Michaelčinu maminku, jež nechtěla za nic na světě jít před ní. To už se její dce-ruška vítala s nejbližší skupinou sestřiček. Všem podává ruku, avšak její oči kloužou po ostatních a kdekterou štěrbinou mezi okolostojícími vyběhnou po zahradě. Za kým? Už není třeba. Sestra Candida přichvátala.

Klubko černých hábitů se uzavřelo a Candida jen díky své vysoké postavě mohla vidět tu malou kučeravou hlavinku. Jediné setkání očima stačilo, aby obě napsaly ve svém nitru stejné blaho: Už je tu!

"Paní Rozárko, matka představená slibovala již dlouho sestřím, že vaše Michaelka přijde za námi, jen co se uzdraví. Upřímně litovala, že musí odejet na léčení. Ta vaše holubička jí učarovala" - milý, mateřsky shovívavý hlas sestry Dominiky, která zastupovala matku představenou, dopověděl paní Rozárce, co jí tak pohladilo při prvním setkání s touto řeholnicí.

"Vždyť Michaela se také vyptávala neustále, kdy půjdeme za sestřičkami. Každé ráno, sotva dořekla poslední slovo modlitby, už se vytasila s tou otázkou. Koli-krát jsem ji zastihla u okna, které smě-ruje ke klášteru. A snad ani jeden večer neusnula bez připomínky: Maminko, už zí-tra půjdeme, že? - tichý hlas paní Ro-zárky se vůbec nelišil od ukázněnosti mluvy přítomných sester. Jakoby byla jed-nou z nich.

"A nezdá se vám to podivné, že netouží po dětských hrách a že si rozumí spíše s dospělými než s dětmi? - to sestra Do-minika vycítila! Nikdo jí to předtím ne-řekl.

"V mém příbuzenstvu mi tohle vyčítají. Líčí temnými barvami, jak přísně, ba kru-tě jí vychovávám. Já ale opravdu se jen modlím, aby byla hodná. Svěřila jsem jí mocnému patronovi a tak ne já, nýbrž On jí tak bezpečně vede, kam jenom mé přání se odvažuje proniknout." - Bledá tvář mladé ženy se trochu proteplila. Myšlenka,

že si zbytečně stěžovala, jí mírně zabolala. Byla by se omlouvala, ale...

"Podívejte se jen, jak se to k vaší děvence sbíhá. To bude zase radosti!"

Po všech cestičkách klášterní zahrady spěchají sestry ke kruhové lavičce, obrostlé šeríkovými keři. Tam se již ozývá Michaelčin zpěvavý hlásek.

"...a modlíla ses, jak jsem tě prosila?" - ptá se jedna sestra.

"Nezapomněla jsem. Musela jsem ležet a tak jsem měla hodně příležitosti se modlit," odpovídá upřímně maličká.

"...a sestře Klementě je již lépe. Děkuje ti za modlitby, Michaelko!"

Nechápavý pohled říká: Já jen prosila, Pán Ježíš uzdravuje.

To již Michaelčina maminka, doprovázená sestrou Dominikou, došla k šeríkové lavičce. Sestry se rozestoupily a mnohé oko se začetlo do bledé, bolestivé úzkosti ve tváři mladé ženy. Jen sestra Candida pozorně četla ve tváři malé Mi-

chaelky. Stála, neboť čekala s ostatními, až se hosté posadí. Její ruka sjížděla po hebounkých vláscích.

To dítě trpělo! Ach, dobrý Bože, za koho jen, za koho? Hodiny horeček, vysílenosti a žízně napsaly do té miloučké tvářinky další vážný rys.

Šum krčících se hábitů jí upozornil, že se již může posadit. Michaelka svírá její prsty a nezadržitelnost otázky nakládní maličkou ještě blíž k sestře Candidě.

"Sestřičko....." hlavinka se hluboce sklání, sotvaže zaslechla přání vlastních úst. Candida tuší.

Mírný úklon hlavou, který se stal u sestry Dominiky charakteristickým symbolem jejího mateřského poměru ke všem sestrám, byl odpovědí Candidě na její prosbu o dovolení, aby tu přede všemi směla vzít maličkou na klín. Bez jediného slova a už jí má na klíně. Michaelka jí stiskla ruku. Snad jen proto, že ji zvedala, snad to byl dík, že pochopila. Candida již věděla, že její malé ručky zajedou po chví-

lí pod naškrobený límec a budou jí hladit kolem krku. Kolik to bude vteřin, v nichž bude hledat v nahnědlých tůňkách tu úchvatnou dušinku.

Slyší mluvit sestru Dominiku, rozesná zastřený hlas paní Rozárky, bezpečně ví, které sestra teď hovoří. Jednotlivé odstíny hlasové jsou vryty v její paměti trvale. Všechny jsou zahaleny jakýmsi temným tónem vážnosti. Mluví se o Michaelčinyých chorobách.

"Toto dítě zachraňují novenami. Lékaři jsou již mnohdy bezradní," slyší matčino přiznání.

"A to je tak často nemocná?" - ptá se kteréjší sestra.

"Nepočítám to, jen vím, že nevycházím z úzkosti a obav o ni. Kdybych neznala lásku Boží a neuměla se modlit, musela bych si zoufat."

Ještě, že si sestra Dominika vzpomněla na obdobný případ a její vyprávění utišilo tíživé napětí po upřímých slovech paní Rozárky.

Ty dvě, Michaelka a Candida, si zatím dlouze hleděly do očí. Ostatní sestry se nad tím ani nějak zvlášť nepozastavovaly, to byl Michaelčin způsob. Snad se v některé zrodilo nevyslovené přání, mít ji na klíně, ale na závist tu bylo tolik lásky, že nemohla vyrůst.

"Snad každé slovo, tichý tep, zajiskření úsměvu, ba i ozvěna jasného hlásku je vyprošeno na dobrotivém Bohu. Dítě, tvůj život je udržován silou noven, chráněn krví obětí a odříkání. Co ty jsi, že matčina láska se o tebe musí s nebem rvát? Díky Tobě, Všemohoucí, že nedovolil času zničit díla duše. Toto veledílo, tento paprsek Tvého slitování, padl do mého života a s ním touha nerozloučit se a dojít společně k Tobě. Tvá láska nás spojuje a na tu meč roků má tupé ostří," - myšlenky sestřičky se modlí.

"Candido, cítíš ten smutný pohled, co stojí vedle Michaelčina?"

Sestra Eugenie nemůže zakrýt své přání mít též Michaelku u sebe. Candidě není snadné

rozloučit se, ale přece šeptá Michaelce, aby šla za Eugení. Jde. Poslušnost pomohla přemoci cit. Jenom velmi pomalu se sklopenou hlavou se šine naproti. To již není ten rozhořelý cit, je nad její síly rozdávat. Stojí prkenně vedle Eugenie, dává se pohladit, odpoví na její šepot a honem, tentokrát rychle za Candidou.

Dominika upozornila paní Rozárku na tuto scénku. Obě si vzájemně stiskly ruce, jakoby chtěly zahasit každé slovo obdivu.

Jindy by paní Rozárka sklopila oči. Každá pochvala i nevyjádřená jí tížila, ale teď nemohla. Michaelka se přitulila k sestře Candidě. Její malá ručka pomalu vyklouzává zpod naškrobeného límce a suně se po černém škapulíři. A zatím co ruka klesá, klade hlavinku na Candidinu hrud. Chce snad poslouchat tlukot jejího srdce, když se neodvažují mluvit? Jistě něco slyší, neboť blaženě zavírá očka a hlavinka se čím dál, tím víc, boří do záhybů černého hábitu. Michaelčin proud něžnosti strhává i Candidu k nezakrytému projevu lásky. Levá ruka ji přitahuje velkou sí-

lou a přece něžně, jakoby jí chtěl miláčka někdo ukrást. Mírný úklon její hlavy - zlomený oblouk mostu, který vedl do světa a který přítomnost nachází, ponořený do proudů samoty a meditací, patřival k představě Candidy jako mlčenlivý stín. Těchto pár okamžiků však začalo přetékat citem a tu musel promluvit. Candidina hlava se hluboce sklonila až do vlásků jejího miláčka - Michaelky. Jen tak stranou. Kdyby rty byly iniciálkou té věty, řečené spíš nebi než slepotě dnů, jistě by jí políbila.

Hlava vedle hlavinky. Paní Rozárka je srovnává. Ať objevuje podobu ve tváři, ať žasne nad stejnou měkkostí, hloubkou i barvou očí, ať jí paměť přivádí svědky okamžiků, které tvrdí, že i jejich duše jsou si podobné..... ach, ano, Michaela bude jednou tak vypadat, až bude starší. Tušila to již dřív, neodvažovala si to připustit. Tato chvíle to však podepsala.

"Ježíši, já vidím jen tváře. Ty znáš jejich duše. Kéž jejich vzájemná láska je přiblíží ještě víc Tobě." Jen tak letmo

stačila poslat vzhůru tuble prosbu, neboť se jí právě sestra Dominika zeptala, kdy je opět navštíví. Paní Rozárka si uvědomuje, že během hovoru před chvílí slyšela tlouci věžní hodiny a zdá se jí, že to bylo osm. Budou již muset jít. Do vesnice je ještě hezký kus cesty. S dětmi nemůže spěchat a nerada by šla potmě.

"Co nejdříve, když dovolíte. Je to Michaelčina největší radost, když může jít sem. Tak bych přišla příští neděli, nebude-li špatné počasí. Snad Pán Bůh dá, že Michaela bude zdráva."

"Budem se také těšit a v modlitbách na ni ani na vás nezapomeneme. Když vás zachvátí úzkost, vzpomeňte, že máte u dobrotivého Boha sílu modliteb, které se za Vás velmi často konají. Buďte s Bohem a Pán Bůh vás ochraňuj!" Zatím co sestra Dominika se za celý konvent loučila s paní Rozárkou, sestry povstaly. Vřelý stisk ruky, úsměv místo pohlazení a Dominika odchází.

Když míjí maličkou, pohladí jí a.... věim-la si prudké bolesti Candidiny tváře.

"Chudinka," myslí si, "jak bolestivé je toto loučení pro ni."

"Sestřičko," šeptne ke Candidě, "jděte vyprovodit paní Rozárku k vesnici."

Sotva sestra Dominika přešla s Michaelčinou maminkou, nakreslila radost jeden z nejšťastnějších úsměvů na Candidiných lících. To si již ty dvě jako dva spiklenci tiskly významně ruce. Pohledy byly tak mnohomluvné, že by na ně ústa nestačila.

Sotva vyšly kousek za klášter, setkaly se s Michaelčinou tetou, která jim přišla naproti.

Michaela s Candidou zůstávají neustále pár kroků za tetou a paní Rozárkou, vezoucí malého Michaelčina bratříčka. Tetin hovor o novinkách z vesnice i okolí paní Rozárku vytrhuje z milé pohody celého odpoledne, prožitého mezi sestřičkami, ale smíruje se velmi rychle. Nerada by jí nezájem ranila. - - - Ví, že Michaela jde již hezký kus cesty vzadu, ale nemusí se obávat, Candida jí vede

za ruku. Jejich hovor k ní doléhá jen jako nezřetelné šeptání. Ráda by je poslouchala, ale dobře i tak. Její dceruška je s ní tak ráda. Ponechá je samy.

"Že uskuteční své velké přání!" - mihne se jí obrázek z paměti vystřelený. Včera, jak jí koupala, překvapila ji Michaela prohlášením:

"Jestli se ke mně sestra Candida ještě někdy schýlí, chytanu ji kolem krku a raz, dva, tři... tak jí políbím" a maminka začala generální zkoušku, nejprve polibek na pravé líce, pak na levé a třetí na rty.

"Maminko, mohou se sestřičky líbat, matka představená mi na to neodpověděla?" - Paní Rozárka byla v té chvíli vděčná, že může říci: "Pozor, zavři oči, aby ti do nich nenatekla mýdlová pěna!"

Divná dvojice stoupá po stezce za klášterem. Vysoká černá postava a vedle ní děvčátko. Větrík si pohrává s černým závojem, ani hábitu a škapulíři nedá pokoj a což teprve, když najde vedle jdoucí dívku. Hrábne jí chladivou dlaní do tváře, až

skrčí nosík. Desítky píruet si zatančí v jejích vlasech. Nemusí se ani namáhat, vymýšlet je. Jenom jezdí po těch bohatých, ba fantastických spirálách. Unaven, pak již jen cípem jejích šatek pohodí a vydá se na další let.

"Sestřičko, proč nosí všechny sestry v klášteře černé hábity?" Michaelčin hlásek se začíná prodírat mlčením, v němž se Candida trápila, jak té maličké říci všechno, co jí tak leží na srdci.

"Ne proto, že bychom tu barvu měly všechny rády. Ne. To předpisuje řehole. Víš, Michaelko, černá barva nutí k vážnosti. Nějakého šaška v černých šatech bys si těžko představila. Jakoby z té barvy vanula připomínka smrti; pro nás věřící návratu k Otci z dlouhého vyhnanství. A pak my si v řádě říkáme, že nám připomíná noc. Rozhodly jsme se pro cestu za Světlem. Vzpomínáš, jak Kristus Pán řekl: "Já jsem Světlo světa." A tedy pro nás návrat do světa by znamenal cestu do tmy, do noci. Svět je celý ve tmě, protože není Kristus. A sama víš, že se člověk noci bojí, má k ní

přirozený odpor. V noci je chůze nejistá, jen nerad se vydává člověk v noci na cestu a náš život je putování do věčnosti a nechceme jít nocí - i tento obraz vyvolává černý hábit. Anebo si říkáme: "Tak jako jsme se zřekly ostatních barev, kromě bílé a černé, tak se zřikáme všeho, co není Bůh."

"I krásných květů a svatých obrázků?" - úzkost v Michaelčině tvářince přisvědčovala, že ta slova aplikuje na sebe. Hejno konejšivých úsměvů vlandině tváři.

"Michaelko, musíš tomu rozumět. Podívej se. Co kdo miluje, tomu se stává podobným, ba ochotně se tomu podřizuje, ano i slouží. Kristus Pán chce, aby byl v duši On sám, aby duše byla Jeho obrazem - a člověk, který miluje víc třeba své peníze, je právě tak bezcenný, nicotný, ba ohyzdný, jako ty peníze. Čím větší místo zabírají v duši, tím menší má pro Boha. A to je Michaelko hrozně veliká křivda, cení-li si člověk víc peněz nebo přízně lidí nebo všelijakých tělesných potěšení,

než Boha..." Chvilé tohoto rozhovoru nestojí Candidu ono plýtvání energií, jaké zaznamenává, mluví-li s osobami lhostejnými nebo nechápajícími.

"Vědí to všichni lidé, sestřičko?" Děvčátko potáhlo řeholnici za ruku, jakoby si ji chtělo přitáhnout k sobě.

"Nevědí a nechtějí to vědět! A mozí, kteří to vědí, nemají sílu ani odvahu to uskutečnit. A nyní pohleď, kolik lidí na celém světě právě tím působí nebeskému Otci hroznou křivdu. Michaelko, nám musí být těch ubohých lidí lito." Vášnivě obviňující tón Candidiny řeči potemněl předzvěstí slz. I maličká pod mlhovým závojem prstýnků svých vlasů bloudí v úzkosti a...

"My jim nemůžeme pomoci, sestřičko?" Dívenka se jí postavila do cesty. Zastavily se. Odpověď, rovnající se přísaze nebo slibu, chtěla slyšet.

"Můžeme a musíme! Můžeme, protože známe Pána Ježíše a musíme, protože Jej milujeme a chceme milovat ještě víc. A lásku

ke Kristu Pánu není možné odloučit od lásky k nesmrtelným duším."

"Sestřičko, já se budu ještě vroucněji modlit, ještě víc se budu zapírat a ..."

"... a nebudeš na nic myslet víc, než jak bys Pána Ježíše milovala, nebudeš nic říkat častěji, než vyznání celé své duše: Ježíši, Maria, miluji vás! Zachraňte duše! ... a nebudeš po ničem jiném toužit, než po tom, abys mohla jednou říci jako sv. Pavel: Nežiji již já, ale žije ve mně Kristus. Nic méně a nic víc po tobě nežadá Pán Ježíš. Lásku, lásku každé vteřiny, každého dne, celého života. Ani si nedovedeš představit, Michaelko, kolik duší můžeš zachránit pro Krista Pána, budeš-li jej hodně a hodně milovat."

Teprve teď si Candida povšimla, že paní Rozárka se s tetou na kopci zastavily a čekají na ně. - Michaela je po nemoci, nemůže běžet, abychom je brzo dohonily - uvědomuje si. Jedním rázným pohybem se shýbne, vezme děvčátko do náruče a spěchá s ní za čekající maminkou. Michaelka sice

hledí ke kočárku s bratříčkem, ale cítí, jak se jí houštinou vlasů dere zrychlený dech sestřičky. Jak by bylo snadné se otočit a sestřičku políbit. Obě mlčí. Tedy slova jim nepřekázejí. Tak jako dnes jí k sobě nikdy netiskla. Jistě se na mne nebude zlobit. Kdybych to věděla! A je šero. Nikdo by to neviděl! Maminka se jen usmála, matka představená mi neodpověděla a já se neumím rozhodnout. Maminka je skloněná nad kočárkem. Honem, dokud se ne dívá. Ale kučeravá hlavinka se neotočila úplně. sotva se dotkla Candidina posmutnělého pohledu, už se musela vrátit.

"Michaelo, ty se dáš nosit?" Konec nadějí, zvěstoval zcela blízko známý mamčin hlas.

"Chtěly jsme vás dohonit a tak jsem jí vzala do náruče," vysvětluje sestřička za obviněnou.

"Mnohokrát Pán Bůh zaplat' za doprovod, sestřičko! A nezdržely jsme vás příliš dlouho?" Zase vyplavala obava na povrch. Paní Rozárka to ani jinak neumí, než myslet na

to, co by druhého mohlo bolet.

"Ne, vůbec ne. Já to doběhnu. A naopak já vám musím poděkovat za Michaelku. Byla šťastna mezi námi, avšak já byla šťastna s ní. Dobrý Bůh to může vyrovnat, já nestačím ani neumím."

Až už se sestřička Candida vzdalovala, uvědomila si paní Rozárka, že se musela velmi přemáhat, aby Michaelu na rozloučnou nepolíbila. Pohládila jí po lících, pozvedla bradičku, očima si říkaly nějaké tajemství a pak se musela odtrhnout. Ten rychlý krok si nevynutil jen pokročilý čas, spíš velký cit, který jen stěží zdržovala.

Osaměly. Věty již také usínaly v mlčení. Paní Rozárka pozoruje dcerušku. Vidí, jak její ruka si pohrává se stéblou trávy se zanícením dirigenta, který staví svým tvůrčím gestem katedrálu z tónů.

Ano, bylo to její nejšťastnější odpoledne, jaké zde dosud prožila.

Dívěnka se pojednou unaveně zastavuje. Paní Rozárka jí bere do náručí. Teprve když

ji tiskne k sobě, rodí se otázka:

"Michaelko, koho máš nejraději?"

Byla si jista. Dosud vždycky bez váhání
řekla: Tebe maminko!

Sklopila hlavinku na rameno, jenně se
tiskne k mamčině hlavě, ale nic nešep-
tá. Trochu bodlo paní Rozárku to "nic".
Neodpoví? Proč mlčí? Napadlo jí, že Can-
dida bude tou závorou její odpovědi, ale
proč mi to nechce říci.

"Michaelko, neboj se, jen řekni, koho máš
nejraději?"

Maličká se odklonila, usmívá se, ale jak-
si vážně. Mlčí ještě hodnou chvíli.

Michaelčiny klidné oči by byly samy odpo-
vědi, ale promluvila:

"Maminko, víš, já tě budu učit, abys byla
tak svatá jako sestra Candida!"

Ten den již lidé neuslyšeli nic. Jen an-
dělé nesli k nebeskému Otci mnohokrát o-
pakované: Ježíši, Maria, miluji vás! Za-
chrňte duše!

In festo sanctae Ceciliae virginis
et martyris 1957.

Jediný svědek.

Hluboký, vyježděný příkop, jehož oba svahy jsou bujně obrostlé nejhrůsnějšími křovicemi, vede od "Kameniček" do dědiny. Tam na druhé straně až k lesu byla pole "trochařů", chudých a nejobedšších této horské víscky. Trahaře, vozíky a nejvíce ramena šon byly jediným dopravním prostředkem těch dětí chudoty.

Iravidelný skřípot, oavající se s příkopu, kudy vedla jediná cesta, říkal každému domoroci: někdo si voze na tračáři trávu domů. Vidět se bylo nikoho. Kře a hloubka příkopu skryla i Kubu Kolka a to byl dvoumetrový obr vesnice.

Dole, kde polní cesta ústí na náves, skřípot ustal. Asi odpovídá. Každý by se divil, jak může tak plně naložený tračář vést ten hoch až s kameniček. A voze. Zrychlený dech mu svedl prudce hrudí, jakoby právě oděškad doběhl. Žešivaný již svetr nestíhá zakrýt dlouhé ruce a i chlapcovy svaly jej napínají. Pár hnědých vlasů spadlo na klenuté čelo, ostat-

ni pak drží nepravidelně cvlnčné řady. Celé tělo je připraveno jeti dále. Je jen překřčen, ruce drží obě rukověti trakara. Jen ještě párkrát vydechne a bude pokračovat. Vždyť už bude doma. "Milo, kdepak je tvůj táta. V pondělí ani v úterý se neukácal v lese a dnes chlapi nakládají a sváčeji klády a zase nepřišel."

"Já nevím, pane nadlesní, tatínek už nebyl od neděle doma." Nochova hluboce skloněná hlava a skleslá ramena pověděly jinak málo citlivému nadlesnímu, že chlapce ta hanba bolí.

"No, nic si z toho nedělej Milo, ty přece za to nemůžeš, že se otec opíjí. Ty jsi přece hodný mládenec, ne?"

I když mu cukovitý nadlesní položil chlácholivě ruku na rameno, nedostal z něho víc, než vynucené pousmání a bolest v očích, které ten strážce mlčenlivých lesů nerozuměl.

Mila přijel domů před polednem. Udělal oheň, uvařil brambory, dal koze krát, podojil ji a pak mohl obědvat. Brambory a

mléko.

Kopnutím se vrátka otevřela. Šedivění a těžké, žouravé kroky neklanně svědčily, že se vrací otec. Míla již nemohl čouhat. Co zas bude?

Dveře do kuchyně se otvíraly na dvakrát, ale zato podruhé tak daleko, že narazily až na postel, stojící hned za nimi. Nejprve vykukla hlava. Strhaná tvář s mrtvolně modravým nádechem, zplihlé vlasy plné prachu a smetí, pomáčkany, propoceny klobouk až vsadu v týlu. Slický, odporový pohled bloudí po kuchyni.

"Co tam stojíš schovaný? Před vlastní otcem se schováváš? Ty krkavče! Jídlo chci. Mám hlad. Tři dny jsem nejedl. Rozumíš!"

Míla beze slova jde ke sporáku, chystá na misku brambory a nalévá do velkého hrnku mléko. Nese to na stůl. Zastavil se na půl cestě. U stolu sedí klátící se postava. Utec! Od bláta umazaný kabát, kalhoty, ano i tvář. Zas ležel někde v příkopu! Rychle staví jídlo na stůl a

raději se zabývá poklizením v kuchyni.

"To je jídlo. Z toho mám mít sílu na práci v lese. Dej mi maso, nebo ti to tady ukážu. Já tě, ty škrně živím a ty mne budeš takhle žít. Kde máš maso?" břeptá zvýšeným hlasem otec.

"Tatínku, nedal jste mi peníze ani na neděli. Tak jsem je nemohl koupit."

"Co ty spratku, ty mi budeš vyčítat, že utracím své peníze po hospodách. Já jsem si je vydřel, já je utratím a ty, chceš-li peníze, běž si je vydělat." Při posledních slovech se obrátil k synovi. Klidný, mírně vyčítavý pohled podráždil opilce.

"Ty se mi budeš ještě vysmívat, ty darmo-žroute?" A nejbližší stojící hrnek s mlékem již letěl směrem k Milovi. Nemusel ani uhýbat. opilý nemřel dobře. Jen na zdi sástal mokrý obrazec a pár střepů dole. Těskot rozbitého hrnku obrátil opilcovy myšlenky. Břeptá si polohlasem, jakého má nevděčného syna, že i on ho již ponouká, vyčítá mu, že ho vydírá, chce jen peníze a peníze.

Měla sebrat střepy a vyšel z kuchyně. Ne, zpátky se již nevrátí! Musí pryč. Aspoň na pár hodin, z blízkosti toho člověka. Šel by sa maminkou na hřbitov, ale to by potkával lidi a ti by si na něm mohli předit, že otec je zase opilý a že ho již začíná téměř nenávidět. Sám, nikoho nepotkat! Do lesa půjde!

Pro jeho dlouhé nohy, těch několik desítek metrů k lesu, bylo malým soustem. Když první strasy jej teprve opustilo tíživé vědomí, že by se za ním mohl opilý otec dívat. Už i jeho pohled vyvolává v něm nenávist. Vzpomíná a nemůže na tom muži nalézt nic dobrého. A jako políbení pohádky mu vyvstane obraz maminky. Ta musela mít život vedle takového surovce! Chvilu s ní, když otec nebyl doma, dýchaly něžností, jakoby jí plývala. Věděla snad, nebo to cítila, že tu dlouho nebude. Já tehdy nevěděl, co je to rakovina a otec to bylo jedno, ani jí nepolitoval. Trpěla asi hroznou bolestí, ale pro mě měla takový konejšivý úsměv a pohlázení a co uměla, už mi nikdo tak měkce nesfekl! Mílo!

Smění lesa, vůně trav i lesních květin, měkčnost mechů a jehličí pod nohama zpocelovaly jeho kroky. Nevadilo mu, ani když ně jaká ta halouzka setřásla na něj pár kapek nedávného deště, nebo když mu přejela po tváři a zamokřila jí. Mraky se sice honily nížko, ale i kdyby přelilo, nevrátil by se domů. Schoval by se někde v lese.

Došel až k Sardinám, pak uviděl na rozcestí tabulku Mostýn 10 km, napravo se cesta prudce stáčí k Vlčkové a tudy by došel do Fryštáku. Je pod mrakem, jen v trhlinách mraků proklouzne slunce a tak nemůže uhádnout, kolik už je hodin. Lohy jej nebolí a tak se toulá asi tři nebo čtyři hodiny. Aniž by se rozhodoval, vrací se k vesnici. Našel hříbek, kus dál druhý, pak narazil na malinčí, snědl hezkou hrstičku malin a už prosvítá les. Ah, křivý dub, tam jsou na krásní jelenů. To vyjde u sv. Jana. Tam vpředu se ozývá jí ně jaké hlasy! Odbočil do lesa. Nechtěl se s nikým setkat. I když ozvěna hlasů zanikla v hlasité hůlce větru s listna-

tými větvemi, přece pudila Mílu svědavost zjistit, kdo to je. Již byl hezkou řádku metrů vzdálen a tu s té příkré planinky je vidět k soše velmi dobře. Opřený o největší doubeček, hledí na malou skupinku tam na kládách u sv. Jana: Mladé maminka, kočárek s dítětkem a kolem hraje si děti. Sluníčko občas šalmovskými přelétne to místo svým hřejivým pohledem a ti, co jdou po cestě, hovoří stejně, že je to jediné vhodné místo, kde se mohla maminka s dítětkem usadit. Vždyť bylo po deštích a všude mokro.

Mílovi sedá na duši tesknota. Tam ty děti mají hodnou maminku, která je pohladí, obejmě v náručí, políbí a já? - jen nedávky, výčitky, opovržení a nevěřivost, ach ta bolí! Přibíhají k mamince, ta nechová pletení, mile jim odpovídá a pohlazením po vláscích je zase posílá, aby si hrály. Ke komu mohu já přijít? Otec - ach ne, na něj nesmí příliš myslit, ještě by jen dušil v sobě nenávisť. A ostatní lidé? Ať říkají a sebe vše dotvrzují, že je za otce nemohu, přece jen stín jeho hanby

padá i na mne a to je krás mezi mnou a jimi. Není, kdo by mne pohladil! Maminka. Ones, právě teď je ta vzpomínka zvlášť bolestivá, když vidí tu mladou paní, která do každého pohybu vkládá celé bohatství své mateřské lásky. Její oči každou chvílí zakrouží nad dětmi, i když jsou hned vedle ní. sleduje jejich drobounké krůčky, cupitající po vlhkém trávníku a nejráději by je držela za ruku. Ty děti si to možná neuvědomují, ale mne by to blažilo jako vysnovení, kdyby měl někdo o mne takový strach. Vždyť otec se o mne vůbec nestraňuje, nemá mne rád. To je proto. Sotva slyšitelné zavalání té paní, vrací děvčátko v tmavomodrých tepláčkách a červeném svetříku zpátky k ní. Neslyšel to jméno, ale jistě bylo vysloveno tak krásně, že se maličká odměnila úsměvem.

Růny sekýr naplňují svým hrozivě dutým zvukem celý les. Pomurá zvuky se tak nehodí k tomu obrázku pohody a lásky. Hýřivé a nyní po dešti omýté vějíře barev anebo stýdliví zpěváčci, zahalení do křoví, ti se hodí k šťastným tam na kládách. Ale

dunivé údery? Ah, ty patří asi mně. Já, můj život - ne bude mnohé děsit jako ty údery? Ne, já se to nemohu, to je otcova vina! Což já mám trpět za jeho špatnost? Proč bych já nemohl být mezi těmi, kdož jsou tak mílí, pokojní a šťastní, jako tam ti, sedící na kládách.

Volání drsného mužského hlasu. Maminka skočí ke kočárku a ujíždí pryč. Děti!!!! Co je? Míla se napíná, aby lépe viděl. Nad hromadou klád stojí vůz. Voška odlepil řetězy, kláda letí dolů. Dun... dun.... vymrštila se nad hromadu, sjíždí dolů. Dvě děvčátka probíjí. Zasáhla ji. Sražená. Jen jednu zasáhla. Mílovi smisla z těla strnulost hrůzy a již běží. Je u ní první. Bledost v její tváři je protržena několika škrábanci. Ondlala.

Cítí, že někdo se zrychleným dechem stojí nad ním. Její maminka! Křučí jí něco. Píci: "Ona jen ondlela... jen ondlela." Přesvědčuji sám sebe Míla. Ondlela. Vošku musím ji zakřičet! Tam v domku je voda, odnesu ji! Zvedá ležící děvčátko. Krev a pusinky se mu vyhrnula na hrud. Svrst nese jasné stopy, že to není jen náhoda.

V domku jí omývají lidé, co se seběhli. Matka jen klečí u ní, neschopná slova. Míla musí pro sestřičky. Rychlé chůze nestačí, běží, žene jej krev té malé holčičky. Sestřičky, kněz, sanitka, lékař, tepe v jeho urychlených myšlenkách. Po slabších padají tato čtyři slova do běžících kroků. Klášter! Sestřičky. Tam bude telefon! Zachráním ji? Proč nejsem lékařem, proč nejsem knězem, proč neznám to, co umí sestřičky, abych jí mohl sám zachránit. Zatím jen mé nohy jí mohou pomoci. Jakoby měly počítat poslední vteřiny jejího života, urychlují rytmus běhu. I když je běh s kopce dolů obtížný, nespomaluje, jak by radila opatrnost. Konečně u dveří. Zvonok. Dvě trhané věty. Sestřička pochopila.

Přijeli na motorce na dvorek, přijela i sanitka. Nezachránil ji. Nevyčítal nikomu, že si jej pak nikdo již nevšimnul. Zalil jej smutek, jakoby to byla jeho sestra. Leží v klášterní kapli mezi rozžatými svíčkami a její maminka se tam u ní modlí. Míla bloudí večerem, nechce se mu domá.

Až na noc půjde. Bezpečně ji.

Těžký otcův dech, který alyšel až do před-
síně, mu ulehčil. Otec již spí. Míla spé-
val v kuchyni. Nerozžal světlo. Kam jen
schovat zkrvavený svetr? Nejraději by si
jej dal pod polštář. Věděl, že je umazaný
a obava, že by stopy bláta a krve zůstaly
na prostěradle nebo na polštáři rozhodla,
že jej opatrně zasunul do kredence.

Ráno vstával zároveň s otcem. Chystal mu
snídaní. Na kredenci ležel chléb. Ten ji-
stě někde otec vyžebrol.

Kdykoliv se otec blížil ke kredenci, Míla
trnul, že tam najde zkrvavený svetr. Ne-
chal by si nadávat, dal by se i bít, ale
ten svetr s její krvavou závětí musí mít.
Až otec dosedl na židli, dvířka od spod-
ní části kredence se otevřela. Bylo vidět
svetr. Míla téměř skočil je zavřít. "Co je?
Co je ti?" - ptá se nevlídná otcova tvář.
"Nic, to jen abych nezapomněl a nevtáhla
tam myš." Uspokojen tou odpovědí, pije
otec ohřáté mléko s vyžebrovaným chlebem.
Pak odešel.

Sotva zaklaply vrsavé dveře a dozněly kroky na kamenné silnici, Míla nechal vše- ho a vyndal svetr. Tiskne jej k sobě, za- tím co hlava probírá všechny bezpečné ú- kryty. Který je nejjistější, který otec neobjeví? A nesmí být příliš daleko. V ku- chyni našel, ale nebyly dost důstojné pro tuhle památku. Světnice. Starý "kostn", ale tam chodí otec pro prádlo. Schovat jej do postele? Ne, ne, ten opilec, še by měl na něm spávat? Skříň? Tam by to brzo objevil. Bezradně stojí Míla uprostřed světnice a tím víc tiskne ukrvavený svetr k sobě.

Skříňka! Mamčiná skříňka z pouti s o- bráskem . Marie Svatohostýnské. Na vyso- ké skříni za vyřezávanou ozdobou. Neří vi- dět, ale Míla o ní ví. Přistavil si židli a nahmatal ji. Je jen neobale zavřená. Coubá z ní nějaký zašlý papír, kus stuhy. Poprvé vidí celý její obsah. Jak je to všechno přeházeno. Vzpomíná, jak teta An- děla za mamčininy poslední nemoci tam u- kládala její drobné památky. Maminka má říkala, že to bude jednou všechno moje.

Klíček je v zámku. Otec! Ze se v tom otec přehraboval, asi hledal peníze. Benešel a tak jí už ani nesašel.

Modlitební knížky, maminka s ními chodila každou neděli do kostela. Těch obrázků! Bůhenec, jak často obepínal je jí upracovanou ruku, zvláště za nemoci. Bílá a modrá stuha v jakési knižičce. Památka na můj křest! Kapesník s vyšitým monogramem a krajkový. Její křestní list. Pohlednice z Vídně od tety Anděly. Docela dole na modravé, již hodně vybledlé stužce medailka. To je všechno mé. Šálo se mu na jedno jakoby maminka stála blízko a znovu mu to dávala. Složil zkrvavený svetr, dal jej do spodu a ostatní věci na něj. Právě na to skříňka stačila. Zamčel, dal opět za vyřezávanou ozdobu, zdola se ještě přesvědčil, zda není vidět a klidný se vrátil do kuchyně.

Neděle. Snad má Michaelka právě dnes pohřeb, myslí si Míla. Kdybych tak měl peníze, jistě bych si za jel do Brna na její pohřeb. Nemám. Otec ani ráno nepřišel do-

má. Míla si otevřel mamčinu skříňku, sadíval se na zaschlou krvavou skvrnu na svetr, vyndal mamčiny modlitební knížky a když je měl v ruce, byla vzpomínka na maminku ještě silnější. Celí šel na nedělní měi svatou.

Po měi sv. se zdržel chvíli déle. Víc svědavost a údiv jej tam zdržely než nějaká zbožnost. He byl v kostele, co maminka umřela, vědyť otec se mu jen za to smál, rouhal se, nadával a tak Míla nechodil.

Ádyš se v předních lavicích zvedly k odchodu řeholní sestry, Míla také odcházel. Lechal je přejít a vyšel. Matka představovala na něj zakývala. "Ty jsi hodný, že jsi přišel do kostela. To by měla Michaelka radost. Víš vůbec Mílo, že jsi držel v rukou sv. tici?" - je jí laskavé oči pátrají v hochově tváři.

"Však jsem si sestřičko schoval ten krvavený svetr!" Dávala mu ještě napomenutí, chválila jej, mluvila o otci, děkovala mu za Michaelčinu zanižku, loučila

se s ním, ale v myšlenkách stála jistota:
on ji nezachránil, nezachrání Michaelka
jej?

in festo sancti Andree Apostoli
1997.

Divy učinil svou mocí.

Po barokně zvlněné siluetě klášterní budovy se rozběhla od vížky kaple švadrona úderů. Poslední dech dne byl proboden dvánáctým zazněním kovového kata. Podkovy těch prvních ještě vytukávají tep, avšak každý, kdo je slyší, rozumí, že je konec. Po něm celá švadrona pádí do hluboké dálky ozvěny.

Spodní část oken, vysokých oken kaple, je protkávána blikotavým světlem. Někdo zapomněl zhasnout svíce na oltáři.

Ne! .... Před stupni oltáře se musel čas rozlomit a mezi dvěma okamžiky - všude jinde na světě to byly dva dny - se otevřela věčnost.

Michaela, dítě, děvčátko - spí. Slunce této země již nebude líbat její probuzení. Kalichy květů budou marně donášet dary z království víní, odkud byly kdysi vzaty a dány vyhnaným, aby si nezoufali. Je v nich skryta naděje, že se vrátí, vyhnaní. Že by i tóny, zvuky, hlasy z hranic krásy

šeptaly do ticha kaple, že čisté srdce
po první sáhlo do strun, které v údivu vo-
lají: Svatý - Svatý - Svatý!

Ta maličká na katafalku před svatostánkem,
přikrytá jen červánkem čtyř rozžhavených
svic má jiné světlo a to se rozlévá kolem.
Vědycky tak žhnula; čistá duše se drala
jak ohnivý zdroj na povrch a dál na výbo-
je přes hranice všech, co s ní sousedili.
- Rozžhavená svíce! Ach, to je matné při-
rovnání - odvrací se noc - plamen čtyř
svic je těžký stínem smrtelnosti. A přece
hoří, aby bylo možno odhadnout, jak daleko
jsme od druhého břehu, když to nelze zmé-
řit.

Vystoupila na kazatelnu. Nebude mluvit.
Je příliš mocná krása čistých. Je příliš
žhavý klid vítězství. Nic nemůže přistou-
pit s tasenou zbraní zmatku. Je příliš
blízko Pravda. A ta - musí nosit klan...
jen svou tvář. Jediná cesta je vidět.
Všechny ostatní se zřítily do minulosti.

"Ve tvých zorničkách, mamínko, klečí bázi-
vá výčitka, že mé oči se nechtějí na tebe

dívat. Dobrotivý Otec poslal svého anděla, aby je zavřel, abych mohla vidět, co oko nevidí, abych tě viděla, jak se na tebe dívá On. Nikdy bych nemohla svýma rukama ukázat ti všechnu svou lásku, avšak nyní mým sepjatým můj Otec nic neodepře. Utržený klas mého hlásku nestratí svou konejšívou píseň. V duši, maminko, ve své duši jej budeš stále slýchat, neposkvrněný hodinami tohoto světa, ba vyhmátneš v něm, že nebyl stvořen pro slova a zvuky z údolí stínů a břehů vyprahlých."

"Dnes již vím, maminko, proč jsem mohla jít tak brzy ke sv. přijímání. Proč mi ve čtyřech letech zasvitlo v duši - Kristus Pán v Eucharistii tě neskonale miluje - také vím .....

Daleko za mořem žilo děvčátko, takové černé, jaké jsem vždy obdivovala na obrázcích. Slyšelo o Pánu Ježíši a nestačilo mu, že Jej má samo rádo. Chtělo, aby Jej mělo rádo mnoho dětí. Řeklo mu tedy, aby si vzal, co má, všechno, bez výjinky. Tehdy jsem seděla s nechápavým úsměvem na prv-

ní hodině katechismu. Kristus Pán přijal její velkomyslnost a přála bych ti, maminko vidět, kolik duší je čistých a věrných, protože On dal své Srdce do jejích rukou. Ty malé, černé ručky rozdávají sílu, útěchu, radost, naději a celé záplavy lásky... a zvláště dětem, víš? Na zemi byla černá, bezvýznamná, nepovšimnutá kdesi v chatrči v Rhodesii, její srdce však nyní nemusí poslouchat hranic, nebojí se dálek a může rozdávat, kdekoliv duše čekají. Já tehdy čekala a když Kristus Pán přicházel ke mně, ona se loučila se svou zlomenou maminkou. Kdybych byla na zemi, snad by mě děsilo, že mé světlo, že má láska, že má dobrota byla draze zaplácena srtí té černé holčičky. Nemohu jí ani poděkovat, poněvadž tu není místo pro jiné díky než jedinému Bohu. Vidím, že její oběť je pro ni vyznamenáním, že její láska byla proto tak veliká a mocná, že uměla dát všechno bez výjimky svého života. Sama děkuje svému Spasiteli, že jí dal tu milost - obětovat se. A On, nesmírně laskavý, jí ukazuje život jině neznámé svaté, jejíž nevinnost

byla kuta potupání a ústrky, až se stala svatozáří. A to není konec té řady, těchto mocných království Božího na zemi je jako moře bez břehů. A jen proto je tolik malomyslnosti, že oči v těle uvězněné je nevidí .... snad je tuší - a proto mohou pochybovat."

Dva strážní bdí nad bledou září posledního úsměvu Michaelky.

Postava klečící, které bylo srdce vyrváno. Nic se nemůže pohnout, ani lítost, ani zoufalství. Oči hledají marně škvíru, kudy mohla by sledovat její let k bráně Života.

"Michaelka, koruna mých bolestí, radost rozřatá neodvratným tušením, že ji ztratím, květ zdobený krví mé úzkosti, sen, který jsem nesměla snít a záruka milosrdenství, neboť Bůh má opět duši, na níž může spočinout se zalíbením. Myslela jsem dítě, že Dobrotivý plýtvá na tobě svými dary; že již není možné, abys byla ještě krásnější. Teď smutek dusí můj pohled, ale odkud mám jistotu, že tohle veledílo

přikryté šerosvitem smrti, Božský umělec
teprve nyní dokončuje? Bojím se pohládit
tě, Michaelko, což patříš již Někomu ji-
nému? Mé srdce je žebrákem, jenž stojí
na schodišti času, bolest je jeho vysíle-
ním, prosí a smrtí se děsí. Tvé! Má víra
klečí, její světlo je zlomeno stínem,
přišla noc, jež vypaluje slzy. Zlíbat tě
nemohu. Vždyť ty mne svým andělským klí-
dem neustále líbáš. Měla bych nechat své
oči odejít, snad bych tě uviděla, jak do-
sud jen tuším. Mezi námi dvěma je však
pevný most, kdo jej může zbořit, když jej
stavěla láska. Ta krvavá rána na hlavní
oblouku je sousoším loučení a Naděje...."

Ztrnulost klečící matky se zvlnila přibó-
jem úzkostí. Velebný klid kaple znovu sle-
duje poslední obrazy, jež kreslil život
dcerušky pod sluncem této země. Kleba mat-
čina nitra se znovu zvedá v lomený oblouk
utrpení.....

Po stezičkách, ba všude po cestách se sté-
kají vlně sarků, buků, bříz a pokosených
trav a kdejaký pískláček si nadšeně zavě-
šuje lampičku svého trilků do velechrámu

ticha, kde varhany korun jen šumí, jen šumí.....

Vzpomínka strhává bezohledně obvas času a zase tu stojí před matčiným zrakem obětní kámen .... toho okamžiku .....; to je- nom teď je každý krok k němu uairání, tehdy.....? tehdy.....? milosrdná alepoto! .... a pukl obětní kámen, neboť hlavička obětované má tržnou ránu. Tu stanul pohled Nejvyššího, který jej od věčnosti v své lásce viděl.

"Kláda padající s vozu, Michaelka, děsivá ozvěna kladiva, zarážejícího klíny do dřeva, nožičky rozehraté skotačení, praskot řetězu, sukénka roztančená ve větru, zpo- cení koně, věneček úsměvu na tváři, tupý úder o hlavinku a daleko dunivější, zabod- nutý do země. Jak si to srovnat? Kdy se probudíš? To bylo? To je? Nebo to teprve přijde?"

Někdo stáhl v zorníčkách oponu a matčin pohled již neputuje v tomto čase.

"Což bolest mne bere na svá křídla a zane- se mne do končin, kde ji uvidím? Ne...ne..."

jen noc, která má nejhustější aříže. Nevyjdu odtud, nepotkám se s ní. Žalářníkem je život a tělo vězení."

Edysi hrdé "Nyní" se zřítílo na napřážená kopí ran, šlehů, drásání a bodnutí ďábel-sky přesných a není chvílky, kdy by zoufalství nenabízelo svůj omanný jed.

Těžký dech volá na pomoc všechnu sílu krásy a dobra, kterou nasbírala stáda jejich dnů, měsíců a roků. Byla jejich prostínkou pasačkou, avšak málokdo umí své ovce vodit na Boží pastviny jako ona. Přicházejí ochotně, jak je zadržnutý vzlyk matky volá. Nemají skuteční šat, nikde je neděsí sykot žalu, i na nich již spočívá lea korunovačních úsvitů. Vrací se. Kde byly? Znala každý jejich pohyb, každý jejich vlásek vteřiny.

"Což i ony se mi ztratí zároveň s ní? Vrací se, tedy neodejdou! Tajemné? Nové? Světlo? Dech? Nevím..... Víím!..... Vrací se. Byly již před tváří Svatého svatých. Co řekla Láska? Ne.... ne..... nechci být zvědavá. Co by mohla říci, vždyť sama psala ta slova, která teď jen etc."

"Zavřené oči. - Měla pravdu děvče, již tehdy měla jsi pravdu! Mé napomínání, abys nechodila od sv. přijímání se zavřenými očima, bylo moudrostí této země, podepsanou jen a jen obavou, abys neupadla! A ty?" - "Když já tak maminko, Pána Ježíše lépe vidím!"

"Lépe vidíš? Jistě, vím. Lépe! Právě teď. Ale co já? Co já, Michaelko!"

"Bylo mi pohlazením s nebe poslaným, když jsi na mne naléhala, že půjdeš se mnou usmiřovat Lásku nejvíc opomíjenou a když mé obavy tály na tvé vytrvalosti před svatostánkem. Dítě, už tehdy uměla jsi otvírat své srdce neodolatelně?"

"Chvěla jsem se před každou tvou nemocí. Propasti bezmocnosti se rozžhavily, když se v horečkách tvá očka zavírala a já se nemohla zbavit myšlenky, že se již nestevrou. Avšak žádného rozkazu jsem neuposlechla tak ochotně - tato ochota nesla v ruce orosený lísteček radosti - být s tebou, bdít, stírat pot, hladit tvou tvářičku, být jen pohledem. Velitel -

mateřské srdce - posílal zálohy všech skrytých sil a na nebi vyprosil nevidané. Vydržela jsem až k uvítání vracejícího se zdraví. Nocí zapomněly na horký dech bezesnosti a dny daly hodinám rychlejší kone. Pádily kolem a nakonec odnesly na svých kopytech i poslední prach nemoci."

"Já tě učila modlit, ale teprve u tvé postýlky jsem prožila, že Všemohoucí otvírá svou náruč rukám, sepjatým ve velké důvěře."

Opona v zorníčkách je průsvitná. Matčina duše tam za ní právě lampičky rozsvěcuje a ty srší vteřinami slz. Těkavý paprsek oka klouže po hladině noci. Koho hledá? Bělostný leknín v mramoru smrti vytesaný se houpe na vlnách u břehu v zátocce Naděje, avšak kořeny má, kde všechno mizí i naděje, jen láska zůstává. Zástupy temnot nemají dost černých vlasů, jimiž by přikryly tu bělost. Nemohou, protože to není bělost zrozená na této zemi.

Jen srdce malověrné musí vtěsávat se zoufalou přesností podobu drahé. Nikdy mu neoživne, neboť neví, co duše tesala a co

Je dílem země. To oslepené ptáče létá nad houštinou a neví, kam dosednout.

Bolest, jež rozžala matčinu duši, odkrývá žhavý tep víry. Ta jistota, v níž bdí oko Všemohoucí, propaluje mlhy tušení a ví:

"Co země jest na tvém díle, Dobrý, zemi zůstane. Co však nesmrtelná s Tvou milostí vytvořila, nedojde porušení. Je nesmrtelné. Je krásné. Odlesk Tvé Tváře, jaký v údolí slz nikdy nespatříme. Tvůj věrný obraz a přece má Michaelka. To, co jsem tužila, dokud běhala kolem mne, dokud klekávala vedle mne, dokud si hrála či vydechovala své růžovoučké sny, dokud jsem jí mohla sevřít ve své náruči, to ž i j e, i když to nevidím. I já ji spatřím. Člověku není možno si představit, jak ubohým cárem je krása z této země proti té, kterou odívá Otec bratry a sestry svého Syna."

"Ale ta rána. Kdo mne má jen trochu rád, toho mrazí obava, že nevstanu, tak krutě zasažena. Ach, Bože, jsem matkou a ne andělem! I kdybych si stokrát opakovala, čím

tepe má víra, budu znovu plakat, znovu budu odcházet do přítmi lítosti a znovu budu klesat ve vichřicích žalu, však reptat mi srdce nedá. Neměj mi to za zlé, Dobrotivý, znáš srdce matky, všech matek, znáš mé. Neodmítneš prosbu zraněné: Přicházej ke mně právě tou ránou, tam bude mé srdce vždy otevřeno!"

"Závoj nevěstin je bílý, aby každý na něm viděl krev ihned. Jejich oči nevykly dívat se do žáru utrpení. Než jsem jej přijala, nastal den, kdy bolest místo slunce vycházela. Ach ty, tvrdá vůle, tebou jsem byla zblízka kamenována. Svůj úhelný kámen jsem nesměla postavit do zdi-va katedrály oběti a dnes - jsem na něm obětována."

"...tvé milosrdenství je nekonečně větší než náš nerozum a naše zloba" — kdesi z hlubin se noří odpověď.

"Kdo byl tak pohnut, že mne chce potěšit? Kdo mohl poznat to, co vím jen já a můj Bůh? .... Snad ty, můj Anděle, snad ty, jemnocitný Příteli mých bičovaných dnů, - ano - - - jistě jen ty. Se mnou bdíš

u mé nejdražší. Vidíš mé křečovitě sepjaté ruce. Chtěly by prosit víc než slova unesou. Mledíš na můj žal, který nechápeš, Vidoucí, avšak temnoty spustily kolem mne mříže."

Druhý strážce Michaelčiny první a poslední noční adorace taví svým klidným úsměvem ledovou úzkost a nářek bouřící v nitru matky, jemu svěšené.

"Ten Přikovanec tvých cest, matko, plačící bez slz v soutěsce, za kterou živi němohou, je věrností přikován na každý tvůj tep. A bolest zná. Tolikrát ji nesl před trůn Nejvyššího. I naději zná. Tvou! Tolikrát ji křísil, když se vrátil. A lásku zná. Z Tváře, na kterou bez ustání patří, jiné slova nevyčte. Tobě žal oči zavírá. On vidí vítězné drama a obrazy, nad nimiž se v nebi radují."

Generalissimus nenávistí počítá své ztráty. Příliš se přiblížil všemohoucímu Ohni. Oh, jak byl zaslepený, že viděl jenom dítě a že se vysmíval tušení, že je to velmoc. Viděl srdce hořící láskou k Ježíšovi. -

"To udusím prachem zevšednění" - říkal si.

Slýchal modlitby a věděl, že dolétají až tam, kam se nemůže nikdy vrátit. - Číší úspěchu a pár šťastných dní a tahle cesta bude zarůstat.

Ani nedobytné hradby čistoty jej nečinily bezmocným. - Bude mít zrádce /to se nemá nikdy říkat tak nezakrytě/, pomocníka, tam za nimi. Koho? Ještě nemá. Ale jednou bude mít. Počká si. Nespěchá, - Kdo to bude? ..... Tělesná krása .... Ta nejnázve uvěří jeho řečem.

Setkával se a příliš mu připomínala vůni Vítěze, ale nevěřil, že by.....?

Chtěl zabloumat pilíři rodící se pevností ale každý krok zla a nenávisti byl sežehnut bdělostí svatých, ba i jeho uhrančivý pohled se mu dobelhal k nohám se zlomenými křídly.

Chtěl rozdupat ta drobná zrnka obětí, nemohl, když sám Malický zvedal její pohled vzhůru. Do země zapadla a teď se tam tyčí velikáni a chrání svými korunami pramen,

který nemůže vysušit ani pekelná zášť.
Oh, kolik duší je pro něj ztraceno, jenom
proto, že uhasí svou žízeň, že omyjí svůj
zrak, že podle ní - ano, ona je tím prame-
nem - najdou správný směr.

Zapálil by ohně v houštinách světa, marně,
znala příliš dobře světelnou stopu. A kdy-
by alejemi úkladů obestavil její cestu,
ech, pozdě .... pozdě!

Generalissimus nenávisti na útěku.....

Jasnost sežehující temnoty je mu v patách.
Lačným pohledem se loučí s územím, které
bylo ještě donedávna v jeho moci. Kdyby
jeho nenávist mohla růst, musel by zhynout.
To mu není dovoleno. Jen trpět, víc trpět
- každým šelestem toho jména.

"Oh," sursťuje se pod děsným úderem, "jmé-
no.... Jméno.... Kniže nebeských vojsk!
Ten Strašný, ozbrojený světlem, znovu mi
hrozí v té maličké. Michael.... Michaelka.
Nebe nezná únavy. Znovu a znovu vyhledává
dobyvatele, dává jim mocnější zbraně, než
mám já. Hrstka jich stačí na mé celé armá-
dy. Oh, Krutý, Krutý, protože jsi Spraved-

livý! Tisíce mých zbraní je drceno jedinou krůpějí čisté lásky. V počtech své lásky nejsi spravedlivý. Tvé milosrdenství učiní z dítěte kornidelníka mocí nezměrné a příbojem milosti smeteš mé útesy. Místo pohledu na vraky, klesající do záhuby, sám musím prchat. Kdo jsou to l i d é, že pro ně Milosrdenství kleká i do bláta?

Štětec vteřin, spoutaných v jediném vzdechu, sahá bázlivě na paletu návratu. Zase tam potká červenou, jež tolik bude vyprávět o její krvi, a bílou, která je určité prachem cesty, kde se s drahými loučíme naposled a modrou vod zapomnění, které nemůže smýt ani nejmenší bolest, jen její úpal zmírnit a zelenou života..... když mi v ní všechno umřelo.

"Vracet se. Kam? ..... Do pouště! Tam chodívali velcí kajícíci anebo duše strmých vrcholků lásky a odvážných těsné brány. Kolcem mne ruch, lidé, domy, vířivý pohyb, domov, úsměvy, soucit i lhostejnost .... a přece poušť. Jednou rukou připoutána ke skále času a druhou marně vztahují po peprsku. Uniká mi! - Nezmizel však! - Obtěž-

kán krásou snu a září prorocství vznáší se nad Horou proměnění. Já to vím, avšak lucerničky mých očí mají světla sotva na úpatí, proto nevidím, jen tušit mohu. Katovi holomci únavy i druhou ruku mi ke skále přikovali a přibouchli bránu, kde jsem vdechovala jistotu. Jejich chechtot mi připomíná.... vyhnaná dcera Evy.

Země, den, kaple, dohořelé svíce, bílé mečiky, oltář, Michaelka .... Žádné moře nemá tolik hořkosti, co v jediné duši bije do břehu po probuzení. A málokdy cítí člověk tak jasně, že je cizincem v této svůdné pustině, jako když červánky snu sayje kalné ráno.

Na mapách vod tenhle oceán není. "Hořkost" by se nazýval, dokud se nezrodí strašnější jméno. Maminka musí svou večerní ukolébavku i ranní polibek k jejímu probuzení uložit navždy do pohlázení chladné tvářinky .....

"Přijeli pro ni" .... šeptá řeholní sestra téměř v pláči.

Hlavinkou pohnula i ručka klesla níž a...?

ne, to jenom jak ji zvedali.

Dosud snad Michaelčina blízkost nebo její dlaně bránily slzám, avšak teď se hráze protrhly a povodeň lítosti trhá celým tělem.

"Což teprve teď se probudila?" diví se lidé.

"To je první krok v poušti," sdělují si andělé.

Na svátek P. Marie Sněžné
1957.

Nedopsané sloky .

Vždyť jenom napovím první větu
a i tu mi snad pošeptala ona
já pouze trhám, hned tam, hned tu ....
a skončit nemohu -
a budu někdy doma ?

+ + +

Měl by být večer
sluníčko přece zapadlo
a odevzdává noci své klíče ....
Ne, tu není její stopa
ta se jí nepodobá v ničem.

Marně jí tu hledám
jen rozsypané korálky hrobů
s vůněmi zvadlých květin ....
pustinou úzkosti projdu
a trním pláče - zde tím!

Měl by být večer
když srdce spí
tu všechno, všechno usíná
mé nemůže - a zkrvavené
se nesmí vrátit za svýma.

Marně ji tu hledám
jen o stíny si rozdírám svou duši ....
paprsku zlomený u svatého Jana v lese
do mého snu přijď povědět
že z mých slz jednou duha vyklene se.

Měl by být večer
ráno - večer - a zase ráno
světlo i tma svůj děs pro mne ztratily
je hořká rtům sladkost této země
když z věčnosti již upily.

Marně ji tu hledám
Tam musí být, kde její Poklad žije
logika srdce se poutům brání
logika srdce hlas vítězný je:

"Maminko, to je požehnání!"

Paprsku zlomený u svatého Jana

proč o tvém snu se odvažují říkat

- sarr -

a proč mluví o tvé lásce v minulém čase ...

že v našem vyhnanství jsi sloka dozpívána

že něžnost slziček uvadla v tvém hlase

že není vidět zvoneček tvé krásy?

Ano, ach, ano, vždyť jenom k Slunci

vzpříbila se.

Paprsku zlomený u svatého Jana

proč tvému trůnu dali jméno - Tragedie -

a proč na tvou korunu své nářky věší

vždyť právě tehdy a právě tam musíme

vyznat

Tvůj Otec všemocný je

andělé ti gloriolu kreslí

a všichni ubozí vidí jen krev - - -

Michaelko, já také!

My v údolí milostí a hříchů

kde naše lucerničky jen stíny množí

v mlhách se brodíme

a dravci bloudění stále níž krouží

už nedoufáme, že jaro přijde po zimě

a přece všechno v jedinou otázku zalklo

- kde jsi? -

Paprsku zlomený u svatého Jana
proč šeptali děti při tvém loučení,
že nebe pláče
a jak jen mohli říkat, že tvůj květ
nedozrál ...

To byly zástupy vojska,
armády z bitev jdoucí
a v jejich ozvěně Vítěz krácel
a v jejich ozvěně Pastýř stál - - -
Tam - mezi stromy zapípalo ptáče - - -
posine hymnus rozhlodaných skal
i hrdost rozeklaná bude popelem
a vaše zralé plody budou na smetišti
jmen - - -
Což vy jste neviděli, jak ji objímal?

Paprsku zlomený u svatého Jana
Kdo jen tvůj přístav překřtil
na Ztroskotání
kdo první vyřkl o tvém majáku, že nesvítil?
Ach, lháři slepoty, je mi vás líto
než takové oči, raděj jich nemít
... jen svíce zbledla, protože Světlo
přišlo na maják
jitřenka ztlumila svou zář
vědyť přiletěl Oheň pták
a zdaleka k úsvitu vyzvání ....
k hostině naděje přijdou i nezvaní
neboť své temnoty důvěrou zanítí.

Kolikrát půjde noc kolem tvých růží
a nebude moci přivonět
kolikrát se stíny na pomníku zúží
když den bude počítat svůj let
do věčnosti.

Kdykoliv můj smutek zavolá: Milosrdný!
již ví, že se radost vrátí
bělostná mučednice,
stokrát jsem tě viděl umíratí
abyš z mrtvých vstala ještě čistší.

Kolikrát rosa na mramoru setlí
a odhodí světelnou paletu
a kolikrát si ztěžklé víně budou přát
aby vzlétly
od země, od lidí, od květů
co je vězní.

Kdykoliv budu stát u kované brány
Michaelko, viš,
zase mne bude děsit černý pták a hrany
až můj pláč uslyšíš
zasvití mi.

Kdykoliv má ruka nenazvedne mříže
a duše zasténá
malíčká, to je slabost odsouzenců kříže
ná láska nehasne, však vězení! -
jsou kamenná.

Kdykoliv se návrat děsem rozšklebí
a na majáku ————— přítmí!
... noci, svou korunu máte na nebi ....
přijď aspoň tehdy, nezapomeň!
o t e v ř í t   m i .

Na svátek sv. Ludvíka krále
1957.

U zavřených dveří .

Zas budu přicházet
a znovu se vracet
pro jediný úsměv země rozpukané
zde přístav bez lodí
a na druhém břehu vládce
Ty, Michaelko, v zemi požehnané.

Přicházím poprosit
tu u zavřených dveří
které mne dělí od tvé slávy
nevidím noc stínů
nikdo mi neuvěří
že mi zde nic o smrti nevypráví.

I kdyby stokrát uvadly
ty bělostné květy .....
je jich tu oveček a mluvit chtějí
ony že uvadají
ale že ne ty
které jen andělé rozumějí.

Zas budu přicházet
a znovu se vracet
já nosím smrti víc než od tebe mi vane
pro slzy prvních dní
těch prvních dvacet
Michaelko, bdíš, mé dítě milované?

Mnohokrát přivedu
své srdce nalomené
když marně prosilo u zavřené brány
potěš je - ty umíš -
řekni mu, že ne
že láska by nežhnula bez této rány.

Já zase přijdu
a znovu se vrátím
v kališcích mečků dohasíná den
večery smutek ztrácí
netišní děs a duši nezachvátí
co zbělalo krví tvou a životem.

A smrti nosím víc
já a ne ty, Živá,
slunce se zastavilo nad mou propastí

Majáku, krví kalený
moře jí z útesů nevymývá
již nemůže ti Oheň ukrásti.

Svítalo časům
již Lásky chovala tě
Myšlenko Boží, světu pošeptaná
od věků myslil Pán
štedrosti vrchovaté
kde začnou a kde skončí tvá rána.

Letělas přes všechny
poledníky staletí
krvavá Slzičko našeho času,
když duše hynou
je třeba obětí
a ty máš tu korunu, ty máš tu krásu.

V červencích věčnosti chci počítat
tvé okamžiky
za slzy, za bolest učím se již
vzdávat díky
Michaelko, bdíš?

Na svátek Narození P. Marie
1957.

Století okamžiku.

Pergamen Knihy Života je popsán krví
svá jména tam vpisují svatí.
Vše ostatní - ohněm bude smazáno!
Ti co v prachu bydlí, ti budou první.
Ježíši, milosrdenství!

Doby a časy uhynuly v žízni.
Proč, dobrý Bože, nejsou malí,
proč k našim břehům nepřichází
jejich proud,
že lhostejně jsme žili, když oni
umírali,
že měřili jsme jejich lásku svým
srdcem okoralýma?
Uzrála slepota země. Blíží se k sklizni,
přes řeku Soudu není žádný brod.

Věky a životy ztrácejí svou vůni -
nesmrtelní jsou! a jakoby nikdy nevoněli!
Mocností nebe, na zemi hasnou oběti,
svou nesmrtelnost proklínají!
Mocností nebe, hledíte na děti...
matky, ach, matky, lámou se vaše květy,

vám zbyly na tržích času korunovace
trnů,
na vašich cestách je poselství psáno:
Královna mučedníků že tudy šla
a vaše srdce rostla u ní.

Doby a časy uhynuly žízni
i přišlo nové století - - -
Století okamžiku.

Tajemství zahalilo purpurem a nacheň,
labutí píseň otevřených rtíků...
Svítání krví zrosené,
dýchání své červánky do našeho přítmí,
duhy a svatozáře v Tvém jmáně hoří...
Okénko věčnosti,
ještě dnes mi v Tvých očích pět sluncí
září -
hledí - naše mlhy noc kojí bez ustání,
já blahopřát Ti chtěl, však rodí se
jen prosba:
Sviť mi!

Století okamžiku.
Struna je napjata mezi nebem a zemí
a dlouhé životy jsou tichým pláčem
té věčné melodií.

Slyšíte? Nezmiká! Srdce vám otvírá
znovu a zas,
otevřte, lkající, otevřte vy jí.

Co může země nebi dát?

Ruce jsou prázdné a rty horečkami
štvané - - -

... chtěl jsem Ti, maličká, chtěl jsem Ti
blahopřát...

Je možné slunci přidat zlato tkané
a lilím nést bílé koruny?

Belostná převoznice našich běd,
jistě znáš smutný tepbledých dnů,
vracej se často, vracej se zpět,
vždyť odepřít Ti Dobrotivý neumí.

Nezhasne století okamžiku,

před branami srdcí zuří boj!

Sám Křižem archanděl nad mořem zoufa-
jících vzlyků...

Lítost a důvěru - Nejvyšší Pobočníku,
soumrakům našich cest dej svatý nepokoj!

Co mohu Tobě dát,

Ty, v svatozáři Drahocenné Krve?

Chtěl jsem Ti blahopřát

a bezradný jsem jako prve.

Michaelko, přicházej vědycky,
přicházej zas,
abychom i my toužili,
jako ty toužila's
po Ježíši.

K Michaelčinu prvnímu svátku
na Druhém Břehu.

29. září 1957.

Tak jsem Tě poznal...

Ty vyplouváš, mlčící, na jezero?
ach, pohled, k břehům nedohlédneš -
snad ani skály nemohly sevřít zástupy
vod.

Den svoji lampičku ztratil
a na hladině se houpe šero.

Ty pluješ, mlčící,
tvá stopa vydechla na stezce mrtvých
proudů
tep větrů malátných už dlouho nezasměl.
Je tato tišina nocí jak soufalství
temnou?

Je střípkou milosrdenství
anebo motiva Posledního soudu?

Ty stojíš, ubohý!
Milosrdný odhal bouře i vichřice
tvým ulomeným stožárům
ta tišina svým artvolným dechem
ovívá místa ještě živá
a blednou.

Ty stál jsi, ubohý!
Je milé říci stál
když síla věků
se stala všemohoucí.

Větrku bělostný,
co plachty mé vzdouváš!
Ty, vlnko světlem ozářená
po které úsvit přichází!
Ty vlně, která se
od břehů vzdálených vracíš

Tak jsem Tě poznal, Michaelko!

12. listopadu 1957.

Světla se křížují.

Elektrika se jen ztěžka šinula do kopce ke konečné stanici. Špalír zkřehlých kaštanů osvětluje světlem, které rozhazuje plnými okny na obě strany. Paní Janě vždy připomínaly staré veterány, kteří přes veškerou snahu nemohou ze svých uniforem vyžehlit starobylost. Přikrčila mírně hlavu do kožištinového kabátu a bezděky zamnula nohama po podlaze elektriky. Chce snad probudit další ohýnky tepla? Nemůže se rozehrát, ruce i v rukavicích a po důkladném protření zůstávají studené a nohy...! o těch raději pomlčet. To dlouhé čekání ve frontě na citrony..... Ale děti je potřebují. Sotva se vyrojila představa dětí, musela ustoupit myšlenka na prokřehlé tělo.

Iva, Petr, Jiřík. Pro každého z nich by ráda stála v mrazu na trochu těch citronů.

Jen malé pohlédnutí v tvář kteréhokoliv z nich a již je poplach ve všech zákou-

tích její starostlivé duše. Co jen činit? Jak jim pomoci? A Iva? Je opravdu hodně bleďá.

Na tmavém pozadí dlouhých splývavých vlasů ještě výrazněji vyniká měkká modelace čistých rysů. I když paní Jana je zaujata jen představou své nejstarší, aniž řekne slovo, přece cítí, že by se v ní nic nevzepřelo, kdyby si přiznala - - - - je krásná. Mateřské srdce má málo. Ví, že to není zdaleka všechno. Chce dodat. Ne, raději se pomazlí s dalšími podrobnostmi, jež se jí tak lehce vynořují v paměti.

Mírný.....ne, jemný.....ne, něžný..... snad, stejně nenajdu výstižný výraz - uvědomuje si - tedy něžný úklon hlavy. Kdykoliv ji oslovím, zdá se mi, že se zvednutím hlavy se zvedá opona. Snivost odlétá a Iva mi jde vstříc. Ani se jí již neodvážím říci: Bolí mne hlava. Než bych viděla její bolest, která se nechce přede mnou nikdy vyplakat, ale tím více v nitru trpí, to raději mlčím a obětuji to dětsky plaché pohlázení a přitulení.

Však já vždycky najdu nějaký jiný důvod, abych nebyla okradena o ty její nenapodobitelně krásné doteky něžnosti. Iva, ach, Iva! Je to jediná bytost, která mne nezraňuje, u níž nacházím sílu, tu lidsky hřejivou sílu, jít dál tím udělím hořkosti.

Elektrika zastavila. Paní Jana vykoukne ven. Příští zastávku vystupuje. Protože spěchá - má přece jít s manželem do divadla, vyjde již teď na plošinu. Hvízd, cink a tramway se rozjíždí. Všechny myšlenky se kupí kolem jediného: Co musí všechno udělat, aby byla včas hotova. Zas by mohl být k vůli nějaké drobnosti nebo menšímu zpoždění výstup s manželem.

Ještě cesta, odbočující do polí a už bude vystupovat. Světlo, padající z elektriky, statečně přemáhá stíny a mříže noci... cesta do polí.

Mírný pohled paní Jany se najednou zaostril na dvě postavy, stojící na cestě hned u vysokého křoví. Ani kolem jedoucí

elektrika je nevyrušila, ani světlo de-
roucí se mezi ně. Stáli tak těsně přia-
knuti a ... líbal ji. Proč jen se paní
Janě nechce tak úporně takhle myšlenka
vyslovit. Ten modrý kabát! Ten zvonovi-
tý střih! Ta štíhlá postava dívky! Proč
jí to tak bodlo? Kde se vzala ta úzkost?
Proč myslí hned na Ivu? Byla to ona? Ni-
kdo neví, jak těžké by bylo přiznat, že
to byla Iva, její Iva! Že jí zatajila...,
že nebyla upřímná..., že ztratila důvě-
ru k matce..., že má tajnosti ..., že
postavila hráz zlověstného mlčení mezi
své srdce a matčino.

Vystoupila z tramvaje a ačkoliv pohled
na hodinky radil k největšímu spěchu do-
mů, přece něco velí jít na místo, kde
cesta odbočuje do polí. - Nikde. Studé-
ný vítr, vanoucí od města, zahalil jí
temnotou a ta se vysmívala bláhovostí
paní Jany.

V největším spěchu otvírá dveře. "To je
dost, že už jdeš! Nejméně čtvrt hodiny
tu již sedím a marně čekám na večeři!"

Místo pozdravu jí uvítal drsně vyčítavý hlas manžela.

"Kde je Iva?" zeptala se, nezraněna vyčítkou muže.

"Nevím. Doma ještě není. A co se pořád o ni bojiš? Vždyť je již dospělá. A ty raděj chystej na stůl. Mám hlad!"

Paní Jana jen sklopila hlavu a zašla do kuchyně.

Divadlo? Jiné drama se odehrávalo na jevišti nitra paní Jany. Nevadili jí herci na skutečném jevišti, ani potlesk diváků, ani reflektory, letící potměným prostorem na scénu, ani šum o přestávkách. V tom jejím dramatu hrály jen dvě postavy: Iva a ona sama. Ať bádala sebevíc, nenalezla okamžik odcizení. Nebo to byl skrytý rozchod jen v duši a proto tak hrozný? Nemrzela by jí ta skutečnost, že má někoho raději než jí, ale ta nedůvěra! Věděla, že jednou ten okamžik přijde, avšak proč právě dnes se musela probudit z jistoty, že Iva, její něžné děv-

čátko Iva, nebude před ní nic skrývat.

Bylo opravdu těžké usnout a bezesná noc jen živí úzkosti a obavy padají jak meteority do hlubin její utrápené duše. Čhtěla se ještě před odchodem do ložnice jít podívat do Ivina pokojíku, zda-li spí. Nešla. Ví, že teď před zkouškami má lehký spánek a sebemenší vrznutí by ji vzbudilo. Ještě dva roky, skončí studia medicíny a pak...? Ano pak ..... odejde. S tím se již smířila. Dva roky však ještě mohla být moje... a ... zatím se mi sama odcizuje.

Paní Jana rychle přivřela dveře ložnice, protože cítila jak jen pohled na bílé dveře jejího pokojíku jí vytlačuje slzy. Sama. Již sama!

Unikající pára syčí, ani zavřená trouba neutlumí praskání pečeného masa. Paní Jana vaří oběd. Z vedlejšího pokoje doléhají k ní nejrozmanitější zvuky. To malý Jiří dovádí za celou bandu kluků. Starší Petr leží již dlouho nemocen a zdá se, že je Jiříkovi vděčen za pobavení. Ten nejmenší vydá za tři, jde-li o

to, dokázat hřmotem svou existenci.

Flaply dvěře Ivina pokojíku.

"Kamí, ať je Jura potichu, nemohu se učít!" Bezmocný pohled říkající - "Co mám dělat, vždyť vidíš, že vařím!" - je dostatečnou odpovědí.

Ani se ni nepodívá přímo do očí. Těká nejistě po kuchyni, ruka se nechce pustit kliky.

"Tak já půjdu na chvíli k tetě Anně, jinak bych se nic nenaučila!"

"Jdi, zavolám tě k obědu!"

To se stávalo často. U tety Anny měla klid a bylo to hned vedle, tak to paní Janu ani nezrzelo.

Byla v Ivině hlasu výčitka nebo podrážděnost? Musela si přiznat, že se tam chvěla spíš prosba. Několikanásobné klapnutí dveřmi - to jsou jen tečky za stále opakovaným přáním, aby tu chvíli pobyla u ní v kuchyni. Nejde to. Paní Jana dobře ví, že dcerku dělí dva nebo tři dny od zkoušky a to je pro ni každá minuta příliš

drahá. Může s ní začít o svém podezření? Nechce jí přitížit. Nerozruší jí to příliš? A co když na tom nebude nejméně pravdy, nezabolí jí má nedůvěra? Ale proč se jen stále vrací, že jsem se nemohla mýlit? Proč její zvýšená uzavřenost, mlčení, ještě větší plachost ve styku se mnou? Proč stále častější opožděný příchod z přednášek? Proč se jí to všechno bez námahy skládá v mosaiku, jejíž jediným vysvětlením je, co viděla na cestě, vedoucí do polí.

Při obědě si paní Jana všímá, jak Iva na něco úporně myslí. Je to brzká zkouška nebo někdo? Nenapomíná jako dříve Jiříka, nevadí jí jeho žvatlavé řeči. Cokoliv řekne, zní mechanicky bez jakékoliv účasti. Vstává první od stolu. I v její modlitbě i v odchodu je cosi zvláštního, co paní Jana u své nejstarší dříve neznamenala. Mění se.

I její: "S Bohem!" se paní Janě zdá plně nejistoty. Nebo si to vše jenom namlouvá? Přeba je Iva zaujata zkouškou a ostatní si namýšlí její úzkostlivé mateřské srdce.

"Třeba" přechází v "kéž by", ale jistota nepřichází.

Těšila se na večer; to si dcerka aspoň na čtvrt hodinku sedla ke klavíru. Byl to její jediný odpočinek, kterého se ani před zkouškou nezřekla. Ale .... přišla návštěva.

Už půl hodiny měla být Iva doma. Přednášky končí v pět. Kde jen vězí? Paní Jana nemá čas na uvažování, musí obsluhovat manželovy hosty. V proudu bavení v přijímacím pokoji nepřeslechla Ivin příchod. Ručička na kyvadlových hodinách ukazuje téměř šest. O hodinu přišla později. Pod záminkou, že přinese čaj, odešla paní Jana do kuchyně. Dcerka jedla. "Máme návštěvu. Tatínkův spolužák s paní," říká, i když by se ráda zeptala, kde se zdržela. Tak to bývá vždy. Sotva pohlédne dceři do očí, ztratí všechnu odvahu a jakási obava, aby jí zbytečně nezranila, jí uvězní všechny myšlenky a otázky, které jí trýzní.

Neodpověděla. Matčin letmý pohled zachytil, že se jí chvěje ruka, jež nese jídlo

k ústům. A levá na klíně rozpačité mačká
cíp ubrusu. Obě odcházejí zároveň z ku-
chyně. Matka k hostům a Iva k tetě se
skripty pod paží.

Paní Jana nalila všem horký čaj a nese
porculánovou konvici na stolec vedle kni-
hovny u okna. Nejraději by šla ven, do
nedalekého lesíka, než sedět tu a poslou-
chat řeči, které jí nezajímají. Aspoň se
dala zlákat oknem k výletu, jenž mezi
dvěma vdechnutími se musí skončit. Bran-
ka se dole zabouchla. Iva odchází. Ta
tmavá silueta, to je ona. Zaváhá. Roz-
hlédne se a zamíří dolů k městu. K tetě
měla zahnout doleva nahoru. Kam jde?

Matčiny oči se rozletí směrem, kudy dcer-
ka odešla a v temnicím se šeru zavadí o
ponurý obrys kostelní věže. Šla do koste-
la poprosit Ježíše o pomoc? ... Klid se
začal rozlévat v její duši.... avšak co
když? Tam kus dál, pod kostelem - odbo-
čuje cesta do polí. - - -

Radost z úspěšného složení zkoušky u obá-
vaného docenta, pobledla dost náhlými ho-

rečkami u Ivy. Již ráno jí nebylo dobře, jakési chvění v údech a slabost. Tím je vinno nervové napětí - chlácholila se sama. Když však v odpoledních hodinách se střídaly horečnaté stavy s roztrásáním zimou, ulehla. Teď si to může dovolit. Je po zkoušce. Tak ráda by si to opakovala. Jakoby z těch slov vanula úleva, jakási vůně, po které toužila i ve chvílích vrcholného napětí. Celková slabost našla nejprostší řešení v dlouhém spánku. Celé odpoledne, noc a až v pozdních ranních hodinách se probouzela. Maminka sedí u lůžka a plete. Zpod přivřených víček pozoruje Iva bedlivě každičky její rys. Bolest a zklamání zanechalo v její tváři stopy a radostí tam kvetlo tak málo, že nemají sílu zvednout závoj jakéhosi nevysloveného smutku. A gloriola vlídnosti, která jí ani v pláči ani v úzkostném strachu neopouští.

"Maminko!" šeptne jen a hrozně jí potěší jak mamincina tvář ožívne. Přisedne si n její postel, hladí jí ruku, pak po vlasech, po lících a téměř jí očima kolébá v polštářích.

"Je ti už líp?"

"Myslím, že bych mohla i vstávat."

"Ne, ne, jen ještě lež! Musíš si odpočínout!" V nastalé pomlce jí upravuje pod hlavou polštáře a pak chvíli sedí mlčky. Nezvyklé u maminky, že neplete. Chce mi něco říci a nenachází slova. Klubko zelené vlny spadlo mamince s klína a rychle se rozmotává. Tíživé mlčení bylo vystřídáno smotáváním zakutáleného klubka. Její ruka hbitě obíhá kolem narůstající zelené koule. Myšlenky však víří kolem otázky: Co jí říci? Je to tak těžké mluvit s vlastním dítětem přímo, když nechcei zraňovat. A jistotu nemám. A nebyla by to slabost, nebyla by to chyba, kdybych mlčela?

"Ivo, ráda bych ti vyprávěla jeden svůj sen. Vlastně dva! Chceš?"

"Ano, maminko, ráda. Stejně jsme si dlouho nepovídaly. Neměla jsem pro vás stále čas. To ta zkouška." Paní Janě zamžikaly oči a její ruka přešla jemně po dceřině, ležící na pokrývce.

"Nikdy jsem snům nepřikládala váhy, ale tentokrát jsem jej nemohla považovat jen za náhodné asociace fantasmie. Byl příliš pravdivý, příliš působivý. Poslouchej!

Byla jsem ve svém rodišti. Stála jsem vzadu v kostele. Měla začít mše sv. V lavicích jsem poznávala tváře všech, které jsem znala od svého mládí a o těch ostatních bezpečně vím, věděla jsem to v tom snu, že to jsou lidé, kteří žili ve farnosti před mým narozením. V kostele byl šum a bavení, jakoby ani neměla začít mše sv. Pojednou bez zazvonění přichází pan děkan. Jeho vysoká velebná postava se šine k oltéři. Bavení a šum neustává. Pod stupni oltáře se obrátil, víš, jako při - Dominus vobiscum - neřekl ani slovo, jen jeho tvář.....! jen jeho tvář...!"
Paní Janě se znatelně zachvěl hlas, ba zlozil se. Iva viděla, že představa toho snu je ještě stále živá.

"Neviděla jsem," pokračuje po krátké zámlce, "tolik utrpení napsáno v jediné tváři. Měla jsem jistotu, že jej někdo mučí, že jej pálí oheň, ale neviděla jsem

nic, než tvář znetvořenou hroznou trýzní.
S tím jsem se probudila.

Ten sen se nedal zaplašit. I když jsem se zprvu hodně snažila, nemohla jsem zapomenout. Stále se mi vracela jistota ze snu, že trpí za svou přílišnou laskavost a mírnost vůči svým farníkům. Nikdo mi to neřekl, neslyšela jsem žádná slova, jen tato jistota se ve mně zrodila. U-soudila jsem, že to je obraz jeho muk v očistci a začala jsem se za něj modlit. Avšak klid se nevracel do duše. Svědomí mi vyčítalo, že se spokojuji s málem. Dala jsem na měi sv. Začala prosit Michaelku o přímluvu. A když jsem krátce na to byla u rodičů, žádala jsem někoho o modlitbu za pana děkana. Lidé u nás ho měli opravdu rádi a tak jsem ani nemusela vysvětlovat proč.

Uplynul ani ne měsíc" - paní Jana zablédla na dceřině obličejí příliv soucitu. Kolikrát jí to již chtěla vyprávět, ale před zkouškou jí neminila rozrušovat. Zkouška - to byl mlčenlivý strážce jejích úst. Mile jí pohladilo, že její nejstarší

cítí stejně jako ona. Vždyť se také mod-
lila za pana děkana. Obracela se též ji-
stě na Michaelku. Je to anděl jejich úz-
kostí, obav i radostí. - "a měla jsem
druhý sen.... Opět jsem byla v našem ko-
stele, který byl zase plný lidí, farníků,
které jsem znala i které jsem nikdy ne-
viděla. V postranních kaplích i v hlav-
ní lodi panovalo jakési slavnostní na-
pětí. Asi jak to bývá před úderu dva-
nácti hodin o vánocích. Vyšel opět pan
děkan ve skvostném, zářícím mešním rou-
chu. Můj pohled zaletěl hned na jeho
tvář. To byl jas! Líp to ani neumím vy-
jádřit. Stopy utrpení zmizely a každický
rys se stal povodní světla. Kráčel k ol-
táři. Pojednou zamířil k mřížce. Teprve
teď jsem si všimla, že tam klečí celá
řádka bíle oděných družiček. Jde přímo
k jedné, co klečí blízko středu. Nevi-
dím jí do tvářinky, jen sluncem prozá-
řeně světlé vlásy tvoří jakousi vlnitou
gloriolu. Michaelka - napadlo mi. Snaži-
la jsem se zjistit, je-li to ona. Jen má
přání tam mohlo doletět. Děvčátko se neo-
točilo. Michaelka! Byla to Michaelka!

Kdyby někdo chtěl v té chvíli přísahu, přísahala bych.

Pan děkan stanul před ní, naklonil se nad ní, vztáhl ruku, jakoby jí chtěl požehnat a z jeho vlídných očí skanuly do nádbery jejích vlásků tři úchvatně krásné slzy.... a pak jsem se probudila. Ivo, ten den jsem přetékala štěstím a neuvěřila jsem, že to byl jen sen. Jen sen..."

Paní Jana trochu posmutněla - zadívala se na dcerku. Ta měla hlavu mírně zakloněnou dozadu, bledost soupeřila s bělostí polštáře, něha čistých linií neměla na blízku soupeře. Matčino soustředění přivábilo Ivin pohled. Setkaly se. - Ne, nemohu uvěřit, že mne klame... ale? Věčné "ale" bude mne sužovat, dokud je nevyslovím. Bolestná nejistota stále klepe na bránu slov.

"Ivo, nemohu se zbavit myšlenky, že svou shovívavostí a mírností vůči vám, dětem a zvláště vůči tobě, si chystám podobné utrpení. Uvědomila jsem si to, když jsem

se vracela k tomu snu. Ve vašich rukách je, nepřidávat mi."

"Ach, maminko...!" a se vzlykáním se vrhla po mamínčině ruce, líbala ji, hladila tiskla na své líce a táhla na svou hrud.

Paní Jana si uvědomila, že je v pokoji celkem chladno a tak ji jezně položila zpět do polštářů a přikryla. Chvilí pozorovala, jak Iva zápasí s hlasitým pláčem. Jen prudčí dech naznačoval, jak se přemáhá.

"Michaelka... Michaelka..." zní polohlasně v pokoji.

"Maminko, před zkouškou jsem jí často prosila o přímluvu, vždycky po přednáškách jsem si zašla k Eucharistiám, víš, ona tam ráda chodila a tam... měla bych o tom všem napsat Helence. Víš, jak je vděčna za každou zprávičku o Michaelce. I strýc si to rád přečte. Nedá to sice na sobě znát, ale jsem přesvědčena, že ho to potěšuje.

Maminko, prosím vás, přineste mi slohu s dopisy a podejte mi tamhle se stolku.

kabelku. Mám tam plnicí pero."

Iva vytahuje z kabelky smačkaný kapesník. Vypadly na zem i nějaké lístky. Maminka je sbírá. Podává je dcerce. Doklady, recepty a účet. Účet? Ne, lístek od kabátu z čistírny. Když jej Iva dostane do ruky, rozhorlí se:

"Mami, představ si, už mám ten modrý, zvonový kabát přes pět neděl v čistírně a stále není hotov!"

Paní Jana se rozzářila. Klid. Dlouho hledaný klid se vrátil. Nezadržitelně. Modrý kabát! Ivin modrý kabát byl tehdy v čistírně. Políbila dcerku a...: "Piš Helence, já musím jít vařit!"

Ivin pohled nechápavě doprovázel odcházející maminku. Má nějakou velikou radost. Jinak by jí tak náhle nepolíbila. I ten odchod je závojem, kterým musela přikrýt veliké pohnutí.

Iva zavřela kabelku a píše dopis o Michaelce.

In Conversione S. Pauli Ap.

1958.

... a vždy má své květy.

Byly to děti před svým milovaným Mistrem. Večer už dobyl celou krajinu a nyní se dral i do srdcí. Přišly se rozloučit s jedinou prosbou, aby aspoň tlukot jejich srdcí Mu vytukával hymnus jejich oddanosti. Jejich kaplička se hrozně podobá svatostánku. Malá, úzká, nízká a snad právě proto se jim nezdá zvláštní myšlenka, že to On, Ježíš, jen rozšířil své dobrovolné vězení. Každý večer musel psát na pergamen minulosti věci nepochopitelné lidem: Žádný vězeň nespěchá rád do svého vězení. Tyto řeholnice ano. Mejen ruce, nohy, hlavu, nýbrž i to, co v nitru žádný řetěz spoutat nemůže, odevzdávají a rády - Vězni, který se z lásky dal uvěznit.

I Consolatrix se dovlekla do kapličky. Tedy dnes všechny. Nemocná sestra jediná sedí. Jak ráda by neužívala tohoto dovolení, ale slabost těla odděluje plameny svatých ohňů v její duši od světa viditelného.

Vidí hlavy všech sester hluboce skloněny, jakoby se v dnešní svátek Učedníka, kterého Ježíš miloval, chtěly všechny jako On, položit na Mistrovu hrud. Ona nemůže. Cítí jen, jak dřevěná lavice jí tlačí do lopatky. Ještě chvíli se to dá vydržet, ale pak se pohne kupředu. Lavice mírně zavrže. Consolatrix je zahanbena. Ví, že ji všichni omlouvají.... ale když ostatní klečí a ona - ?! Nemůže se ani modlit ... ta bolest, ani hrozná, ani malá, jak přízrak dýchající do tváře a nechtějící odejít. Tíseň, zavalující bystřinky a prameny v údolí nitra, tíseň, tlumící louče paprsků naděje, které se nemohou přestat zapalovat.

Noc! Kéž by nepřicházela! Dlouhý a těžký je dech té neúnavné mučitelky, která snů nezná. Consolatrix zná její tvrdé ba kruté rysy, však dnes má děsivou ohyzdnost vrahů, kteří budou zítra, stejně jako před staletími, vraždit betlémská mládátka. Noc - Herodovi katani a - nevinní.

Slabost těla důtklivě připomíná každé myšlence: odpočinek - spát! Sestra ví, ne-

budu moci spát... ale ten děs! I jindy věděla, že neusne, ale to tak nebdalo.

Musela ta sestra zhasnout? Vypínač zachřestil, jako když se zlomí hůl.

Zapalte hranice! - - a noc vzplanula zlověstnou temnotou.

Nemocná chtěla dál pokračovat v prosbách. Svě slabosti chtěla ukázat Ježíšovi, prosit za odpuštění, že její důvěra slábne, prosit, aby zmírnil její strach z dnešní noci, aby byl stále s ní.... a ještě jedno přání se skrývalo v zátiší její touhy. Neodvažovala se je vyslovit, neboť si byla vědoma své nehodnosti. Byla to touha: Vidět a ne-li vidět, tedy aspoň cítit Jeho blízkost.

A zatím....? Její pozornost, napjatá výbuchy tísně a bičovaná nejistotou, předtuchání a strachem, zaznamenávala každický nepravidelný tep, neušlo jí žádné zachvění nepatrné žilky nebo nervu. Údery srdce zněly jako hrany. Jeden se otáčel za druhým s obavou, že je poslední. Nikdo jí neuvěří, že noci jsou břemenem nad její síly.

Consolatrix musela sáhnout na zeď, aby sama uvěřila, že je v klášterní dormitáři. Nespí a přece vidiny její úzkosti se zdají skutečnější než místnost, přeplněná temnotou, než postel, na níž leží.

Minuty nepočítá, hodiny neslyší, jen srdce, její zesláblé srdce! Snad Věčný Hodinář již nechce, aby tikalo dál! Ach, kdyby mi to sdělil, to bych se... musím přiznat - snad - nebála. Ale ta nejistota! Ten strach: Je dítkem lásky, která má opustit nedokončené dílo nebo vratkostí poutníka, kterému se zalíbilo ve vyhnanství světa?

Chladná ruka se dotkla žhavých lící. Je to má? Opravdu? Tak studená! Tepl - Ach, jak přerývavě zpívá svou ukolébavku. Tlak v hrudi.... vy - dech - nout. Vydechnout! Krev! Zdá se jí, že je možno vidět, jak po kapkách se dere vpřed a ještě se vrací. I jí brání noc, aby se rozlévala. Noc. Ta dusivá hranice, oddělující ji od života. Ježíši, bojím se, bojím!

Šátek. Michaelčin kapesník! Vyšíváný krví a chvílemi, jež zavoněly tomuto světu na-

posled. Chladná ruka sestry sevřela dy-
chtivě kapesník a přitisknutí na rty bylo
prosbou, protože strach již dávno spálil
všechna slova.

Jenom to, že se nemůže volně pohnout, že
se jen maličko zvýšil tlak v hrudi, uvrhu-
je ji zase na dno naděje. Prameny jejích
proseb vysychají. Ta pusta, kterou musí
za noci procházet, snad hranic nemá. Co
jí zbylo? Noc! Jediná její děsivá průvod-
kyně. Ne... ne... ne.... i vzpomínka na
děvčátko s gloriolou vlnitých vlásků.
Michaelko!

Je marné volat. Noc je žalárnicea neúpros-
ným. Nepustí můj hlas za svůj práh. Jen
z klenby temnot se vrátí ozvěna jako škleb.
To musí v duši všechno pukat? To musím
vidět všechny své stavby v rozvalinách?
To musím odejít s rukama probodenýma
prázdnou? Nemá sílu - vůbec žádnou, aby
mohla zadržet bořící se vítězné oblouky.

Udloba? Únava či spánek? Sestra Console-
trix položila svou, do mramorové bledosti
vyžihanou tvář, bezmocně do polštáře. Sou-
cit se zrodil někde úžasně blízko. Kdo bdí

Únava má svá údolí, strže, kde ční jen strmé stráně vysílení a šumí celé lesy stínů. Bloudění a bezvýchodnost jsou suchým listím, které šustí pod nohama. Consolatrix, stín mramorově bledý, co stínům nejhlubším se podobá.

Nemocná sestra pojednou cítí, jak ji někdo budí. Štouchá ji rukou. I vrací se z údolí a hned při prvním kroku - bolest.

"Michaelko, co mne drcáš? Pomoz sestřičce! Je mi hrozně špatně!" Consolatrix slyší vlastní prosbu.

Ach, noc mi ukradla i tuto útěchu. Nemohla jsem ji spatřit. Zastřela ji svým neprostupným závojem.

Kapesník. Její zkrvavený kapesník! - Ruka nemocné těká po přikrývce. Horečnatě hledá relikvii. Když i ty povlaky klamou. Už kolikrát se rozechřivala jistotou, že.... nemá její! Tolik zklamání, ne, toto zklamání se zoufalství podobá. Tělo se napíná i druhá ruka pátrá, oči se marně snaží propálit tmu. Jak zlověstná hračka stojí nepohnutě. Jemný šelest zavadil o její sluch, slabounký dotek přelétl po jejích prstech.

Kapesníček spadl na zem.

Srdce.... ach.... Bože.... srdce! Chtěla zvednout kapesníček. Avšak ruka ani k srdci nedošla. Nemůže. Ne - mů - že jí pohnout. Prsty ztrnule visí dolů, oko se hýbat přestalo i tvář podupala ztrnulost. Jediný vzdech neslyšel žalářník - noc.

Na nedalekém loži se prodírá sestra Viktorina z polospánku k probuzení. Když usínala, nebylo tu tolik moci, která by nedala spát. Co se děje? Ticho. A přece žádné mlčení není tak plno úzkostlivého volání.

Rozžala..... Consolatrix..... ubohá..... přiskočila, položila ji pořádně na lůžko. Kněz, představená, lékař! - mihlo se jí v myslí.

Nejtíšší šeptnutí - Consolatrix - budilo celý konvent. Sešly se všechny u nenocné. Matka představená si okamžitě vzpomněla na sošku Jezulátka. Michaelka jí dostala od nich. Modlívala se před Ním. Po její smrti si Je vyprosila zpět.

Budeme jí prosit, aby se přimluvila za umírající, jistě nás neodmítne.

Modlitby, rozdmýchávané vroucími pohledy k Ukřižovanému - modlitby za umírající.

Matka představená podává sestře Consolatrici sošku Jezulátka. Musí ji postavit na stolek k posteli. Její ztrnulá ruka je neudrží. Jen její pohled říká: Chci k Němu!

"I vás vzbudila ta maličká, že jste tu všechny," těžce a málo srozumitelně se derou ta slova raněné mezi klečící sestry.

Kněz! Obavy, že přijde pozdě se rozplynuly. Přišel opravdu brzy, jakoby jej někdo upozornil předem.

Kolik střelných modliteb slyšela Michaelka. Jenom na té frontě bojovala naděje neúnavně. Prosby, výpady pokorných k nebi.

Ještě by jí bylo tolik potřebí. Je mladá, je laskavá, poslušná, mírná. Bože dobrý a není jiné na její místo. Matka představená vidí prořídle řady sester, avšak boj se stává stále litějším.

"Domine, non sum dignus..." digna....

"ut intres..."

Až teď se zdvihly hlavy sester, aby jejich měkké pohledy byly špalírem, kudy bude Ježíš kráčet do duše nemocné. Všechny se zraňují o její zuboženou tvář a z těch ran vytéká povesň soucitu.

Ježíš vstoupil.

Pohled matky představené přelétl zálivy mnohých roků a tam... snadno vytáhl obrázek. Dívka - Marie? Markétka? Klára? - už ani nevzpomíná, jak se jmenovala - s takovým tajemně měkkým úsměvem v čisté tváři. Jistě to nebyl jen mlj dojem. I její řeholní jméno vyrostlo z toho tajemství měkkého úsměvu. Consolatrix. Pohlázením duše by se dal nazvat. A ten velký dar jí byl odňat. Dobrotivý zakreslil teď mapu bolesti do mramorové bledé tváře.

Matka představená přivírá oči, aby soustředění na prosby, vysílané k nebi, bylo ještě větší.

Ach, což mezi řasami se podoba Consolatrix

stává hezčí? Obě oči prudce rozhrnuly řasy .... a opravdu! Nebo snad sním? Letmý pohled na ostatní sestry jí říká, že se nemýlí. Tak rozzářené obličejy u nich již dlouho neviděla.

Ztrnutím pokrivená ústa se napřimují, stařecky mrtvé rysy se vracejí k svěžesti jejího věku, i zešedlá bledost se pročisťuje.

"Consolatrix, Bůh je tak dobrý, že nám ukazuje svou moc, odměňuje naši důvěru a dává cítit svou blízkost. A ty náš andílku, Michaelko, naše jistota sílí. Přimluvila ses za ni," šeptá si hlava celého konventu.

Vstala bez hluku, bere se stolku sošku Jezulátka a vkládá ji do ruky nemocné. Ještě před chvílí nebyla schopna v ní nic udržet, teď tiskne bronzovou sošku na prsa. I kapesníček, vyšitý Michaelčinou krví a s vůní jejích posledních okamžiků, je opět bedlivě střežen něžnou dlaní sestry Consolatrix.

Kroky za dveřmi. Zaklepání. Sestry vstá-

vají a vchází lékař. Jeho nechápavý pohled přešel po sestřích. Proč jsou tu? Jejich sklopené oči neodpovídaly. Přistoupil k lůžku nemocné.

"Jak je vám, sestřičko?" v jeho unaveně povýšeném hlase se přece zachvělo trochu měkkosti.

"Dobře, pane doktore, už moc dobře." A ten dávný dar úsměvu dolétl až do lékařovy duše, místo tečky za odpovědí.

Sestra Viktorina vypráví průběh dnešní noci, zatím co lékař měří tep nemocné a poslouchá šelesty na srdci. Vzpomíná i na příznaky ze včerejšího večera, až doktorovo "dobrá" zastavuje její výpověď.

Lékař se obrací k matce představené a suchým hlasem oznamuje: "Očekával jsem to. Sestra měla velké štěstí. Byla to srdeční embolie a takové případy končí buď smrtí nebo vyrovnáním. Jsem opravdu potěšen, že jsem již na počátku určil správnou diagnosu a léčil na pravém místě. Jistě i to mělo vliv na zdárné překonání této embolie."

A k sestře na lůžku: "Tak sestřičko, první souboj jsme vyhráli. Budete-li poslouchat mých rad, tak vás ta vaše nemoc tak brzy nepoloží na lopatky. Opatrně, jen opatrně s tím vaším srdíčkem! Máte je křehké jako míšeňský porculánek."

I v jeho unavených rysech se zrcadlila vlídná zář s obličeje nemocné. To je vděčnost psaná vlídností - říkal si. I na tváři sestry Viktoriny si přečetl podobný vzkaz. Odcházel jako vítěz.

Sestra Consolatrix měla všechny myšlenky jen a jen pro Michaelku a splétala je v to nejslavnostnější - Deo gratias!

Ráno byly zase všechny sestry v kapli a Consolatrix také. Nemohla se modlit jinak než - Deo gratias! ... a duši měla naplněnu obrazem Michaelky.

S. Agnetis 1958.

... a musí zemřít ještě mnohokrát.

Spoznal jsem tě maličká
setkaná s krve a bělostných vánků
Neslyšel ani tvůj hlas
jená jitra bučil
než usinal na červánku.
Nikdy jsem nenablédl
jak slunce se do tvých očí schovává
já posle přišel
na místa ještě dnes slzami popsaná
bolavá.

Už není ani stopa po tom dni uprostřed
léta

krev z bláta ruce vytrhaly
i vlásky sesbíraly se stébel
déšť, vítr, utrpení
vždy znovu smetá
dny, doery věčnosti, do neděl.

Vyplovají loďe od pobřeží času
modlitbou
na hřebenech slz se jedna kynoucí

podobna zrajícímu klasu
jas hnědý v očích vyřiháný do zlata
hle, tu je cesta, co byla zaváta
jen jsem ji tušil v zásracích.

Viděl jsem tvé oči, Michaelko,
s krvavým potem půvabu a krásou přetíženě
slunce je proti nim malou včelkou
vím, že bys nikdy neškle, že ne
vědyt jsi s nich spovědi všechovala
kolikrát už zemřít musely...
ještě dnes z nich tvá touha sálá
vzbudit nás - náme-li
k své spise dovědět se
co vy jste o lásce věděly.

Poznal jsem tvé oči, Michaelko
vědyt dotkly se hranice mé slepoty
a zašeptaly o'pokoji
mlčely jak matka pod Křížem
skrýt nemohly svou tíží velkou
že bolest v nich bolestí se hojí.

Kolikrát se sněly ponořit
a duše duši zvěstovala

tajemství nikde nenapsaná
děs bez podoby plíží se
v šumění kosmatých lip
těch u svatého Jana...
od lurčské jeskyně, za domem, na zahrádce
svě srdce musí zamřít --
síla je do dna vyčerpána
tak jako tolikrát před tichou agonie
Michaelko, dnes
stvol mého květu k prasknutí ohnutý je.

To tys jí tam, Michaelko, vepsala
hnědavým inkoustem čtyř a pěti slunci
že zamřít musí ještě mnohokrát?
za každý paprsek, kterým tě laskala
platila ve zlatě a krvi.
V údolích její valežiče situ
se prohánějí loupeživé hordy okamžiků
již odedávna
zas a zas přicházejí noví natínat své
drápy
je řeka její krve již dávno splavná
ke smíru.

Na štítech i ve strážích její veleříše
citu

Jsou kříže všude
neb Pilátové tolikrát v těch nejbližších
slomili hůl.

Jas hnědý v očích vytepaný v aureolu
- na kovadlinu srdce ty údery padají -
a šel teď k nám letí do prachu, dolů
to pro ozvěnu smrti stonásobné.

V rytmu jejich srdce to bodne
sladkost jejich spánku korunná má z trní
kostnaté dülky bezesné tmy se šklebí
a po úsvitu bolest je tu první.

V té hnědé zemi pozalacené potem
jež úzkost lásky věsí na čelo
mrou zrna - pak dozrávají po stech
pro kosy ženů právě najatých.

Viděl jsem tvé oči, Michaelko
dějiny toho okamžiku vyrašily do bíla
dřív tušil jsem, teď vím, jak tvé duše
sáhla
daleko přes všechny příkopy a valy

snad jednou si přečtu
vaše hymny, vaše elegie
když jste si do očí hledávaly
ty vedechu krve a bálostných vínků
ty a sestra aquila.

S. Bernardini Senensis
1958.

Návštěva.

"Co je na ní zvláštního, Pavle? Proč myslíš, že je svatá?"

"Svatá, to srovna neříkám, ale je to podivuhodné, ba závažné dílo milosti."

"Aolik jí bylo let?"

"Celých šest."

"To je snadné být svatou, když byla taková malá. No já v česti letech jsem také byla moc hodná. Kdybych tehdy zemřela, mohla jsem být svatá." Pavel měl vnitřním napětím svraštělé čelo. Novorná Inka smkla a o něco drobněji, mlčenlivá Hanka seděla ustrašeně. Přišly na blahopřát, ale najednou viselo ve vzduchu všechno, jen ne pohoda s větší úsměvů a lichotivých slov.

"Musíš mi něco říct, protože ji nesnáš."

Dozbovořil se Pavel. "Michaelka. Jen když si to jáno říkám, znamená to pro me.... musí si pomoci obrázcem. Vězení bylo dovoleno vyjít z podzemních kobek a uvidět z hradeb pevnosti sluncem zalitý, vonící kraj. Pak to vypráví těm dole,

věřícím ve stálé tmě. Nevěří mi. To asi
snil. Nebo je obelháván, aby měly jejich
hladové, marné touhy potravu..... rozu-
míš mi. Neznal jsem ji za jejího krátké-
ho života. Týden po její smrti jsem o ní
slyšel poprvé. První moje odpověď na to
vyprávění, více instinktivní než rozumo-
vé, byl závěr chovaný hluboko v nitru -
není třeba se modlit za ni, nýbrž k ní.
Vím, že tě to namůže přesvědčit, ale mu-
sel jsem to uvést, i za cenu, že se budu
zdát směšný.

Už o její jméno byl sváděn boj. Ado teh-
dy mohl vědět, zda bude světlem nebo
skvrnou. Jen Bůh to věděl, peklo jen tu-
šilo. Jméno, kdo ji bude chránit? Její
matka se prodrala mlodami, vysílením
a bolestí po jejím narození a chtěla
mít jejím patronem knížeta nebeských vo-
jů svatého Michaela. Peníze, sliby, hroz-
by, nátlak, přemlouvání, úlisnost až do
vyčerpání a já nevím ještě co si vymyslel
v tomto zájmu Velký Protivník. Byla na-
konec pokřtěna - Michaela.

A nyní mi vysvětli Inko, tvůj bystrý studentský rozumek na to přece stačí, vysvětli mi, proč vzešlo to urputné úsilí, aby se nejménovála Michaela, jakékoliv jiné jméno by připustili, jen ne jméno tohoto strašného vítěze nad alými duchy."

Pavel vůbec nečekal na odpověď. Ihned chrlil další slova.

"Nebo si myslíš, že tu maličkou satan přehlédl, že neprošla ohněm jeho vábení a svodů. Málo znáš Zlověstného. Už při jejím narození věděl, ne-li, tak aspoň tušil, že tato duše jej bude stát hodně námahy, dostane-li ji vůbec. Tušil, že před ní nebude vědycky v útoku, snad věděl, že bude často, přecasto v obraně. Odhadl správně, že její síla, Michaelky, má hodně matčiny krve. I nepřestal vyta-
hovat své osvědčené zbraně. Ah, tu nešetřil povodněmi sklamání, mistrně volil rapír malomyslnosti, odhazoval škrabošku, aby dšs nutil kapitulovat; sám nestačil. Nač má lidi? Ti se přece dají obelstít, skryje-li se jen za nějaký "rozumný" důvod.

Té někdo radil, té někdo pomáhal, prostě nebyla zdolána její důvěra v Boha. A tak mu sklápl plán saset do Michaelčiny duše plevel, který kvete malomyslností a ara- je zoufalstvím.

Zkusil ji oslabit nemocí. Snad by ji zahubil, kdyby mu to bylo dovoleno. Sama víš, Inko, že se člověk nemocný těž brá- ní, v horečkách člověk snadněji považuje klan za skutečnost a laž za pravdu. Byla často nemocná a může se říci, že mnohé je jí dny viděly je jí rozpálenou hlavinku ba celé tělo. I její maminka musela vi- dět, jak jí před očima modrá, téměř umí- rá. Řekni mi, Inko, co to bylo v té ma- ličké, že nenařikala, že nezaplakala, i když jí bodaly injekční jehly, že na mat- činy otázky, zda jí něco bolí, savrtěla jen záporně hlavou a když už bolesti by- ly velké, že přignala - trochu - . Řekni mi, umíš-li, kdo nebo co Michaelce dává- lo, že obtíže nemoci nevyrostly na veli- kánské oběti, jak se bohužel nám dospě- lým často stává, takže se dispensujeme od přinášení maličkých obětí. Ta maličká

měla v sobě víc lásky. Její drobná odříkání neustala ani v dnech tělesné slabosti, horeček a bolestných potíží. Jen andělé mají spočítány její obětinky. Sám jsem viděl její hračky. Krabice s panenkami byly vycpány bonbony, které dostala a nasnědla. Na vlastní oči jsem viděl, jak vytahovala maminka s tepláčkou ještě skrvavených ode dne jejího skonu, ovocné dražé, zabalené v papírku. To jí dala maminka, než vyšli na vycházku, s níž se již Michaelka nevrátila domů živá. Inko, sama máš hrozně ráda sladkosti, jak vím, dovedeš ocenit aspoň tohle u pětileté dívčinky? A není možné se na to dívat jen lidskýma očima. Sladkosti. Jistě neměla Michaelka ně jaký vrozený odpor ke sladkým věcem nebo dokonce nechut. Postaral se Zbář čistých srdcí, aby vsadili v jejího jevyčku chtivost. Jak snadné je to u dítěte. Nemyslí si, že nezíská nějakou tu sladkost bylo pro ni stejně snadné, jako hodit do kamen špinavý papírek. To byla její první utrpení. Kdybychom mohli měřit jejich intenzitu podle opravdovosti, podle velikosti a čistoty jejího citu,

podle lásky k Ježíšovi, kterou vítězila, neodvažila by jsi se říci: To je snadné, být svatou v časti letech. Kdyby jí to nešťalalo obtíže, nenamíhal by se Zlověstný tak často, útočit právě na toto místo v pevnosti její duše. Nikdy sbytočně neplytvá silami. Chytrost jeho padlé inteligence není otupena. Pro nás starší není žádným problémem mít nebo nemít bonbon, ale pro takové dítě je to celý svět v tu chvíli. Usměješ se rovná, šokneš si to, co to je odřící si bonbon, ale já tu bez nadsázky tvrdím, že se to rovná třeba... kdyby jsi se na rok dala zavřít do sanotky.

Na sladkosti jí tedy Zbář nevinosti nenachytil, snad... budou jí hladit, budou jí hýčkat, budou jí chválit. Pro rozuměho dost, aby slyšel. Aby se stal docílitelným, aby zamilovaně stával před breadem a hlouše před křížem. Bůh jí dal milou, všechny získávající krásu. Proč by jí Mistr Isti nevyužil pro sebe. Sám by rád vrhal ta nejkousečnější světla a lesky na její tvář, aby se v ní zhlíželi, snad pe

Čase i ona se začne shlířet sama v sobě. Bubnoval na okna její uspané marnivosti tolika vřtami náhodných chodců nebo kupujících, obdivem až zjevně nezakrytým. Myslíš Inko, že je neslyšela. Že se šád- ně nezachytlo její paměti, že se všechno odráželo od jejího nevinného úsměvu? Nemáš pravdu. Je pravda, nedala na sobě snět žádné hnutí. Ale to by ďábel musel přestat být ďáblem, aby aspoň na chvílku nerozdýchával jiskěrku chvály, které by očadila, byť jen nepatrně, cit. Jednou, dvakrát... pětkrát... snad nějaký ten ohýnek rozvláí pořádně její klid šáše, zahleďený stále vzhůru. Viš, co je to, Inko, chodit špalírem obdivu a ani jednou nepřipustit, že to patří přece jen tak trochu mně a ne všechno Bobu. Když to ona dokázala, nedal jí to vítězství satan tak zadarmo. To nevím, to cítím při jméno - Michaelka a ne jen já, nýbrž většim těch, kdo jí znali živou anebo poznali již jen v záři věčnosti.

Nebo myslíš, že jí všichni sypali cestu k dokonalosti kvítím? Ani ty nemáš doma

v rodině takové protivníky své víry jako měla ona. Její babička a dědeček byli ko- vadlinou, na které se kalila její víra od nejtělejšího mládí. Takoví lidé i když tvr- dí, že jsou jen a jen hmota, vycítí velmi brzy, že nepatří světu jak oni, nýbrž víc Dobru. Ten prohraný boj o její jméno ne- skončil vítězstvím její matky. Michaelka musela svou čistou víru sama bránit proti jejich nešetným a někdy rafinovaným úto- kům. Její otec si přál, aby tam chodili pravidelně a nebylo myslím návštěvy, v níž by aspoň jedno posměšné bodnutí se nedotklo její dětsky bezelstné víry.

A proč mohla jít k prvnímu sv. přijímání již před svým pátým rokem. Narveš-li to nábo- dou, zařadím tvou víru mezi slabé. Nebo myslíš, že se žbář čistých srdcí stará o je jich skázu víc než Dobrý Pastýř?*

Asi za tři dny přišel za Pavlem na návště- vu. Inčín starší bratr. "V neděli se vráti- la od vás Inka celá nadšená a vyprávěla dlouho o jakési Michaelce. To jsi vyprávěl děckám ty?"

S. Benedicti Abb. 1958.

E p i l o g.

To jenom my vážeme do týdnů a do dní,
své chvíle modliteb, slz a vzdechů,
zbyly nám ve dlaních -
kytičky vadnoucí!
Už je to daleko ke tvému loučení
Michaelko!

Ta země není větší než kapička krve,
co na tvém střeвиčku zaschla -
Bloudění, hledání tak jako prve,
než otevřela's Velkou zem
Michaelko!

Vracet se musíme ke tvému Setkání,
aby náš den nebyl věznem dvou nocí
a naše země by nebyla beznadějně malá
pro lásku vězení bořící.

Až snopky svých večerů budem chtít
ohní dát,

co šlehá bolestně od tvého loučení,

nic už nám nebudou měsíce povídat

i roky budou vánkem beze slov

Jediné zůstane:

to bude srdce počítat,

jak daleko je k tobě

Michaelko!

Jak blízko je k tobě.

A M D G I

Michaelce.

1. Růžence
2. Crtý
3. ... a slabá věc Boží je mocnější
než lidé
4. Tam na jabloni
5. Písaň v kapli
6. Hoc signo vincis
7. Nonsens
8. Poslední Popelec
9. Bukou té malické
10. Tři legendy o Michaelce
11. Poslední neděle
12. Jediný svědek
13. Divy učinil svou mocí
14. Nedopsané sloky
15. U zavřených dveří
16. Století okamžiku
17. Tak jsem Tě poznal
18. Světla se křížují
19. ... a vědy má své květy
20. ... a musí zemřít ještě mnohokrát
21. Hávěťeva
22. Epilog